

Vlaanderen
is open ruimte

Landinrichting Zwinpolders

Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie

Eindvoorstel

VLM Regio West - december 2021

Landinrichting Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie

Redactie:

Het rapport van het landinrichtingsplan “Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie” is opgemaakt door volgend projectteam:

- Edgard Daemen, projectmedewerker ecologie
edgard.daemen@vlm.be
- Frank Debeil, projectmedewerker recreatie
frank.debeil@vlm.be
- Jan De Bie, projectmedewerker water
jan.debie@vlm.be
- Stijn Dewinter, projectmedewerker beheerovereenkomsten
stijn.dewinter@vlm.be
- Korneel Gheysen, projectmedewerker archeologie, erfgoed
korneel.gheysen@vlm.be
- Els Goethals, projectmedewerker landbouw
els.goethals@vlm.be
- Tino Hellebuck, projectmedewerker grondzaken
tino.hellebuck@vlm.be
- Wim Van Isacker, projectleider
wim.vanisacker@vlm.be

COLOFON

Uitvoerder:

Vlaamse Landmaatschappij, Regio West
Vestiging Brugge, Velodroomstraat 28 - 8200 Brugge
050 45 81 00 - www.vlm.be - info@vlm.be

Opdrachtgever:

Departement Omgeving
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en
Projecten Koning Albert II-laan 19 bus 12 - 1210 Brussel
02 553 91 92 - www.omgevingvlaanderen.be

Coverfoto:

luchtfoto VLM Fotoarchief - 2016

Datum rapport:

20 december 2021

Status / Revisie:

Eindvoorstel versie 3.0:
Goedgekeurd door de Vlaamse regering op 17 december 2021.

Landinrichtingsproject Zwinpolders

Landinrichtingsplan

“Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie”

Eindvoorstel - Rapport

Colofon

Uitvoerder

Vlaamse Landmaatschappij, Regio West
Vestiging Brugge
Velodroomstraat 28
8200 Brugge
Tel. : 050 45 81 00
www.vlm.be

Opdrachtgever

Departement Omgeving
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en Projecten
Koning Albert II-laan 19 bus 12
1210 Brussel
Tel.: 02 553 91 92
www.omgevingvlaanderen.be

Redactie

Het rapport van het landinrichtingsplan “Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie” is opgemaakt door volgend projectteam:

Edgard Daemen, projectmedewerker ecologie	edgard.daemen@vlm.be
Frank Debeil, projectmedewerker recreatie	frank.debeil@vlm.be
Jan De Bie, projectmedewerker water	jan.debie@vlm.be
Korneel Gheysen, projectmedewerker archeologie, erfgoed	korneel.gheysen@vlm.be
Els Goethals, projectmedewerker landbouw	els.goethals@vlm.be
Hilde Roels, projectmedewerker grondzaken	hilde.roels@vlm.be
Wim Van Isacker, projectleider	wim.vanisacker@vlm.be

Coverfoto: Cantelmolinie (© VLM Fotoarchief, 2015)

Datum Rapport: 20 december 2021

Status/Revisie: Eindvoorstel, zoals goedgekeurd door de Vlaamse regering op 17 december 2021.

1 INLEIDING

1.1 SITUERING EN REGELGEVING LANDINRICHTING

Het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting (BS 22/08/2014, hierna "landinrichtingsdecreet") legt de basis voor de werking van landinrichting. Het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting (BS 22/10/2014, hierna "uitvoeringsbesluit landinrichting") legt nadere bepalingen vast m.b.t. hoe landinrichting uitgevoerd dient te worden.

Het doel van landinrichting wordt in art. 1.1.3 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting omschreven als:

"De afstemming en de toepassing op geïntegreerde wijze van instrumenten en de uitvoering van maatregelen die gericht zijn op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van functies en kwaliteiten van de ruimte."

Een landinrichtingsproject kan volgens artikel 3.1.1. van het landinrichtingsdecreet door de Vlaamse Regering ingesteld worden onder volgende voorwaarden:

"De Vlaamse Regering kan een landinrichtingsproject instellen als het landinrichtingsproject bijdraagt tot de realisatie van het beleid dat:

- 1° ofwel de Vlaamse Regering voert op het vlak van het behoud, de bescherming en de ontwikkeling van functies en kwaliteiten van de open ruimte;*
- 2° ofwel een provincie of een gemeente voert op het vlak van het behoud, de bescherming en de ontwikkeling van functies en kwaliteiten van de open ruimte, als dat beleid past binnen de prioriteiten van de Vlaamse Regering;*
- 3° ofwel een publiekrechtelijke of een privaatrechtelijke rechtspersoon die in het Vlaamse Gewest is belast met taken van openbaar nut uitvoert op het vlak van het behoud, de bescherming en de ontwikkeling van functies en kwaliteiten van de open ruimte, als de uitvoering van dat beleid past binnen de prioriteiten van de Vlaamse Regering.*

Een landinrichtingsproject wordt voorbereid en uitgevoerd met het oog op een participatieve, geïntegreerde en gebiedsgerichte aanpak. Dit houdt in dat de verschillende functies, kenmerken en kwaliteiten die in het gebied voorkomen mee in overweging worden genomen bij het bepalen en het uitwerken van doelstellingen, maatregelen en de daarvoor in te zetten instrumenten, als die functies, kenmerken en kwaliteiten kunnen worden beïnvloed door de gevraagde inrichting of het gevraagde beheer van de open ruimte.

In het eerste en het tweede lid wordt verstaan onder open ruimte: een gebied waarin de onbebouwde ruimte overweegt maar waarin elementen van bebouwing en infrastructuur die samenhangen met de onbebouwde ruimte kunnen voorkomen en plaatselijk kunnen overwegen.”

Een landinrichtingsproject wordt volgens het landinrichtingsdecreet uitgevoerd via de opmaak en uitvoering van landinrichtingsplannen. In artikel 3.3.1. van het landinrichtingsdecreet wordt bepaald wat een landinrichtingsplan dient te bevatten:

“De Vlaamse Regering stelt voor elk landinrichtingsproject één of meerdere landinrichtingsplannen vast. Een landinrichtingsplan bestaat ten minste uit volgende elementen:

- 1° een beschrijving van het doel van het landinrichtingsplan, van de wijze waarop het landinrichtingsplan bijdraagt tot de realisatie van het doel van het landinrichtingsproject en van de gewenste maatregelen;*
- 2° een instrumentenafweging met het oog op het bekomen van de optimale mix gericht op het doelmatig, billijk en efficiënt inzetten van de beschikbare middelen voor de realisatie van het landinrichtingsproject;*
- 3° de afbakening van het gebied waarvoor het landinrichtingsplan wordt opgemaakt met aanduiding van het gebied waar een bepaald instrument wordt toegepast;*
- 4° de motivering waarom een instrument wordt toegepast;*
- 5° als het instrument erfdienstbaarheid tot openbaar nut wordt ingezet: de omschrijving van het algemeen nut waarvoor het instrument wordt toegepast;*
- 6° een uitvoeringsprogramma en financieringsplan.”*

De landinrichtingsplannen worden opgemaakt door de Vlaamse Landmaatschappij. De Vlaamse Landmaatschappij wordt voor de opmaak van deze landinrichtingsplannen ondersteund door een planbegeleidingsgroep, specifiek opgericht voor elk landinrichtingsproject.

1.2 LANDINRICHTINGSPROJECT “ZWINPOLDERS”

Op 21 december 2005 is een verdrag gesloten tussen Vlaanderen en Nederland m.b.t. de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium. Dit verdrag heeft tot doel de afspraken tussen Vlaanderen en Nederland vast te leggen m.b.t. de duurzame instandhouding van het Schelde-estuarium. Voor de verdieping van de Westerschelde in functie van het garanderen van de toegankelijkheid van de Zeehaven van Antwerpen zijn een aantal natuurherstellende maatregelen nodig. Deze natuurherstellende maatregelen betreffen o.a. het ontpolderen van een aantal polders in Vlaanderen en Nederland. De ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder, op het grondgebied van de gemeente Knokke-Heist in Vlaanderen en de gemeente Sluis in Nederland, is daarbij onderdeel van dit verdrag.

Ter uitvoering van dit verdrag is op 12 juli 2013 het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur – regio Kust-Polders-Westhoek - Zwin en Zwinbosjes” vastgesteld door de Vlaamse Regering. Dit ruimtelijk uitvoeringsplan zorgt er in essentie voor dat het te ontpolderen deel van de Willem Leopoldpolder de bestemming natuurgebied krijgt.

1.3 LANDINRICHTINGSPLAN "HAZEGRASPOLDERDIJK EN CANTELMOLINIE"

1.3.1 Inhoudelijk

Het eerste landinrichtingsplan dat opgemaakt is in het kader van het landinrichtingsproject Zwinpolders was het landinrichtingsplan "Nieuwe Watergang". Dit landinrichtingsplan is vastgesteld door de minister bevoegd voor landinrichting op 12 december 2017. Dit landinrichtingsplan heeft als voornaamste doelstelling het realiseren van de afspraken gemaakt in het raamakkoord Zwin.

De planbegeleidingsgroep van het landinrichtingsproject Zwinpolders heeft op 14 oktober 2016 geadviseerd om volgende deelprojecten op te nemen in een landinrichtingsplan, volgend op het landinrichtingsplan Nieuwe Watergang:

- de aanpassing van het recreatief netwerk op de nieuwe situatie door de aanleg van de nieuwe internationale Zeedijk;
- de Cantelmolinie;
- beheerovereenkomsten erfgoed, specifiek gericht op het beheer van dijken en de bescherming van archeologisch erfgoed.

Daarnaast is door de planbegeleidingsgroep van het landinrichtingsproject Zwinpolders van 13 juni 2017 eveneens geadviseerd om ook volgende deelprojecten op te nemen in een nieuw op te maken landinrichtingsplan:

- het verkeersveiliger inrichten van de omgeving van het Hazegrasfort;
- het verkeersveiliger inrichten van de Graaf Leon Lippensdreef, de toegangsweg naar het Zwin Natuurpark;
- het inrichten van de Cantelmolinie en zijn omgeving in functie van erfgoed-landbouw-natuur-recreatie.

Op basis van deze doelstellingen is door de Vlaamse Landmaatschappij het landinrichtingsplan "Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie" opgemaakt over de volledige perimeter van het landinrichtingsproject Zwinpolders. Dit ontwerp landinrichtingsplan is voor de eerste maal geadviseerd door de planbegeleidingsgroep van het landinrichtingsproject Zwinpolder op 14 november 2018. In haar advies stelde de planbegeleidingsgroep: *"De Planbegeleidingsgroep adviseert om het voorliggend voorstel verder uit te werken naar een voorstel klaar voor openbaar onderzoek. Inbreng blijft mogelijk in de loop van het proces. Ook waterbuffering, tweede-lijns-kustverdediging en de geschiedenis van het gebied zijn van belang."*

Een 2de ontwerp van landinrichtingsplan is toegelicht aan de planbegeleidingsgroep van het landinrichtingsproject Zwinpolders op 27 september 2019. In het advies stelde de planbegeleidingsgroep:

- Voor wat de voorstellen m.b.t. herinrichting van de Graaf Leon Lippensdreef betreft is de planbegeleidingsgroep akkoord met het voorstel tot opname van delen van de Graaf Leon Lippensdreef in een begrazingsblok. De scenario's voor het reorganiseren van het auto- en fietsverkeer dienen verder onderzocht, want er is in de planbegeleidingsgroep geen consensus over oplossingsrichting.
- Voor wat de voorstellen m.b.t. de herinrichting van Hazegraspolderdijk tussen Zwart Huis en Hazegrasfort betreft, is de planbegeleidingsgroep akkoord met het voorgestelde scenario.

- c) Voor wat de voorstellen m.b.t. herinrichting van het Hazegrasfort en omgeving betreft, adviseert de planbegeleidingsgroep om scenario 2 verder technisch uit te werken.
- d) Voor wat de onderdelen Cantelmolinie en Open Ruimte Functies betreft adviseert de planbegeleidingsgroep om de voorstellen verder en meer gedetailleerd uit te werken;
- d) De planbegeleidingsgroep adviseert om na te gaan in hoeverre uitwijkstroken op de Burkeldijk kunnen aangelegd worden

Daarna is op 11 september 2020 een ontwerp landinrichtingsplan geadviseerd door de planbegeleidingsgroep. In haar advies stelde de planbegeleidingsgroep:

- a) De planbegeleidingsgroep geeft positief advies op het ontwerp landinrichtingsplan Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie
- b) De planbegeleidingsgroep stelt vast dat m.b.t. de maatregel die betrekking heeft op de heraanleg van het wegdek van de Graaf Leon Lippensdreef de gemeente Knokke-Heist qua financieringsplan niet gedragen is door de gemeente Knokke-Heist, maar stelt ook vast dat er inhoudelijk geen vragen zijn bij de voorgestelde maatregel, en concludeert dat er geen reden is om hiervoor de organisatie van het openbaar onderzoek uit te stellen.
- c) De planbegeleidingsgroep stelt vast de m.b.t. de beheerbevoegdheid voor de Hazegraspolderdijk er gesprekken lopende zijn tot verwerving en dat deze maatregel dus misschien niet meer nodig is, maar aangezien deze gesprekken nog niet tot een overeenkomst geleid hebben is het beter om deze maatregel te behouden en dit ook niet als argument te gebruiken om geen openbaar onderzoek te organiseren.

Voorliggend eindvoorstel van Landinrichtingsplan is opgemaakt in navolging van het openbaar onderzoek van het ontwerp landinrichtingsplan en de daarbij ontvangen bezwaren en opmerkingen en de adviezen van respectievelijk de gemeente Knokke-Heist en de provincie West-Vlaanderen. Tevens omvat het eindvoorstel ook wijzigingen die gerelateerd zijn aan andere beschikbare financieringsbronnen voor een aantal voorziene maatregelen en actualisatie van de maatregelen en instrumenten i.o.v. ondertussen gevoerde onderhandelingen m.b.t. grondverwervingen en de bereikte consensus tussen gemeente Knokke-Heist en de provincie West-Vlaanderen m.b.t. noodzaak van voorgestelde investeringen op de as van de Graaf Leon Lippensdreef.

1.3.2 Financieel

Bij de instelling van het landinrichtingsproject Zwinpolders is heeft de Vlaamse Regering ook beslist dat de totale subsidie landinrichting voor het volledige landinrichtingsproject Zwinpolders maximaal 2.489.750 euro kan bedragen.

Bij de vaststelling van het landinrichtingsplan Nieuwe Watergang is de totale subsidie landinrichting voor de uitvoering van dat landinrichtingsplan geraamd op 1.355.238 euro. Intussen is voor het landinrichtingsplan Nieuwe Watergang reeds 1.622.703 euro subsidie landinrichting effectief vastgelegd. Daarnaast is de in de eerste oproep uitvoeringsinitiatieven reeds voor 53.147 euro subsidie landinrichting vastgelegd voor uitvoeringsinitiatieven en ligt de

goedkeuring van 46.853 euro subsidies landinrichting in het kader van de tweede oproep uitvoeringsinitiatieven ter beslissing voor. Dit houdt in dat er voor voorliggend landinrichtingsplan nog een budget van 767.047 euro subsidies landinrichting beschikbaar is.

Sedert zomer 2021 zijn er voor investeringen die inspelen op de uitdagingen van klimaatverandering en meer specifiek op investeringen die een meer klimaatrobust waterbeheer mogelijk maken, middelen beschikbaar via het investeringsprogramma “Blue Deal”. Een aantal in het ontwerp landinrichtingsplan voorgestelde maatregelen zullen via dit kanaal gefinancierd worden, waardoor zij niet meer als maatregelen in het financierings- en uitvoeringsprogramma van de landinrichtingsplan opduiken.

1.4 INSPRAAK EN ADVIESPROCEDURE

Een landinrichtingsplan wordt opgemaakt door de Vlaamse Landmaatschappij in overleg met de planbegeleidingsgroep van het landinrichtingsproject. De planbegeleidingsgroep adviseert ook het ontwerp van een landinrichtingsplan.

Het college van burgemeester en schepenen van elke gemeente betrokken bij een ontwerp landinrichtingsplan dient een openbaar onderzoek te organiseren voor het ontwerp landinrichtingsplan. Daarnaast kunnen het college van burgemeester en schepenen van elke betrokken gemeente en de deputatie van elke betrokken provincie ook advies geven op het ontwerp landinrichtingsplan.

Op basis van de tijdens het openbaar onderzoek ontvangen opmerkingen en bezwaren en de adviezen uitgebracht door de gemeente(n) en provincie(s) kan het ontwerp inrichtingsplan door de Vlaamse Landmaatschappij aangepast worden, dit opnieuw in overleg met de planbegeleidingsgroep. De planbegeleidingsgroep keurt het eindvoorstel landinrichtingsplan goed.

De minister (of de Vlaamse Regering, als er bevoegdheden betrokken zijn die niet behoren tot het bevoegdheidspakket van de minister) kan daarna, nadat instemming bekomen is van de betrokken partners, het landinrichtingsplan vaststellen.

In het geval van voorliggend landinrichtingsplan “Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie”:

- heeft de gemeente Knokke-Heist het openbaar onderzoek voor het ontwerp landinrichtingsplan georganiseerd. Dit openbaar onderzoek heeft gelopen van 01/06/2021 tot 30/06/2021;
- heeft het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Knokke-Heist advies geven op het ontwerp landinrichtingsplan op 3 september 2021;
- heeft de deputatie van de provincie West-Vlaanderen advies geven op het ontwerp landinrichtingsplan op 22 juli 2021.

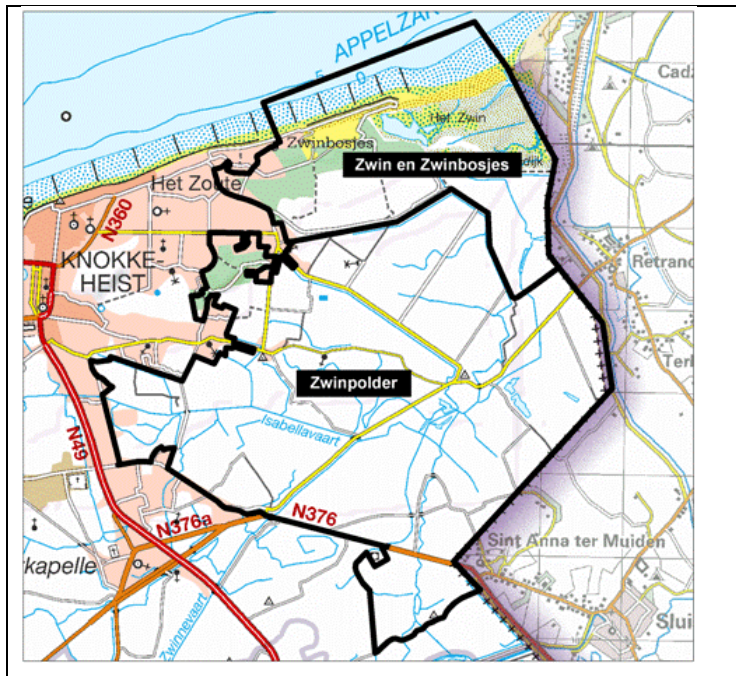
2 CONTEXT

2.1 RUIMTELIJKE ORDENING

In december 2010 startte de Vlaamse overheid met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van de natuurlijke en de agrarische structuur van het Zwin en de omliggende polders in de gemeente Knokke-Heist. Dit is gebeurd via de opmaak van 2 ruimtelijke uitvoeringsplannen (zie figuur 1):

- het RUP "Zwin en Zwinbosjes", definitief vastgesteld door de Vlaamse regering op 12 juli 2013;
- het RUP "Zwinpolder", definitief vastgesteld door de Vlaamse regering op 30 januari 2015.

Figuur 1: Perimeters RUP "Zwin en Zwinbosjes" en RUP "Zwinpolder"

Door de vaststelling van beide ruimtelijke uitvoeringsplannen is de facto het gewestplan voor het projectgebied vervangen door deze 2 ruimtelijke uitvoeringsplannen (zie kaart 2).

2.2 NATUUR

2.2.1 Natura 2000

2.2.1.1 SBZ-H Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin (gebiedscode BE2500001)

Het projectgebied overlapt gedeeltelijk met het deelgebied 13 "Het Zwin, Zwinbosjes, Kleine Vlakte, Groenpleinduinen, Oude Hazegraspolder, Koningsbos, Golfterrein 't Zoute"

Aangemelde habitattypes relevant voor het projectgebied:

- 2130: Vastgelegde duinen met kruidvegetaties (Grijze duinen)
- 2180: Beboste duinen van het Atlantische kustgebied
- 2190: Vochtige duinvalleien

Aangemelde soorten relevant voor het projectgebied:

- Kamsalamander (*Triturus cristatus*)
- Boomkikker (*Hyla arborea*)

2.2.1.2 SBZ-H Polders (gebiedscode BE2500002)

Het gebied overlapt gedeeltelijk met het deelgebied 17 "Dievegat, Oude en Nieuwe Vrede, Oud Fort Isabella".

Aangemelde habitattypes relevant voor het projectgebied:

- 1330: Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimimae*)
- 6430: Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
- 6510: Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*)

//

2.2.2 Ramsar – gebied

Een deel van het projectgebied is opgenomen als watergebied van internationale betekenis, in het bijzonder als leefgebied voor watervogels, in uitvoering van de internationale overeenkomst van Ramsar van 2 februari 1979 (K.B. 27 september 1984).

Op kaart 3 wordt het juridisch kader natuur weergegeven.

2.3 ERFGOED

In het projectgebied zijn volgende beschermde cultuurhistorische landschappen aanwezig:

- Cantelmolinie (MB 18/11/1991);
- Hazegraspolder (KB 05/09/1978, gedeeltelijk nietig verklaard 28/01/1982);
- Graaf Jansdijk: deel (KB 05/05/1959).

De beschermde cultuurhistorische landschappen “Zwinbosjes” (Vlaamse Executieve 09/02/1983) en “Het Zwin” (K.B. 07/04/1939) grenzen in het noorden aan het projectgebied.

Volgende beschermde monumenten zijn aanwezig:

- hoeve De Grote Stelle (MB 15/10/2003);
- site Oud Fort Isabella en omgeving (MB 15/10/2003);
- de Witte Hoeve (MB 15/10/2003);
- waterzuiveringsstation (MB 29/10/2004).

Het beschermd monument Fort Sint-Paulus (MB 27/01/2004) grenst in het noordwesten aan de perimeter van het projectgebied.

Tenslotte is er ook nog een bescherming als dorpsgezicht (omgeving hoeve “De Grote Stelle”):

- Drie polderhoeven en kasseiweg (KB 06/10/1980).

Voor zowel het beschermd cultuurhistorisch landschap 'Cantelmolinie' (01/02/2019) als voor het beschermd Monument 'Hoeve De Grote Stelle' (07/07/2017) is een Onroerend Erfgoed Beheersplan opgesteld.

De inventaris bouwkundig erfgoed omvat o.a. een gemeenteschool, interbellumvilla's en diverse hoeven, waarvan één met bunkers uit de Tweede Wereldoorlog. Deze inventaris wordt regelmatig aangevuld. Ook de bunkers van de Hollandstelling uit de Eerste Wereldoorlog zijn vastgesteld als bouwkundig erfgoed. De bunkers op het Hazegrasfort zijn mee beschermd als monument.

In het gewestelijk RUP "Zwinpolder" zijn een aantal dijken, waterlopen en kreken aangeduid als respectievelijk droge en natte lineaire elementen met een belangrijke ecologische of cultuurhistorische waarde.

Deze status wordt weergegeven in kaart 4.

In de Centraal Archeologische Inventaris zijn 97 archeologische vindplaatsen opgenomen, 11 van deze vindplaatsen zijn te typeren als versterkingen (schansen, forten en linies). In het projectgebied zijn 18 (delen van) dijken bekend. Vier kanalen en 2 sluizen hebben een grote impact gehad op de inrichting en evolutie van het gebied. Daarnaast zijn verschillende dijkdoorbraken en 14 bunkers uit WOI gekend. De Centraal Archeologische Inventaris wordt weergegeven in kaart 5.

2.4 WATER

Het projectgebied is gelegen binnen het bekken van de Brugse Polders. Het ligt in kustpoldergebied binnen het ambtsgebied van de Oostkustpolder.

De waterlopen van eerste categorie zijn de Isabellavaart en de Zwinnevaart. Op 17 juli 2015 heeft de Vlaamse regering, in uitvoering van het raamakkoord Zwin, het gedeelte van de Isabellavaart dat gecategoriseerd was als 2de categorie (= de Nieuwe Watergang) gehercategoriseerd tot 1ste categorie.

De waterlopen van tweede categorie zijn: de Zeedijkader, de Paulusvaart, de Graaf Jansdijkader, de Kalfader, de Noordknokse Dijkader, de Cantelmolinie en de Vuile Vaart.

Daarnaast zijn er nog een heel aantal niet geklasseerde waterlopen (ook) in beheer bij de Oostkustpolder.

Op kaart 6 wordt het juridisch kader m.b.t. waterbeheer weergegeven.

De effectief overstromingsgevoelige gebieden (zoals aangeduid op de watertoetskaart) liggen voornamelijk in het westelijk deel van het projectgebied.

2.5 LANDBOUW

Het projectgebied beslaat een totale oppervlakte van ongeveer 1.880 ha (waarvan ruim 110 ha ondertussen is ingenomen door de uitbreiding van het Zwin ofte het ontpolderde deel van de Willem-Leopoldpolder). Hiervan is momenteel 1.515 ha in landbouwgebruik, geregistreerd door 90 landbouwers. Achtendertig landbouwers hebben hun bedrijfszetel in het gebied.

Het gebied is een groot aaneengesloten landbouwgebied gelegen in de polders. Het bestaat vooral uit grote percelen en goed gestructureerde bedrijven. Ongeveer 360 ha worden uitgebaat als grasland, de rest als akkers. De grootste oppervlakte wordt gebruikt door gespecialiseerde akkerbouwbedrijven en rundveebedrijven.

Na de goedkeuring van de gewestelijke RUP's "Zwin en Zwinbosjes" en "Zwinpolders" is 1.493 ha herbevestigd zijn als agrarisch gebied en is 155 ha aangeduid als natuurgebied. Binnen deze natuurgebieden is 133 ha momenteel in landbouwgebruik. Voor de gronden gelegen in natuurgebieden geldt een algemeen bemestingsverbod conform het Mestdecreet. Voor bepaalde percelen kunnen landbouwers een ontheffing krijgen van dit bemestings-verbod.

De oppervlakte Speciale Beschermingszone (SBZ) van de Habitatrichtlijn binnen de projectperimeter bedraagt 277 ha waarvan 260 ha in landbouwgebruik (vooral in de omgeving van de Binnenduinen en Oosthoek). Zeven bedrijfszetels (waarvan 3 veeteeltbedrijven) bevinden zich in of op de rand van een SBZ. In de SBZ zijn er instandhoudingsdoelstellingen (IHD), ze beschrijven aan welke voorwaarden voldaan moet zijn opdat de soort of het habitatype duurzaam zal kunnen overleven. De programmatische aanpak (PAS) beoogt bij te dragen aan de realisatie van de IHD door de uitstoot van stikstof terug te dringen. Hierbij hoort een NH₃-significantiekader dat stelt dat bedrijven die een bijdrage leveren van minstens 50% aan de kritische depositiewaarde van een habitat geen nieuwe omgevingsvergunning kunnen krijgen. Ook bedrijven die een bijdrage leveren aan de kritische depositiewaarde van een habitat van minstens 5% en minder dan 50% kunnen beperkingen opgelegd krijgen bij het uitbaten van hun bedrijf. Voor al deze bedrijven is er een flankerend beleid uitgewerkt.

Binnen het projectgebied lag in 2019 een oppervlakte van 21 ha onder beheerovereenkomsten, hoofdzakelijk een of andere vorm van perceelranden-beheer. Een beheerovereenkomst is een vrijwillige, vijfjarige overeenkomst met de Vlaamse Landmaatschappij, om extra inspanningen te doen voor het milieu, de natuur en de biodiversiteit in Vlaanderen in ruil voor een jaarlijkse vergoeding.

2.6 RECREATIE

Het projectgebied ligt in het noordoostelijk deel van de toeristisch-recreatieve regio van het Brugs Ommeland en paalt aan de Noordzee en Zeeuws-Vlaanderen (Cadzand, Retranchement en Sluis). Het maakt deel uit van het landschappelijk deelgebied “Damme en de Zwinstreek”.

De afwisseling van zee, strand, duinen, slikken en schorren (Zwin) en de met dijken doorsneden polders vormt de basis van een intensief gebruikt landschap. De uitgestrekte, natuurrijke zone langs de zee tussen Knokke en Cadzand met de toegankelijke Zwinduinen, het uitgebreide Zwin met het bezoekerscentrum en de nieuwe Zwindijk (recreatieve verbindingssas tussen West- en Zeeuws-Vlaanderen), zijn op toeristisch recreatief vlak van groot belang. Het achterliggende, open poldergebied wordt gebruikt voor meer passief-extensieve recreatievormen: voornamelijk fietsen en in mindere mate wandelen en ruiters. De forten en dijk- en verdedigingsstructuren (bv. Cantelmolinie) hebben belangrijke potenties t.a.v. het recreatief medegebruik.

Een overzicht van de bestaande recreatieve fiets- en wandelmogelijkheden wordt weergegeven op de kaarten 7 en 8. Het projectgebied wordt ontsloten via een grensoverschrijdend fiets- en wandelknooppuntennetwerk. Rondgaande routes zijn de Zwinwandelroute en de Riante polderfietsroute. Er is geen bewegwijzerde mountainbikeroute.

Op initiatief van Agentschap voor Natuur en Bos en Sport Vlaanderen is in de eerste helft van 2019 een voorstel uitgewerkt om een grensoverschrijdend netwerk uit te bouwen van looplussen (zie figuur 2). Dit netwerk van looplussen wordt operationeel in het najaar van 2020.

Figuur 2: Ontwerp grensoverschrijdend netwerk van natuurlopen Zwin

Er is geen bewegwijzerde ruiterroute in het projectgebied. Vanuit de landelijk gelegen maneges in Knokke (Ponderosa, Lanckriet Stables) zijn een aantal circuits uitgestippeld die aansluiten op de vrijliggende ruitersporen in de Zwinduinen en op het strand (zie figuur 3).

Figuur 3: Zwinruiterroute Knokke-Heist (Toerisme Knokke-Heist VZW)

3 LOPENDE OF GEPLANDE INITIATIEVEN MET IMPACT OP HET PROJECTGEBIED

3.1 ONROEREND ERFGOEDBEHEERSPLAN VAN HET CULTUURHISTORISCH LANDSCHAP CANTELMOLINIE TE KNOKKE-HEIST

De provincie West-Vlaanderen heeft een Onroerend Erfgoedbeheersplan opgemaakt voor het beschermd cultuurhistorisch landschap Cantelmolinie (beheerplan goedgekeurd 01/02/2019). In dit beheerplan zijn volgende specifieke beheermaatregelen opgenomen:

- a) Beheermaatregelen m.b.t. het dijklichaam en de redans (aarden verdedigingswal) van de Cantelmolinie
 - a. Van akkerland naar bloemrijk grasland
 - 1. Omvormen van akkerland naar grasland (herstelmaatregel)
 - 2. Beheren van het grasland van het dijk- of wallichaam en de redans
 - b. Visualiseren van de historische verdedigingswal (herstelmaatregel)
 - 1. Herstellen van een redan (herstelmaatregel)
 - 2. Verhogen van de leesbaarheid van de linie (herstelmaatregel)
 - 3. Herstellen en herinrichten van grachten en greppels (herstelmaatregel)
 - 4. Beheren van de opnieuw in te richten delen
 - c. Herkenbaar maken van de redoutes, horend bij de linie (buiten beschermd landschap)
 - d. Weren van storende of minder fraaie functionele infrastructuur
 - 1. Verwijderen of vervangen van veekralen
 - 2. Ondergronds brengen elektrische luchtleidingen langs de Sluisstraat t.h.v. de Cantelmolinie
 - e. Beheermaatregelen m.b.t. de buurtweg
 - 1. Open houden en openen van de buurtweg als functionele of recreatieve verbinding (herstelmaatregel)
 - 2. Beheren van de berm en langs de wegen en van de paden
 - f. In stand houden, herstellen en herinrichten van bruggen en duikers

- b) Maatregelen ter versterking van de natuurverbindingfunctie
 - a. Herstellen van historische groenelementen
 - 1. Aanplanten van (knot)bomen en struiken
 - 2. Onderhouden van knotbomen
 - 3. Onderhouden van (verspreide) struikbeplanting
 - 4. Onderhoud van hakhout

5. Uitvoeren en onderhouden van streekeigen erfbeplanting
6. Herstellen van de natte verbinding voor de 'Geul van Greveninge'
- b. Voeren van een ecologisch graslandbeheer
 1. Inbreng van een soortenrijk maaisel
- c) Maatregelen in functie van geïntegreerd waterbeheer
 - a. Behoud en herstellen van een natuurlijke oeverinrichting
 1. Herinrichten van de oevers van de waterloop 'Cantelmolinie'
 2. Selectief herinrichten van geul- of kreekoevers
 - b. Beheer van oeverzones met overjaars riet
 1. Beheer van de bedding en de oevers van de waterloop
 2. Beheren van de overgangszones tussen de redans en de waterloop
 3. Afsluiten van beheerovereenkomsten voor perceelrandenbeheer
- d) Maatregelen ten behoeve van recreatie en ontsluiting
 - a. Realiseren van doorgaande wandel- en/of fietsverbindingen
 1. De realisatie van een veilige oversteek voor zachte weggebruikers (over de Sluisstraat)
 - b. Plaatsen van infovoorzieningen
 1. Selectief plaatsen van infoborden

Voor de maatregelen en werkzaamheden in dit beheerplan kunnen premies aangevraagd worden. Daarnaast geldt voor een groot aantal beheerwerken een vrijstelling van toelating.

3.2 NATUURBEHEERPLANNEN

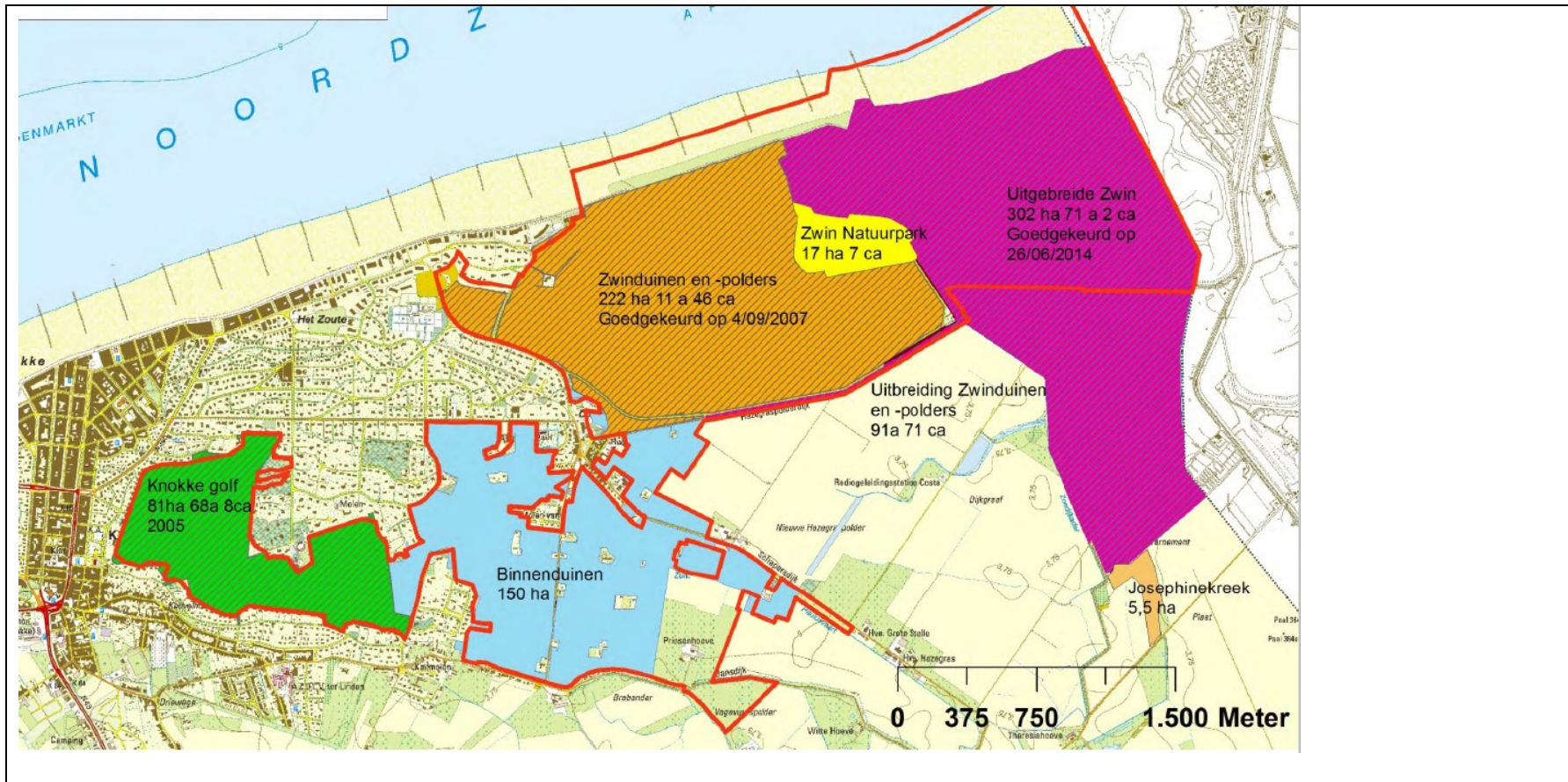
Er zijn een aantal natuurbeheerplannen opgemaakt (of in opmaak) voor het Zwin en zijn omgeving (zie overzicht op figuur 4):

- het beheerplan "Zwinduinen en -polders", goedgekeurd in 2007;
- het beheerplan "Uitgebreide Zwin", goedgekeurd in 2014;
- het natuurbeheerplan "Binnenduinen van Knokke", goedgekeurd in 2018;
- het natuurbeheerplan "Provinciedomein Zwinpark", goedgekeurd in 2018;
- het natuurbeheerplan "Domein de Landsheer", goedgekeurd in 2019;
- het beheerplan "Dievegat", goedgekeurd in 2017.

Daarnaast is er ook in het kader van een milieuvergunningsaanvraag voor Knokke-Golf in 2005 een beheerplan opgemaakt. Dit beheerplan heeft echter niet het officieel statuut van een natuurbeheerplan. Tenslotte is de gemeente ook in overleg met Agentschap Natuur en Bos m.b.t. toekomstig beheer van het Koningsbos.

Er is voornamelijk op het niveau van de Oude Hazegraspolder (cf. het gebied van de Binnenduinen van Knokke) een overlapping tussen deze beheerplannen en het projectgebied van het landinrichtingsplan Hazegrasdijk en Cantelmolinie.

Figuur 4: Natuurbeheerplannen

3.3 RIOLERING ZOUTELAAN EN OMGEVING

Een belangrijk knelpunt bij de opstart van het landinrichtingsproject Zwinpolders was de werking van het rioleringsysteem van de omgeving Zoutelaan en daaraan gekoppeld de waterkwaliteit van de Paulusvaart en de werking van het waterzuiveringsstation van Knokke-Heist. Door de realisatie van de Zwinuitbreiding en de daaraan gerelateerde anti-verziltingsmaatregelen is het optimaliseren van dit rioleringsysteem en de werking van het waterzuiveringsstation van Knokke-Heist des te belangrijker geworden:

- het water van de Paulusvaart kan nu via het pompgemaal in tijden van nood rechtstreeks in de Zwingeul terechtkomen. Het is niet wenselijk dat er verontreinigd oppervlaktewater in de Zwingeul gepompt wordt;
- een efficiënte werking van het waterzuiveringsstation van Knokke-Heist is nodig om de nodige aanvoer van effluentwater naar de Zoete gracht te kunnen verzekeren.

Daartoe is in 2015 het gebieds- en thematisch overleg (GTO) Paulusvaart opgestart. Dit GTO heeft geleid tot de uitwerking van een basisconcept van riolerings- en afkoppelingsproject voor Zoutelaan en omgeving dat:

- gescheiden RWA en DWA voorziet;
- de werking van overstorten op de Paulusvaart minimaliseert;
- maximaal inzet op afkoppeling en infiltratie van regenwater in de bodem;
- een voldoende aanbod van afvalwater naar het waterzuiveringsstation van Knokke-Heist verzekert.

De uitwerking van dit concept zit momenteel in de beslissingsfase waarbij de technische en financiële afspraken om te kunnen overgaan tot uitvoering gemaakt en geformaliseerd worden. De formele beslissing hiervoor kan verwacht worden in de loop van 2021.

Alhoewel de realisatie van deze werken noodzakelijk is om de in het landinrichtingsproject voorziene maatregelen te laten renderen, is er geen tussenkomst van landinrichting in deze mogelijk: dit is regulier waterzuiveringsbeleid dat zich bovendien quasi volledig binnen woongebied situeert, waar sowieso geen subsidiemogelijkheden landinrichting mogelijk zijn.

3.4 FIETSVERBINDING WESTKAPELLE-SLUIS

De verbetering van de kwaliteit van het fietspad langsheen de N376 Westkapelle-Sluis is in voorbereiding bij de gemeente Knokke-Heist en het Agentschap Wegen en Verkeer. Dit project geeft mee invulling aan de doelstellingen van het landinrichtingsproject Zwinpolder. Het project interageert ook met een aantal verder voorgestelde maatregelen (de herinrichting van delen van de Cantelmolinie en de daarmee gerelateerde herverkaveling). Momenteel werken de gemeente Knokke-Heist en het Agentschap Wegen en Verkeer verder aan de opmaak van het technisch ontwerp voor dit fietspadproject en ook aan het onteigeningsplan horende bij dit fietspadproject. De Vlaamse Landmaatschappij is in die omgeving reeds aan het onderhandelen voor de aankoop van (ruil)gronden voor de realisatie van de natuurdoelstellingen van het deelgebied Polders, voor de realisatie van de maatregelen voor de Cantelmolinie en voor de realisatie van de natuurverbinding Reigaartsvlietkreek – Geul van Greveninge. Deze onderhandelingen worden verder gezet en kunnen, indien nuttig en nodig, ook zorgen voor (ruil)gronden in functie van de realisatie van deze fietsverbinding. Deze ruilgronden kunnen echter enkel op vrijwillige basis ingezet worden.

4 BESCHRIJVING VAN HET LANDINRICHTINGSPLAN

4.1 DOEL VAN HET LANDINRICHTINGSPLAN

Het landinrichtingsplan “Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie” wil:

- de in het RUP Zwinpolders gemaakte bestemmingskeuzes zoveel mogelijk realiseren op het terrein;
- het recreatief netwerk in het projectgebied aanpassen en optimaliseren, rekening houdende met de nieuwe situatie ontstaan door de uitbreiding van het Zwin en de daarbij gerealiseerde nieuwe verbindingen, wat inhoudt:
 - o verkeersveiliger maken van een aantal bestaande verbindingen of kruisingen;
 - o nieuwe verbindingen creëren;
 - o bestaande verbindingen heraanleggen;
- ondersteunend werken aan het realiseren van de gebiedsvisies van de goedgekeurde beheerplannen;
- de natuur- en erfgoedwaarden in het projectgebied versterken of herstellen en beter communiceren;
- een meer klimaatrobuust waterbeheer ondersteunen.

4.2 MAATREGELEN

4.2.1 Inrichting as Graaf Leon Lippensdreef tussen Bronlaan en bezoekerscentrum Zwin Natuurpark

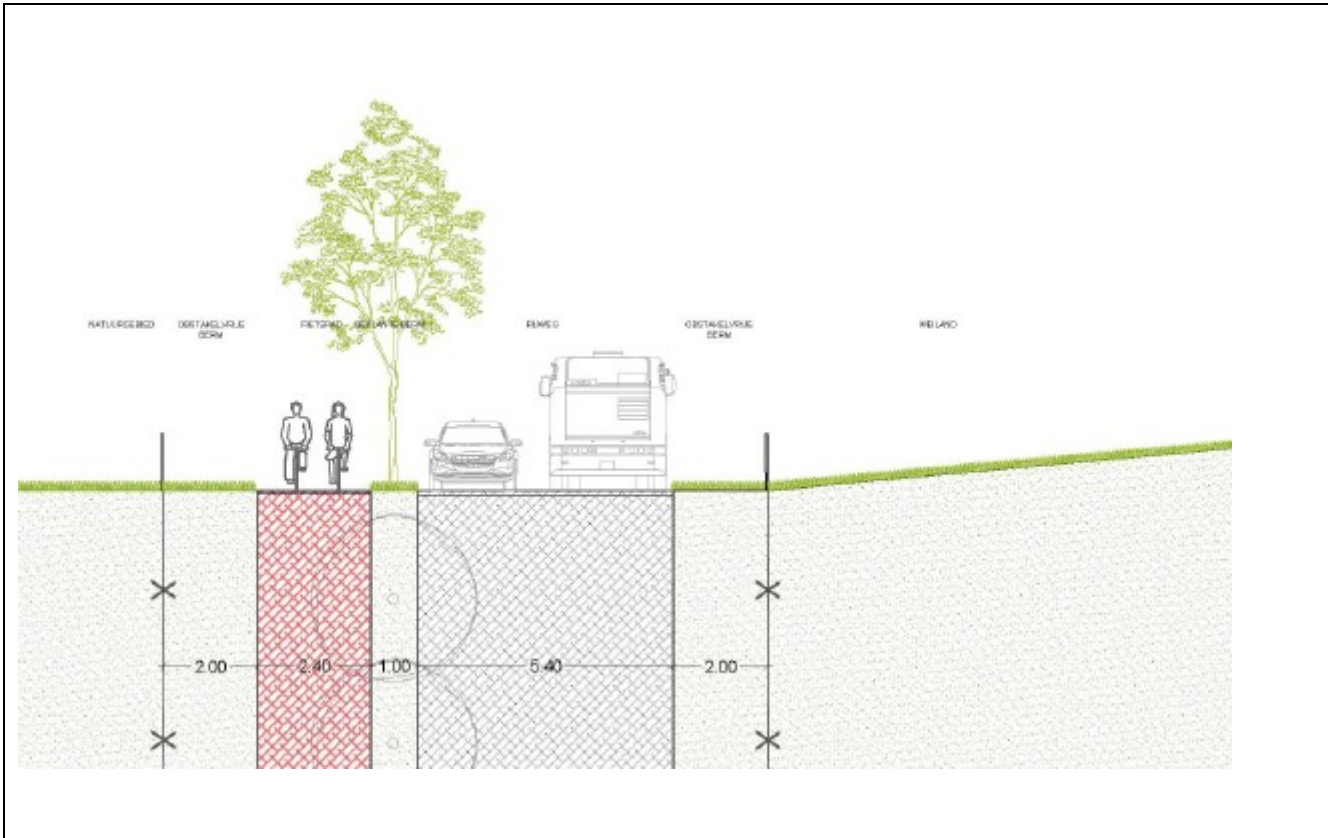
4.2.1.1 Analyse

De Graaf Leon Lippensdreef is de enige toegangsweg voor gemotoriseerd verkeer naar het bezoekerscentrum “Zwin Natuurpark”. De as van de Graaf Leon Lippensdreef heeft schematisch een profiel zoals weergegeven in figuren 5 t.e.m. 9.

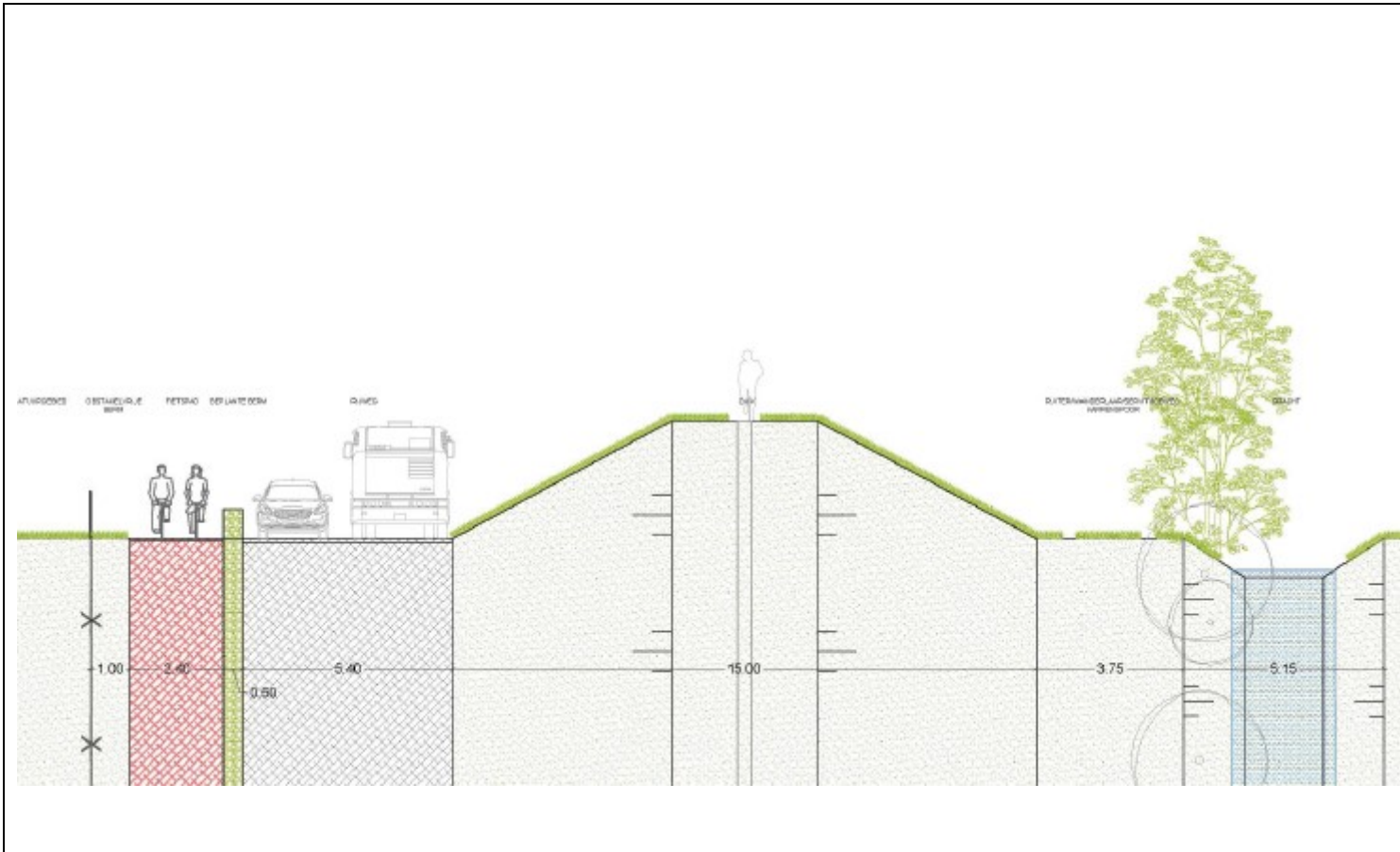
Figuur 5: Situering dwarsdoorsneden profiel Graaf Leon Lippensdreef

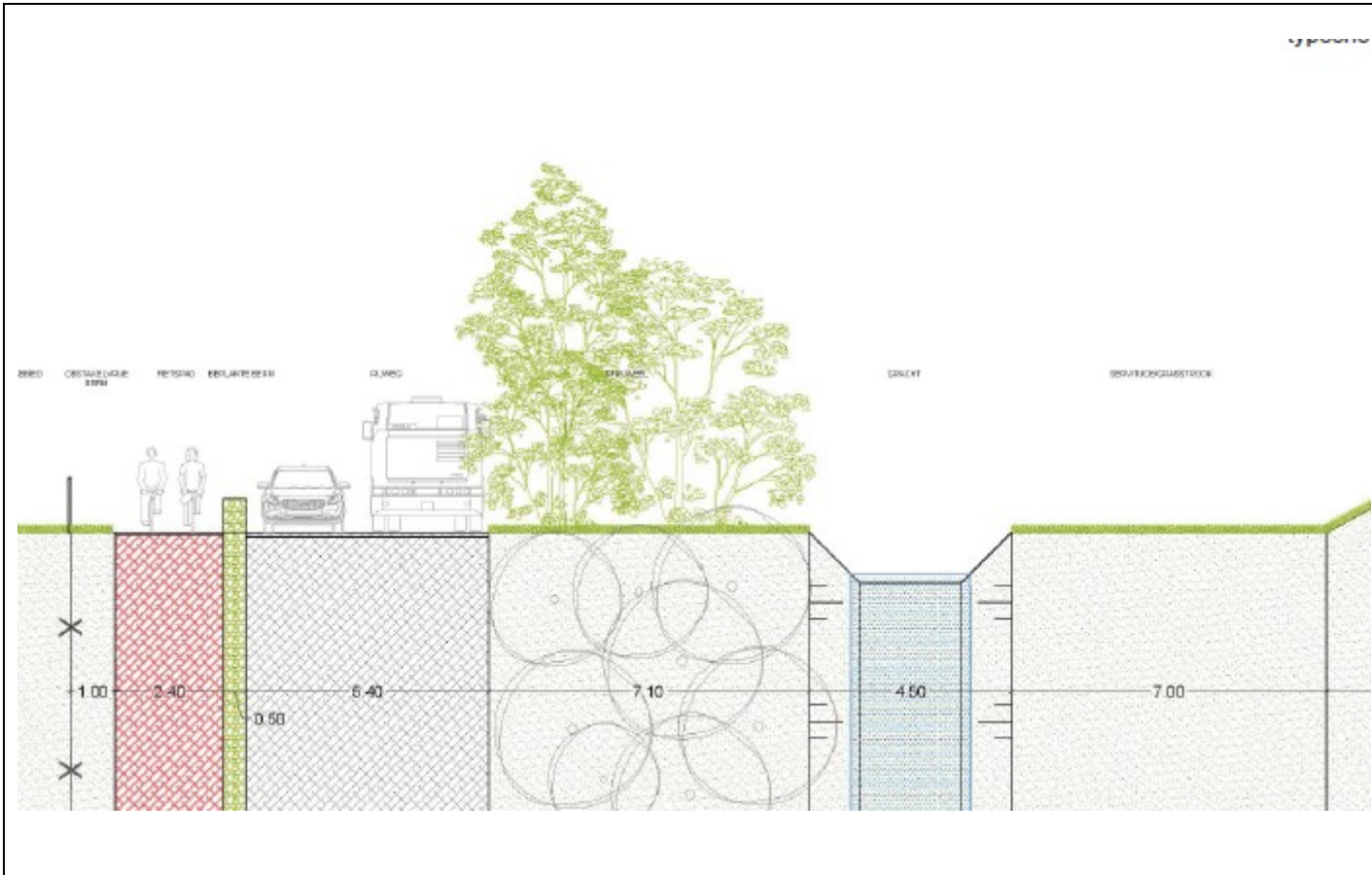
Figuur 6: Profiel Graaf Leon Lippensdreef op snede 1

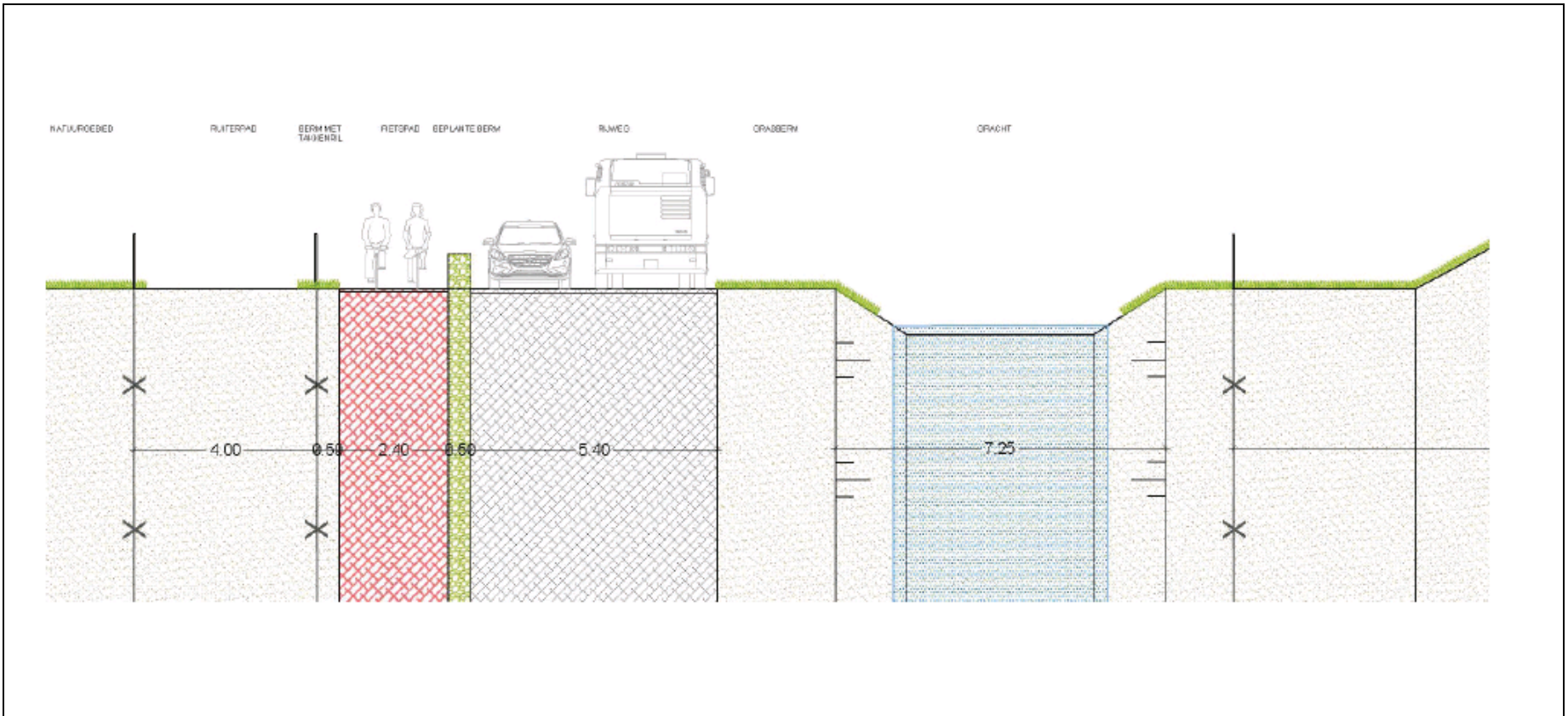
Figuur 7: Profiel Graaf Leon Lippensdreef op snede 2

Figuur 8: Profiel Graaf Leon Lippensdreef op snede 3

Figuur 9: Profiel Graaf Leon Lippensdreef op snede 4

Aan de noordwestelijke zijde van de Graaf Leon Lippensdreef ligt het natuurgebied Zwinduinen en -Polders. Aan de zuidoostelijke zijde van de Graaf Leon Lippensdreef loopt parallel de Hazegraspolderdijk.

Via de Graaf Leon Lippensdreef zijn 4 bestemmingen voor autoverkeer ontsloten:

- de onderhoudsloods van het Agentschap voor Natuur en Bos;
- een woning (het Zwart Huis);
- het bezoekerscentrum “Zwin Natuurpark”;
- de conciërgewoning van het bezoekerscentrum “Zwin Natuurpark”.

Er worden geen landbouwpercelen ontsloten via de Graaf Leon Lippensdreef.

Dit houdt in dat het gebruik van de Graaf Leon Lippensdreef, voor wat betreft gemotoriseerd verkeer dit grotendeels bestaat uit verkeer met bestemming bezoekerscentrum Zwin Natuurpark. Naast autoverkeer is dit ook verkeer van bussen: er is zowel een buslijn van De Lijn tot aan het bezoekerscentrum als het gebruik van gecharterde bussen voor groepsbezoeken aan het bezoekerscentrum. Er zijn tenslotte een beperkt aantal beweging van vrachtwagens en bestelwagens, voornamelijk voor leveringen aan de HORECA-zaak in het bezoekerscentrum Zwin Natuurpark.

Naast het gemotoriseerd verkeer is er ook een recreatief medegebruik van de as van de Graaf Leon Lippensdreef (en de parallel lopende Hazegraspolderdijk):

- Fietsverkeer, met als voornaamste doelen:
 - o Bezoekerscentrum Zwin Natuurpark
 - o Nieuwe Zwindijk en aansluitend bestemmingen in Nederland (Cadzand, Retranchement,...)
 - o Natuurgebied “Zwinduinen en Zwinbosjes” en aansluitend de zeedijkverbinding richting Knokke-Heist
- Wandelen
- Ruiteren (verbinding Oosthoek – Zwinbosjes/Zwinduinen/Kust – Oude Hazegraspolderdijk)

Het traject Zoutelaan -Bronlaan – Graaf Leon Lippensdreef – Nieuwe Zwindijk is onderdeel van het bovenlokaal functioneel fietsnetwerk.

Het recreatief medegebruik van de as wordt schematisch weergegeven in figuur 10.

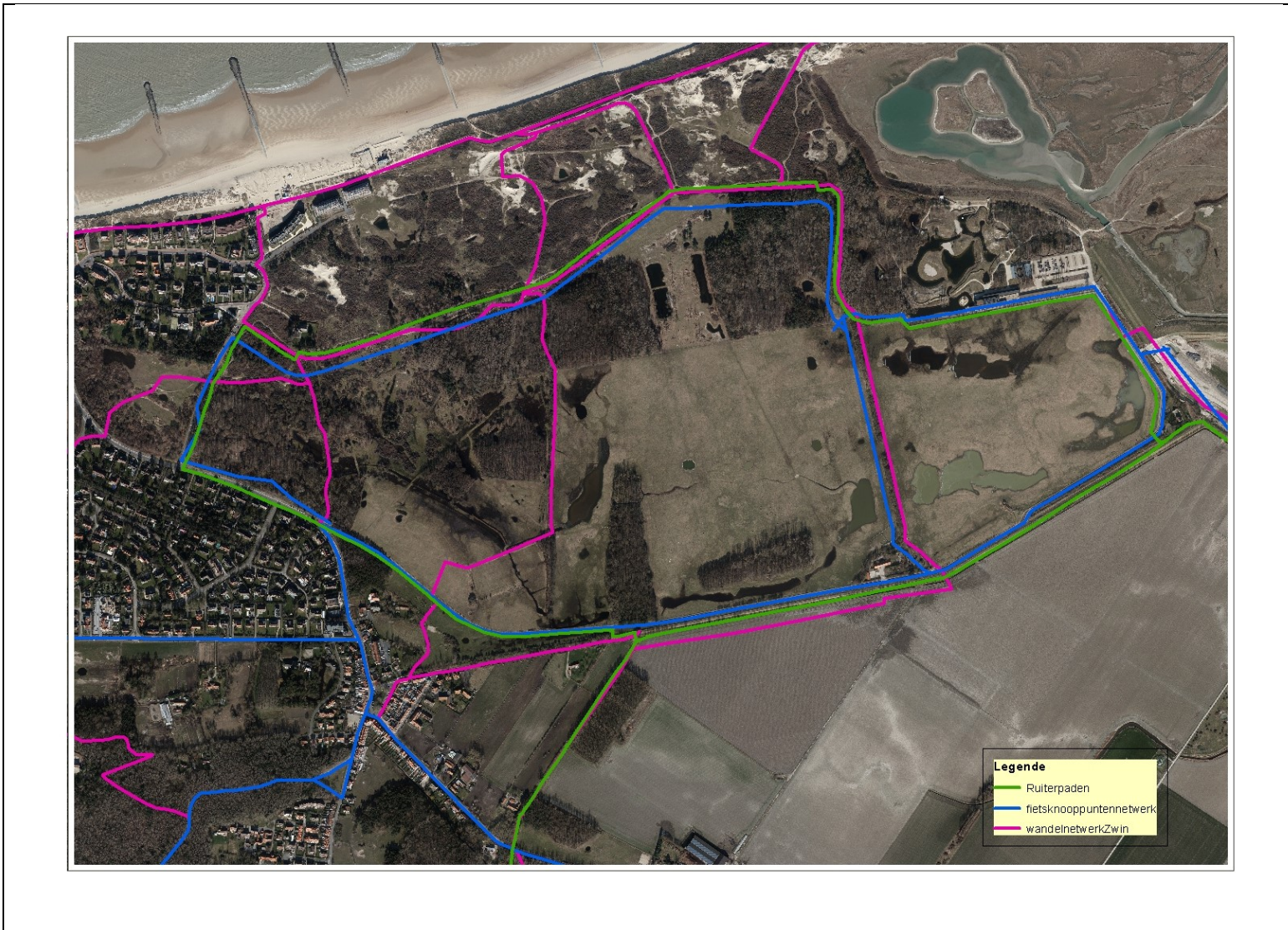

Volgende knelpunten worden aangegeven voor dit geheel:

1. Het fietspad langsheen de Graaf Leon Lippensdreef is een tweerichtingsfietspad dat niet voldoende breed is volgens de criteria van het vademecum fietsvoorzieningen (tweerichtingsfietspad heeft een aanbevolen breedte > 250 cm). Het fietspad wordt nu druk gebruikt en de verwachting is dat dit gebruik nog sterk zal toenemen nu het fietsen op de Nieuwe Zwindijk richting Retranchement-Cadzand mogelijk is. Dit wordt bevestigd door recente telgegevens van Westtoer.
2. De kruin van de Hazegraspolderdijk is deels in gebruik als wandelpad. De onverharde weg parallel aan de Hazegraspolderdijk is in gebruik als ruiterspad. Ruiters maken echter systematisch gebruik van het wandelpad op de kruin van de Hazegraspolderdijk, wat enerzijds conflicten tussen wandelaars en ruiters veroorzaakt en anderzijds een structurele aantasting van de Hazegraspolderdijk en een slechte kwaliteit van het wandelpad tot gevolg heeft.
3. De inrichting van de kruisingsplaatsen van recreatief verkeer en gemotoriseerd verkeer kan beter en veiliger. Zeker de aansluiting van het fietspad op de Nieuwe Zwindijk met het fietspad langsheen de Graaf Leon Lippensdreef vergt een veiliger inrichting van de oversteek.
4. De fietsverbinding tussen Graaf Leon Lippensdreef en het bezoekerscentrum Zwin Natuurpark doorheen de Kleine Vlake (t.h.v. loods ANB) voldoet niet aan de criteria van het vademecum fietsvoorzieningen, zeker omdat ook op dit relatief smal tracé ook een medegebruik van wandelaars is.

Figuur 10: Huidig recreatief medegebruik omgeving Graaf Leon Lippensdreef

In het kader van de opmaak van het ontwerp landinrichtingsplan is onderzoek gedaan naar de mogelijkheid tot realisatie van een fietspad dat voldoet aan de ontwerpeisen van een vrijliggend fietspad dat voldoet aan kwaliteits- en afmetingsvoorwaarden van het vademecum fietsvoorzieningen.

In principe zijn er volgende opties voor het realiseren van een fietsverbinding die aan de kwaliteitseisen voldoet:

- aanleggen van een van de rijweg gescheiden fietspad;
- herinrichting van de weg voor gemengd verkeer.

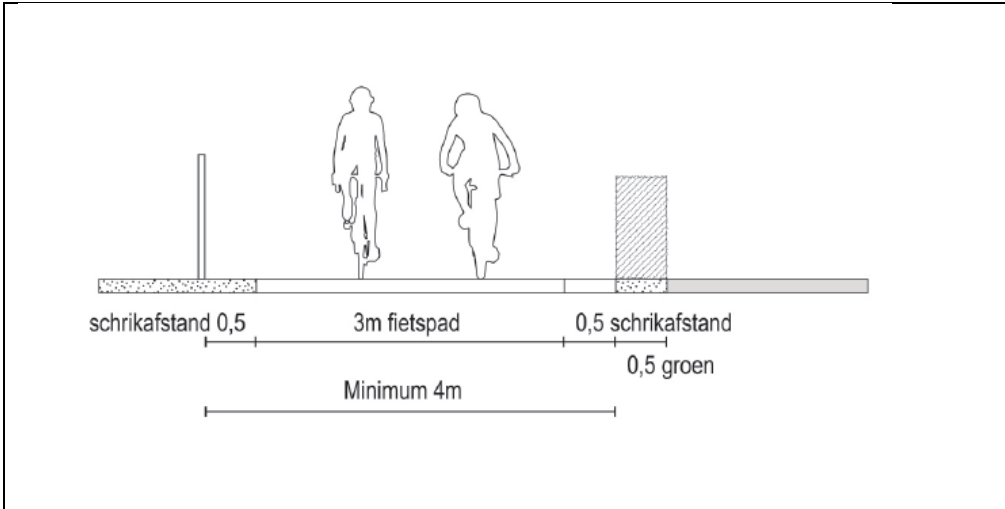
Gemengd verkeer is een verkeerssituatie waarbij de fietser op de rijbaan aanwezig is. Hiervoor dient er een snelheidsbeperking te zijn tot maximaal 50 km/h. In deze optie blijft de totale breedte van de rijweg behouden op 6 m. De verharde rijbaan wordt versmald tot 4,5 m. Aan weerszijden wordt een bijkomende strook in grasdallen aangelegd van 0,75 m breedte. Een fietspad is niet apart voorzien, waardoor de inname van ruimte met 3 m verkleint. De visueel smallere rijweg leidt tot een automatische snelheidsbeperking. Kruisen van gemotoriseerd verkeer en inhalen van fietsers is steeds mogelijk via de grasdallen.

Deze optie wordt evenwel niet gedragen door de betrokken partners, omdat de veiligheid van de fietsers in gemengd verkeer buiten de bebouwde kom en langs een lange, rechte weg niet kan verzekerd worden. Het herinrichten van een weg met parallel een (weliswaar niet conform) tweerichtingsfietspad naar een weg met gemengd verkeer zonder fietspad, zal door de fietser bovendien als een stap achteruit beschouwd worden.

Bij de aanleg van een vrijliggend fietspad is de maatvoering, zoals weergegeven in figuur 15, het uitgangspunt:

Figuur 11: Maatvoering vrijliggend twee-richtingsfietspad

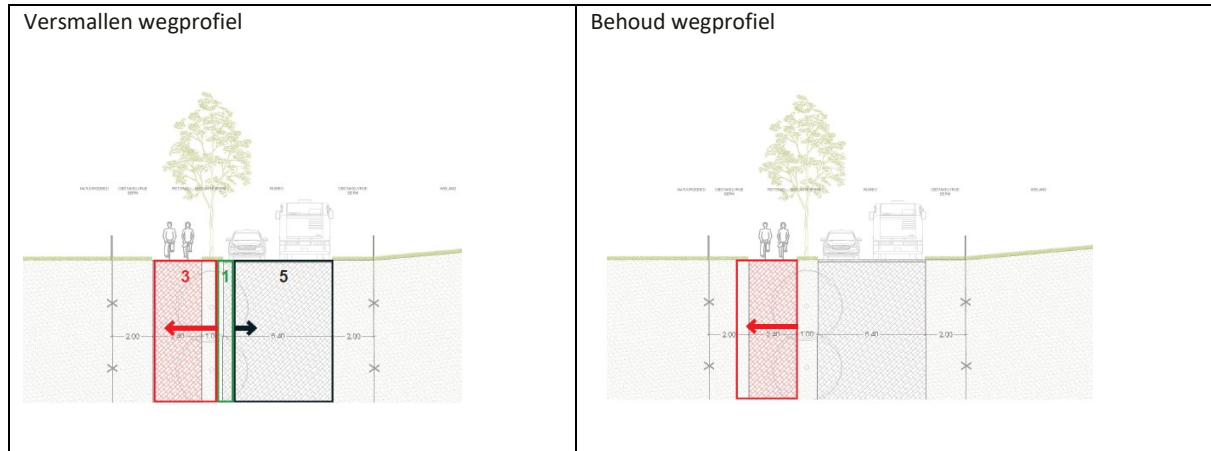

In principe kan dergelijke fietsverbinding aangelegd worden door (zie figuur 16):

- ofwel het huidige wegprofiel te behouden en de verbreding van het fietspad te realiseren door een uitbreiding van de verharde oppervlakte richting natuurgebied;
- ofwel de huidige verharde oppervlakte te behouden en de verbreding van het fietspad te realiseren door een versmalling van het wegprofiel.

Figuur 12 : Mogelijke scenario's voor vrijliggend fietspad

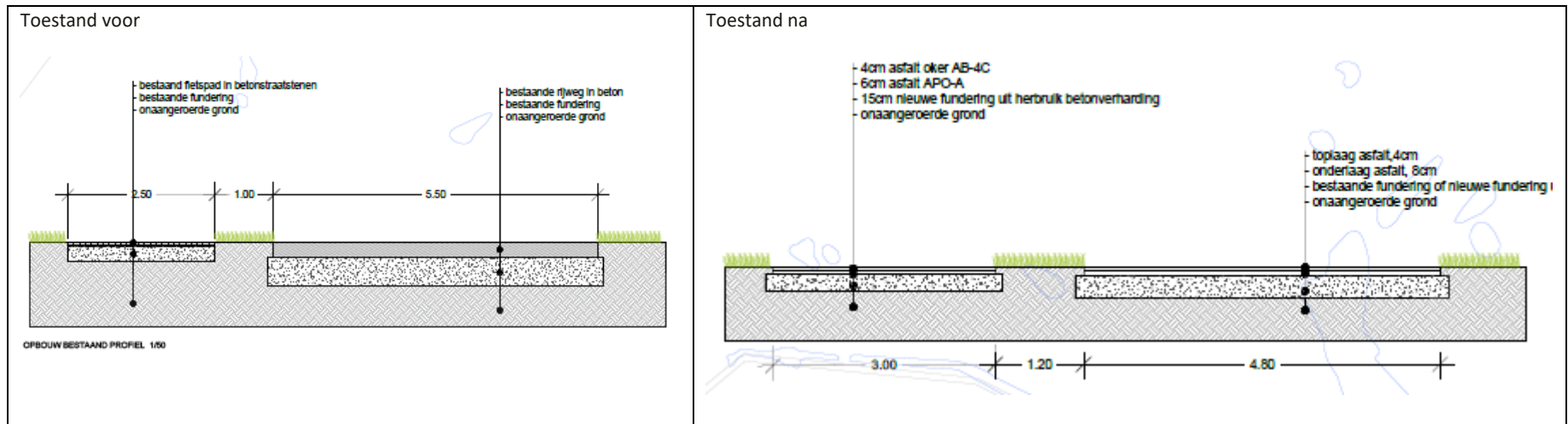
Vanuit de betrokken partners zijn hierbij de volgende opmerkingen gegeven:

- een bijkomende verharding binnen natuurgebied is enkel mogelijk indien er geen enkel ander redelijk alternatief voorhanden is. Een eerdere vergunningsaanvraag rond deze weg is geweigerd omwille van de hoge natuurwaarden en bijhorende beschermingen. Er zijn redelijke alternatieven mogelijk waardoor deze optie niet kan weerhouden worden;
- de rijweg is over een belangrijk deel van het tracé in niet optimale staat. Het versmallen van de weg in functie van het verbreden van het fietspad houdt ook in dat aan de fundering van de weg moet geraakt worden. Het verdient daarom aanbeveling om tegelijkertijd met de verbreden van het fietspad ook het wegdek van de Graaf Leon Lippensdreef grondig te herstellen;
- kruisend verkeer moet mogelijk blijven, het garanderen van een snelle doorstroming van gemotoriseerd verkeer is evenwel geen noodzaak.

Dit leidt tot een verbreding van het fietspad en een heraanleg van de weg binnen het huidige wegprofiel (zie figuur 17 voor het basisprofiel). Het 3 m brede fietspad ligt afgescheiden van de weg. De inrichting wordt dermate uitgewerkt dat er geen vergroting is van de huidige verharde oppervlakte. Dit leidt tot volgende voorstel van inrichting:

- versmalling van de rijweg tot 4,80 m en een tussenberm van 1,20 m. Fietspad van 3 m
- voertuigen kunnen overal kruisen, mits aangepaste snelheden

Figuur 13: Basisprofiel Graaf Leon Lippensdreef zoals opgenomen in het ontwerp landinrichtingsplan

Deze basisinrichting van de as van de Graaf Leon Lippensdreef had in het ontwerp van landinrichtingsplan, dat door de planbegeleidingsgroep op 11 september 2020 positief geadviseerd werd, volgend gevolgen qua financiering en uitvoering:

- Heraanleg van de Graaf Leon Lippensdreef, deel fietspad:
 - o Geschatte kostprijs: 640.151 euro
 - o Financiering: 100 % gefinancierd via het fietsfonds
 - o Uitvoerende partner: gemeente Knokke-Heist
- Heraanleg van de Graaf Leon Lippensdreef, deel rijweg:
 - o Geschatte kostprijs: 1.011.754 euro
 - o Financiering: 951.754 euro gemeente Knokke-Heist, 60.000 euro subsidies Landinrichting
 - o Uitvoerende partner: gemeente Knokke-Heist

In haar advies op het ontwerp landinrichtingsplan in de planbegeleidingsgroep én in het schriftelijk advies van de gemeente Knokke-Heist na het openbaar onderzoek stelt de gemeente dat er verder onderhandeld dient te worden over de verdeling van de financiële last van de heraanleg van de weg. Hiervoor zijn verschillende pistes bewandeld geweest en dit overleg leidt tot volgende conclusie:

- De gemeente Knokke-Heist vindt hun investering van quasi 1 miljoen euro in het heraanleggen van de rijweg van de Graaf Leon Lippensdreef een té zware kostprijs in verhouding tot de voordelen die hier uit gehaald kunnen worden. De weg heeft quasi uitsluitend een het bezoekerscentrum Zwin Natuurpark als bestemmingsverkeer en bezoekers voor zo'n bezoekerscentrum moeten niet "snel" op die plaats geraken. De weg is op bepaalde delen inderdaad in slechte staat maar dit kan via plaatselijk herstel opgelost worden er is momenteel geen noodzaak tot volledige heraanleg van de weg.
- Voor de aanleg van een breder fietspad en de daarbij horende beplantingsstrook tussen fietspad en rijweg dient, gezien de ligging in natuurgebied, geraakt te worden aan de fundering van rijweg, wat impliceert dat een volledige heraanleg van de rijweg noodzakelijk is. Dit houdt in dat indien er geen financiële middelen gevonden worden voor de heraanleg van de rijweg er ook moeilijk een verbreding van de het fietspad kan gerealiseerd worden.
- Zowel de Provincie West-Vlaanderen als de gemeente concluderen dat in die omstandigheden het beter is om momenteel noch verbreding van het fietspad, noch een heraanleg van de weg te programmeren maar dat geopteerd wordt voor plaatselijk herstel van delen van de rijweg door de gemeente Knokke-Heist en het toelaten van specifieke doelgroepen van fietsers op de rijweg (rijweg als fietsstraat maar daarnaast toch een vrijliggend fietspad) en dit in combinatie met het eveneens nemen van snelheidsremmende maatregelen.

4.2.1.2 *Inrichtingsconcept*

4.2.1.2.1 Algemeen

Het voorgesteld inrichtingsconcept wil de Graaf Leon Lippensdreef omvormen tot een as waar recreatief medegebruik en de belevingswaarde van zich verplaatsen in natuurgebied centraal staat. Daartoe willen we:

- meer plaats bieden aan fietsverkeer;
- veiliger gebruik door wandelaars en ruiters faciliteren;
- gemotoriseerd verkeer vertragen;
- een meer natuurgericht beheer voeren.

4.2.1.2.2 Begrazingsbeheer Hazegraspolderdijk

In de beheervisie voor de Hazegraspolderdijk, zoals opgenomen in het beheerplan “Zwinduinen en -polders, wordt voorgesteld om het huidig maaibeheer te vervangen door begrazingsbeheer. Op een dergelijk langwerpig dijklichaam met een recreatief medegebruik door wandelaars, ruiters en plaatselijk landbouwverkeer, wordt een graasbeheer door schapen verkozen boven runderen omwille van het smalle profiel van de begrazingsblok (conflicten tussen wandelaars en runderen), het beschermde talud (erosie door vertrappeling door runderen) en de moeilijkheid voor medegebruik door ruiters (combinatie paarden – runderen is minder veilig).

Een graasbeheer gecombineerd met ruiters, wandelen en landbouwverkeer (op het halfverhard pad parallel aan de Hazegraspolderdijk) veronderstelt ook dat alle in- en uitgangen van het begrazingsblok voorzien zijn van klaphekkens, ruitersluizen of veeroosters.

De eerste optie houdt twee begrazingsblokken in, gescheiden door de Graaf Leon Lippensdreef met een weideafsluiting over de volledige lengte van de Hazegraspolderdijk tot aan de Kortestraat. Klaphekkens (wandelaars), ruitersluizen en veeroosters (landbouwers) zijn noodzakelijk voor de toegang tot de Hazegraspolderdijk.

Een tweede optie houdt in dat de Graaf Leon Lippensdreef (inclusief het fietspad) opgenomen wordt in het begrazingsblok van de Hazegraspolderdijk. De inrichting bestaat dan uit het plaatsen van veeroosters in het profiel van de Graaf Leon Lippensdreef. Dergelijke inrichting heeft als voordeel dat er geen lange weideafsluiting moet gezet worden langs de Hazegraspolderdijk. Dit is kostenbesparend en landschappelijk en visueel een betere keuze. De beheerkosten van de bermen van de Graaf Leon Lippensdreef worden ook lager. Bijkomend zorgt een dergelijke begrazingsblok voor een snelheidsremmend effect en verhoogt het de belevingswaarde van de toegangsweg tot het bezoekerscentrum Zwin Natuurpark. Deze keuze impliceert ook de verplaatsing van de huidige weideafsluiting van het begrazingsblok in het natuurgebied Zwinduinen en -Polders, die nu op een halve meter van het fietspad Graaf Leon Lippensdreef staat. Dit is nodig om een grotere afstand tussen rand fietspad en weideafsluiting te realiseren, wat de veiligheid en de belevingswaarde van het fietspad verhoogt. In figuur 14 wordt een visualisatie van dit voorstel weergegeven.

Er wordt geopteerd voor het tweede scenario, waarbij de veeroosters geplaatst worden:

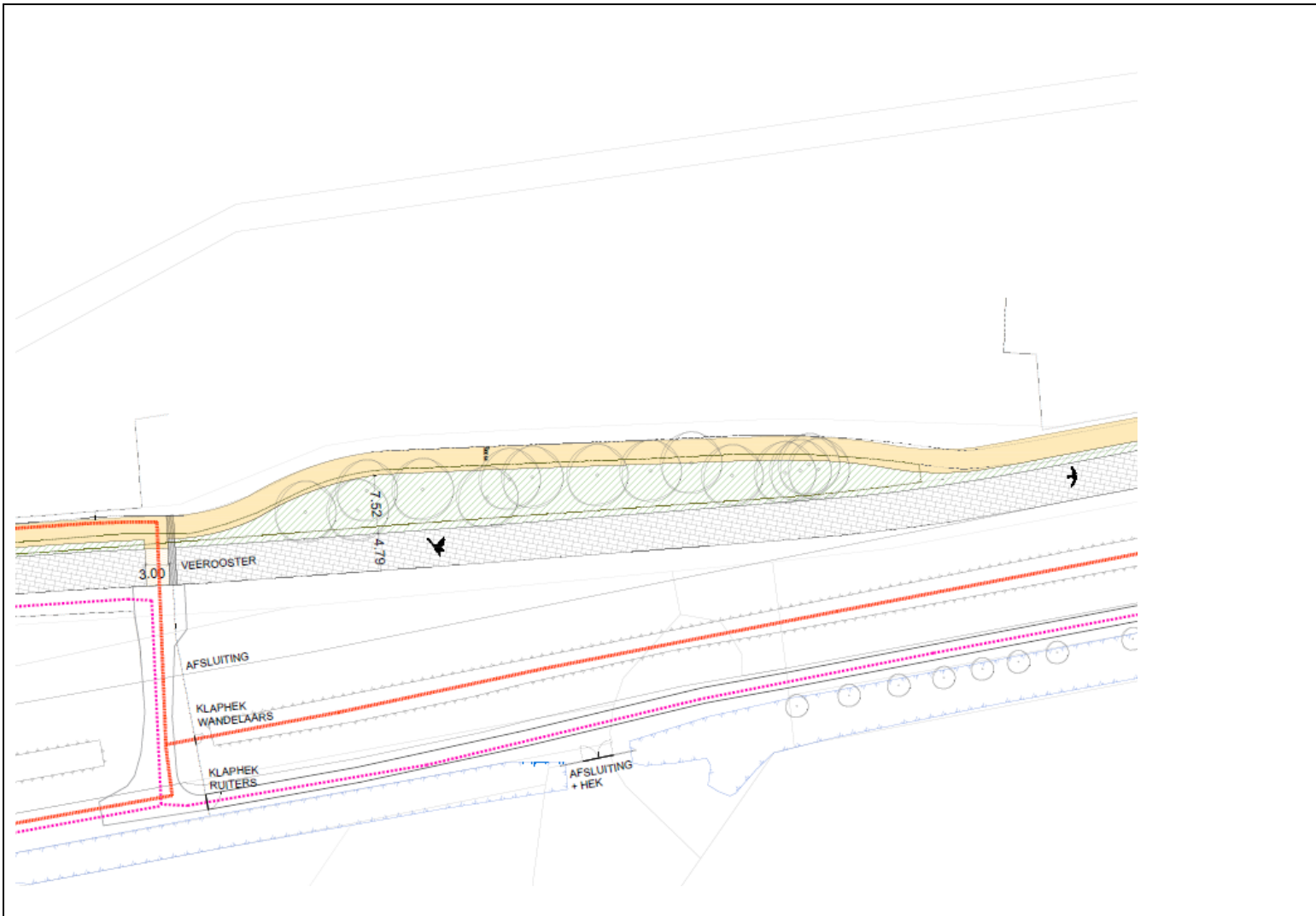
- t.h.v. de plaats waar momenteel de ruiterverbinding tussen Graaf Leon Lippensdreef en Hazegraspolderdijk gelegen is (zie figuur 15);
- t.h.v. de plaats waar het uitkijkplatform voor de Grote Vlakte gelegen is (zie figuur 16).

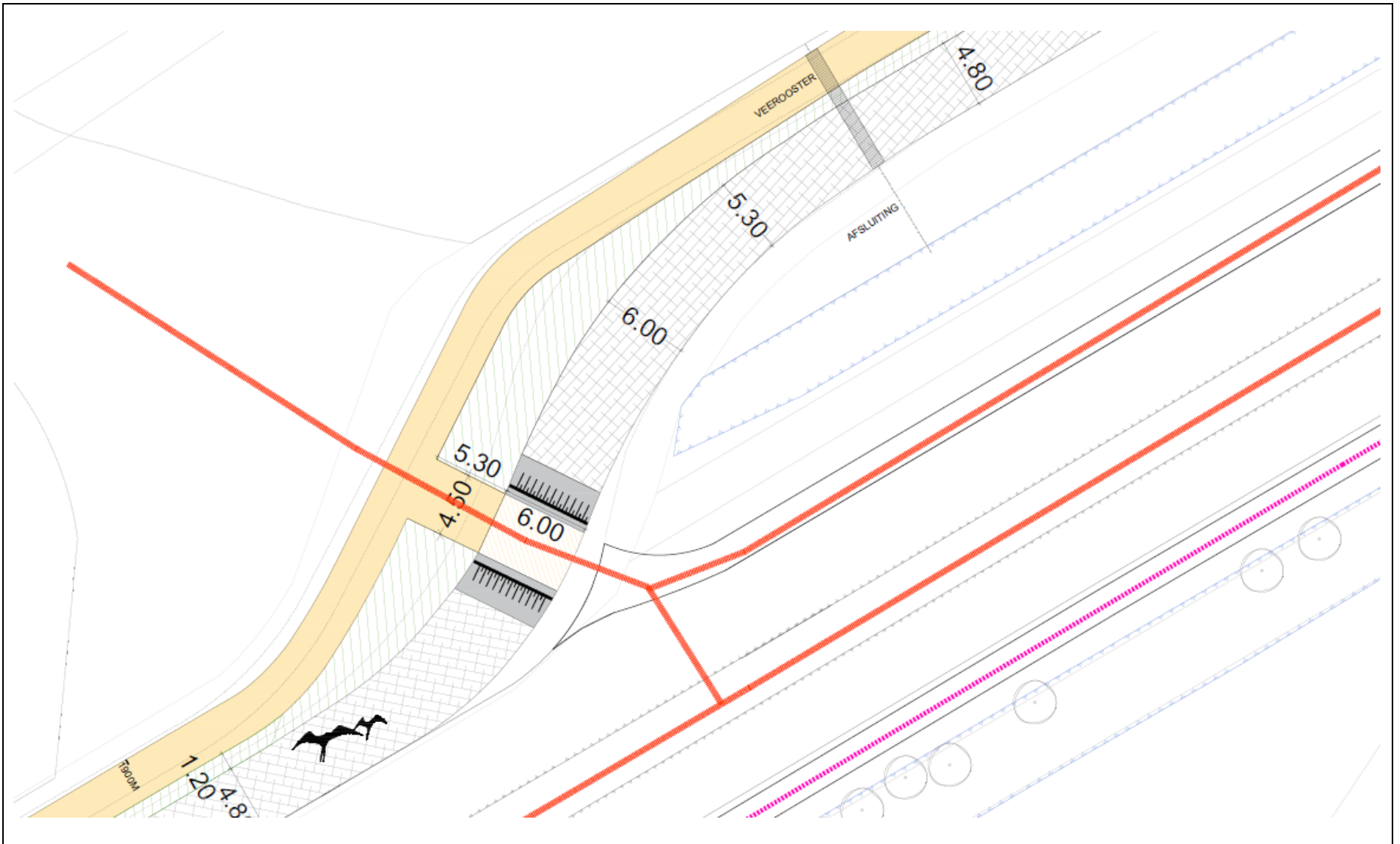
Figuur 14: Visualisatie begrazingsblok Hazegraspolderdijk geïntegreerd in Graaf Leon Lippensdreef

Figuur 15: Detail uitwerking t.h.v. ruitendoorsteek Hazegraspolderdijk (rood: wandelaars / paars: ruiters)

Figuur 16: Detail uitwerking t.h.v. uitkijkplatform (rood: wandelaars / paars: ruiters)

4.2.1.2.3 Verkeersplateaus t.h.v. oversteekplaatsen

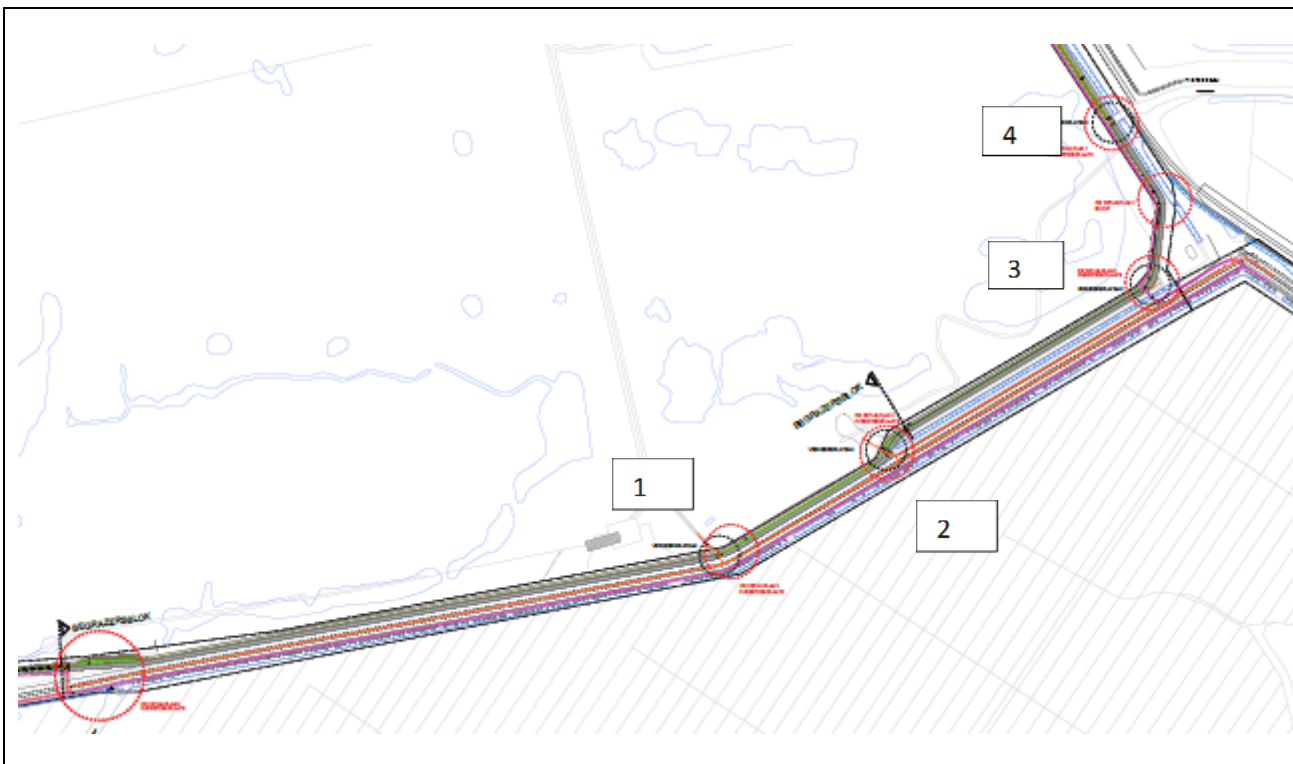
Er zijn momenteel op 4 plaatsen kruisingen tussen het auto- en recreatief verkeer (fietsers/wandelaars/ruiters) op de Graaf Leon Lippensdreef (zie fig. 13):

- t.h.v. het tegelpad (locatie 1)
 - o Wandelaars (van en naar Hazegraspolderdijk)
- t.h.v. het uitkijkplatform Kleine Vlake (locatie 2):
 - o Wandelaars (van en naar Hazegraspolderdijk)
- t.h.v. het Zwart huis (locatie 3)
 - o Ruiters
 - o Wandelaars
 - o Mountainbike
- t.h.v. de aansluiting van het fietspad op de nieuwe Zwindijk (locatie 4):
 - o Fietsers
 - o Wandelaars

Deze kruisingen worden allemaal aangelegd als verhoogde verkeersplateau's waardoor ze extra snelheidsremmend op gemotoriseerd verkeer zullen werken.

Figuur 17: Situering verkeersdrempels oversteekplaatsen

4.2.1.2.4 Tegelpad

Het tegelpad, de fiets- en wandelverbinding tussen de Graaf Leon Lippensdreef en het bezoekerscentrum Zwin Natuurpark, loopt dwars doorheen de Kleine Vlake, het begrazingsblok van het natuurgebied Zwinduinen en -polders. Het pad is aangelegd als een klinkerpad met een breedte van +/- 2 meter. Achter de loods van het ANB is het pad aangelegd in beton. De betonzone is gebroken en in slechte staat. Het pad loopt door twee begrazingsblokken. Om deze blokken met elkaar te verbinden zijn twee veeroosters aanwezig.

Een aanpassing van dit profiel tot een kwaliteitsvol fiets- en wandelpad vraagt bijkomende verharding. Dit is niet wenselijk in natuurgebied. Er wordt voorgesteld om deze verbinding enkel nog als wandelverbinding te gebruiken en in te richten. Een ontharding wordt daardoor mogelijk. De bestaande veeroosters blijven behouden waardoor er geen klaphekkens dienen geplaatst te worden.

4.2.1.2.5 Parkeren

In het openbaar onderzoek zijn verschillende opmerkingen gemaakt m.b.t. parkeren in de berm van de Graaf Leon Lippensdreef. Alhoewel het parkeren langs de Graaf Leon Lippensdreef niet toegelaten gebeurt dit toch frequent. Een plaatselijke herinrichting, die parkeren in de berm onmogelijk maakt is de beste oplossing voor dit blijvend probleem.

4.2.1.3 Instrumentenafweging

In artikel 1.1.1.2.§1, 1° van het uitvoeringsbesluit landinrichting wordt bepaald dat het resultaat dat wordt beoogd in functie van tijdige, kwaliteitsvolle en duurzame realisatie dient te worden gedefinieerd. Aan de hand van deze definiëring wordt bepaald of de inzet van dwingende instrumenten voor verwerving, inrichting of beheer noodzakelijk is om het beoogde resultaat te bekomen.

De maatregelen die voorzien zijn op de as van de Graaf Leon Lippensdreef hebben als doel:

- een veiliger recreatief medegebruik te realiseren.;
- de belevingswaarde van het zich verplaatsen in natuurgebied verhogen;
- een snelheidsremmende inrichting van de Graaf Leon Lippensdreef te realiseren;
- het sluikparkeren langs de Graaf Leon Lippensdreef tegengaan;
- het beheer van de Hazegraspolderdijk af te stemmen op de cultuurhistorische en ecologische waarde van de Hazegraspolderdijk.

Deze maatregelen dienen zo spoedig mogelijk gerealiseerd te worden, omdat de ingebruikname van de recreatieve infrastructuur op de Nieuwe Zwindijk tot gevolg heeft dat er veel meer recreatief medegebruik in deze omgeving is en zich meer en meer conflicten en/of onveilige situaties kunnen voordoen.

De voorgestelde maatregelen dienen gerealiseerd te worden op domein dat momenteel in eigendom en beheer is van:

- Het Agentschap voor Natuur en Bos (Natuurgebied Zwin en Zwinbosje)
- De Gemeente Knokke-Heist (Graaf Leon Lippensdreef)
- De Oostkustpolder (Hazegraspolderdijk).

Voor wat betreft de Hazegraspolderdijk is er een principiële akkoord tussen Agentschap voor Natuur en Bos en de Oostkustpolder over de aankoop door Agentschap voor Natuur en Bos van de Hazegraspolderdijk. Er zijn dus geen grondverwervingen of -overdrachten meer nodig voor de realisatie van deze maatregelen, waardoor geen verdere instrumentenafweging nodig is.

4.2.1.4 Financierings- en uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma gaat uit van volgende taakverdelingen:

- De Vlaamse Landmaatschappij is bouwheer voor de werken op zowel Graaf Leon Lippensdreef, de Hazegraspolderdijk (afsluitingen, veeroosters, klaphekkens, ruitersluizen) als de inrichting binnen het Natuurgebied Zwinduinen en Polders (verplaatsing afsluiting, herinrichting dijkpad)
- De gemeente Knokke-Heist staat in voor het beheer en het herstel van de Graaf Leon Lippensdreef na inrichting.

Het financieringsplan gaat uit van volgende verdelingen van de financiële lasten:

- voor de herinrichting van de as van de Graaf Leon Lippensdreef (veeroosters in functie van begrazingsblok, tegengaan sluijkparkeren, veilige oversteekplaatsen) worden de kosten gedragen door het Vlaams gewest via enerzijds een subsidie landinrichting van 70 % met restfinanciering van 30 % gedragen door het Agentschap voor Natuur en Bos;
- de inrichting binnen het natuurgebied Zwinduinen en Polders wordt gefinancierd door het Agentschap voor Natuur en Bos;
- voor de werken op de Hazegraspolderdijk wordt een subsidie landinrichting voorzien van 50 %, met restfinanciering van 50 % door het Agentschap voor Natuur en Bos.

////////////////////////////////////

Tabel 1: Financierings- en uitvoeringsprogramma herinrichting Graaf Leon Lippensdreef en omgeving

Code	Maatregel	Jaar Uitvoering	Partner Uitvoering	Beheerder	Partner Financiering	Kostprijs grondverwerving	Totale kostprijs werken	Totale kostprijs (*)	Subsidie LI grond-aankoop (%)	Subsidie LI werken (%)	Aandeel LI	Aandeel Partner Financiering
1	Herinrichting Graaf Leon Lippensdreef en omgeving						296.963 €	296.963 €			158.050 €	138.913 €
1.1.1	Heraanleg Graaf Leon Lippensdreef in functie van recreatief medegebruik en begrazingsbeheer	2024	VLM	Knokke-Heist	ANB	0 €	189.486 €	189.486 €	0%	70%	132.640 €	56.846 €
1.2.1	Inrichting Hazegraspolderdijk als begrazingsblok (deel Graaf Leon Lippensdreef)	2024	VLM	ANB	ANB	0 €	50.820 €	26.789 €	0%	50%	25.410 €	25.410 €
1.2.2	Herinrichting tegelpad als wandelpad en aanpassing begrazingsblok Kleine Vlakte	2024	VLM	ANB	ANB	0 €	52.657 €	52.657 €	0%	0%	0 €	52.657 €

(*) *Totale kostprijs werken: geraamde kostprijs werken + 5% onvoorziene kosten + 15 % algemene kosten (o.a. ontwerpkosten) + 21 % BTW*

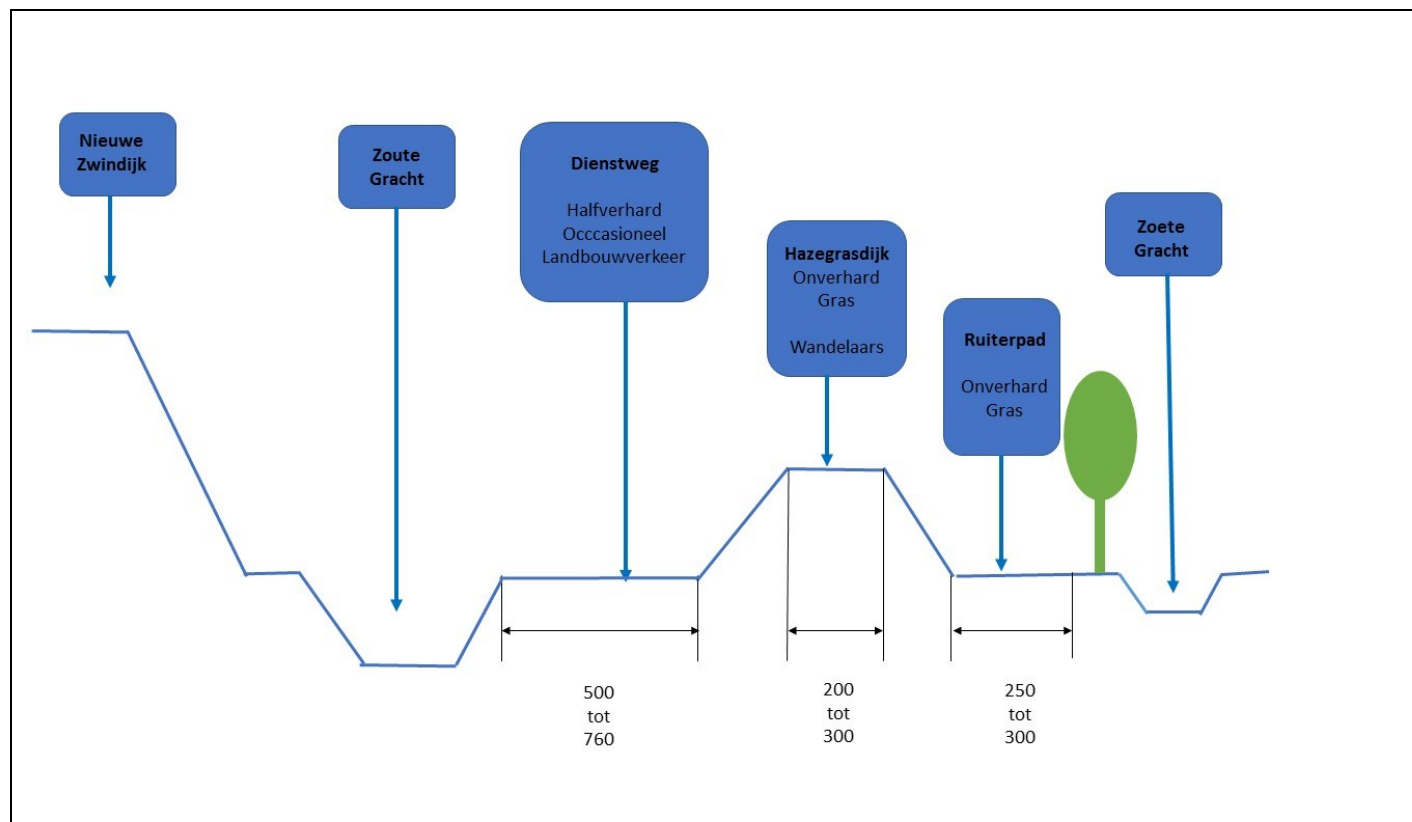

4.2.2 Inrichting Hazegraspolderdijk tussen Zwart Huis en Retranchementstraat

4.2.2.1 Analyse

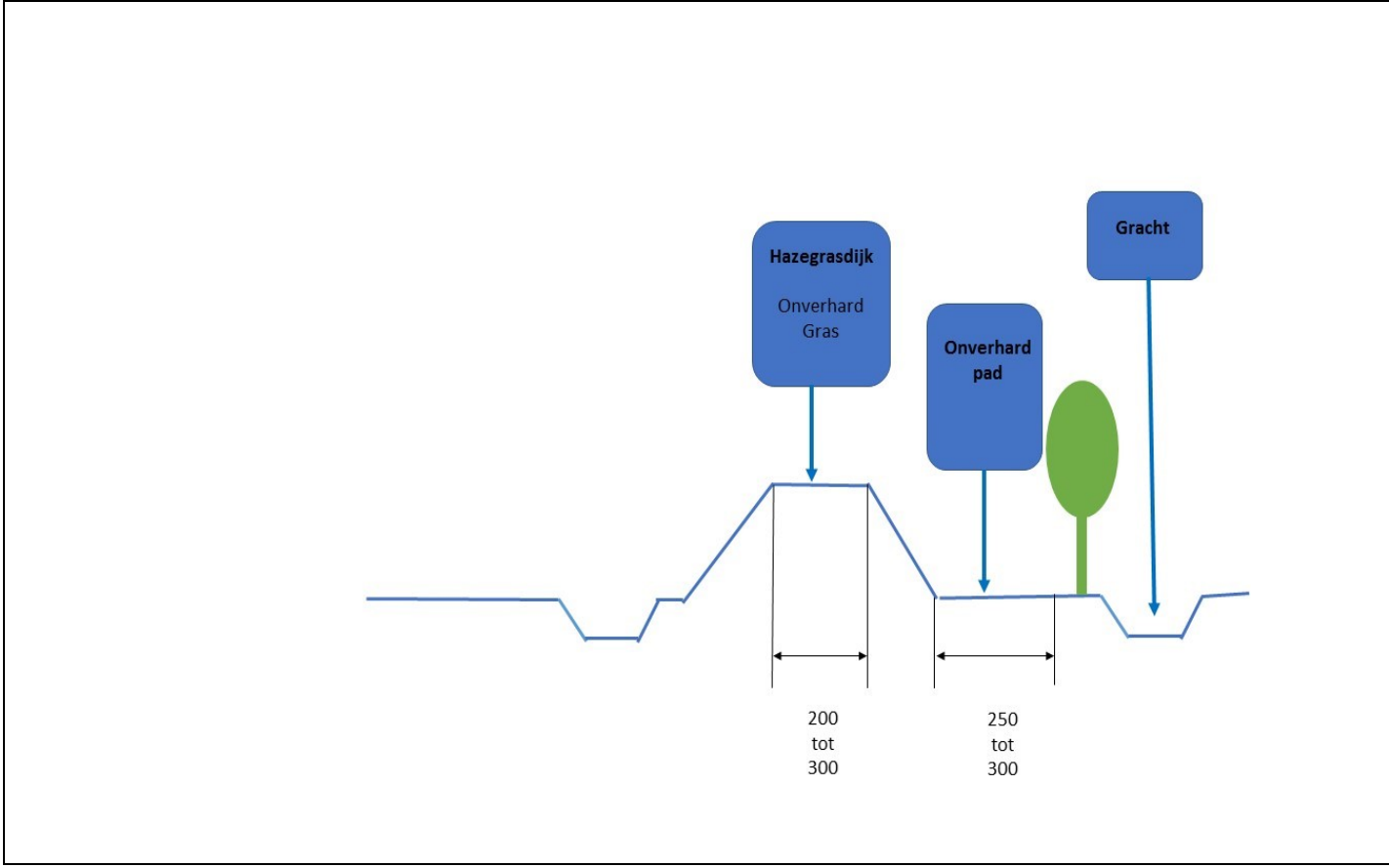
De Hazegraspolderdijk loopt deels parallel met de Nieuwe Zwindijk en heeft tot aan de Kavel I-straat een profiel zoals weergegeven in figuur 18. Hierbij dient vermeld dat tussen Zwart Huis en Dijkgraafstraat er ook occasioneel landbouwverkeer is op het stuk "ruiterpad".

Figuur 18: Bestaand profiel Hazegraspolderdijk tussen Zwart Huis en Kavel I-straat (deel A)

Vanaf de Kavel I-straat tot aan de Retranchementstraat heeft de Hazegraspolderdijk een profiel zoals weergegeven in figuur 19.

Figuur 19: Bestaand profiel Hazegraspolderdijk tussen Kavel I-straat en Retranchementstraat (deel B)

Volgende knelpunten en mogelijkheden worden aangegeven voor dit tracé:

1. Voor delen A en B: de halfverharde landbouwweg aan de landzijde van de dijk is momenteel in gebruik als ruiterverbinding. Ruiters maken echter systematisch gebruik van het wandelpad op de kruin van de Hazegraspolderdijk, wat enerzijds conflicten tussen wandelaars en ruiters veroorzaakt en anderzijds een structurele aantasting van de Hazegraspolderdijk en een slechte kwaliteit van het wandelpad tot gevolg heeft.
2. Voor deel A: de verharde landbouwweg aan de zeezijde van de Hazegraspolderdijk wordt tijdens bepaalde periodes van het jaar (voornamelijk tijdens de oogst) gebruikt als landbouwweg (tussen Kavel I-straat en Dijkgraafstraat) voor zwaarder verkeer (vrachtwagens met oplegger).
3. Voor deel B: hier wordt een wandelverbinding op de kruin van de Hazegraspolderdijk voorgesteld.
4. Zowel ter hoogte van de Dijkgraafstraat als ter hoogte van de Kavel-I-straat is een aansluiting op de fiets en wandelinfrastructuur op de Nieuwe Zwindijk voorzien. De aansluiting ter hoogte van het Kavel-I-straat zal opgenomen worden in het recreatief fietsnetwerk, de aansluiting t.h.v. de Dijkgraafstraat zal niet opgenomen worden het recreatief fietsnetwerk.
5. Het gewenste beheer van de Hazegraspolderdijk is een natuurgericht begrazingsbeheer met schapen, zoals opgenomen in het beheerplan.

4.2.2.2 Inrichtingsconcept

De Hazegraspolderdijk wordt ingericht zodanig dat hij kan functioneren als begrazingsblok voor schapen. Deze begrazingsblok wordt in drie stukken gecompartmenteerd:

- a) het deel parallel aan de Graaf Leon Lippensdreef (zie maatregel 1.1.3);
- b) het deel tussen Zwart Huis en Kavel I-straat;
- c) het deel tussen Kavel I-straat en Retranchementstraat.

Het medegebruik voor het deel tussen het Zwart Huis en de Kavel I straat wordt schematisch weergegeven in figuur 20:

- medegebruik door mountainbike op de onverharde weg aan de landzijde van de Hazegraspolderdijk;
- medegebruik door ruiters op de halfverharde weg tussen Hazegraspolderdijk en de nieuwe Zwindijk;
- medegebruik door wandelaars op de kruin van de Hazegraspolderdijk (dit evenwel zonder daarvoor investeringen te doen in functie van wandelaars, aangezien er reeds parallel met de Hazegraspolderdijk een wandelpad ligt op de Nieuwe Zwindijk);
- occasioneel landbouwverkeer op de halfverharde weg tussen Hazegraspolderdijk en de Nieuwe Zwindijk;

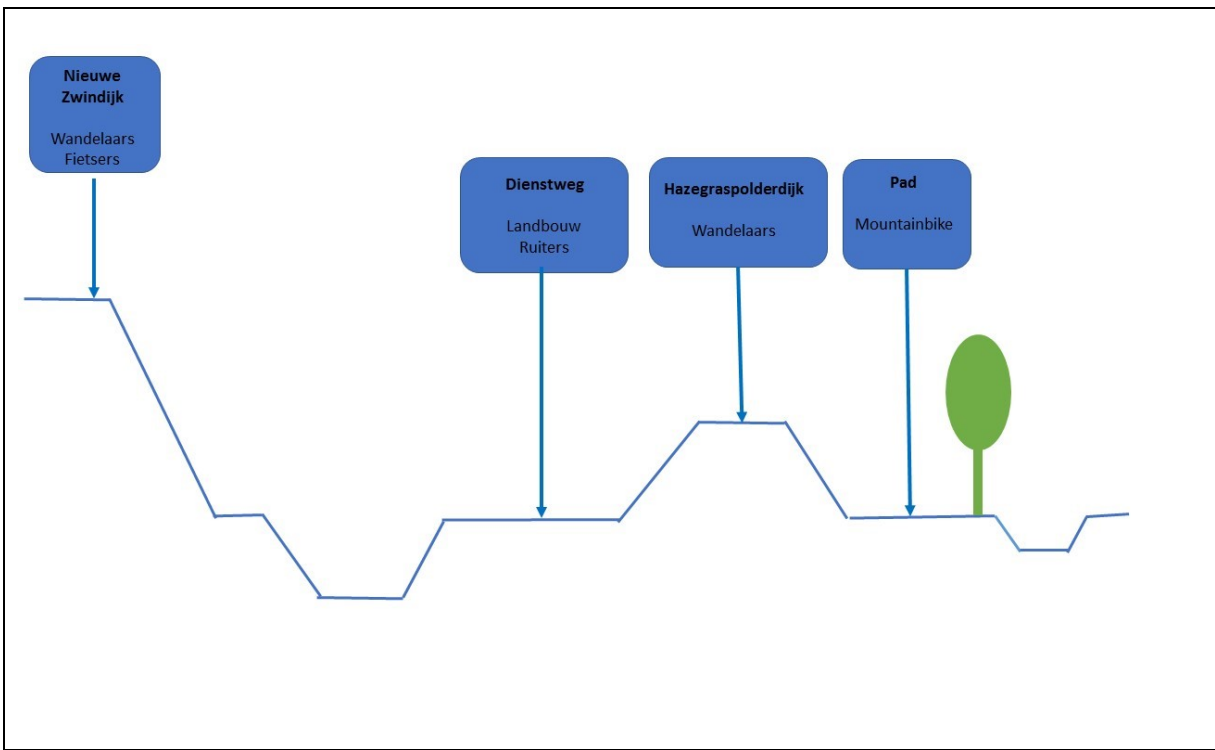
De begrazingsblok van de Nieuwe Zwindijk kan daarbij niet geïntegreerd worden in het begrazingsblok op de Hazegraspolderdijk aangezien dergelijke integratie ook zou inhouden dat ruiters op de nieuwe Zwindijk zouden kunnen, wat niet de bedoeling is.

De as van de Hazegraspolderdijk wordt tussen de Kavel I-straat en de Retranchementstraat ingericht voor medegebruik:

- door wandelaars op de kruin van de Hazegraspolderdijk;
- door mountainbike op de halfverharde weg parallel aan de Hazegraspolderdijk;
- door ruiters op de halfverharde weg parallel aan de Hazegraspolderdijk.

Figuur 20: Voorgesteld medegebruik Hazegraspolderdijk tussen Zwart Huis en Kavel I straat

- Volgende toegangsmogelijkheden moeten functioneel zijn:
- a) Mountainbikers moeten op het mountainbikepad kunnen via:
 - a. Graaf Leon Lippensdreef (toegang t.h.v. Zwart Huis)
 - b. Kavel-I-straat
 - c. Dijkgraafstraat
 - d. Retranchementstraat

- b) Wandelaars moeten op het wandelpad kunnen via:
 - a. Graaf Leon Lippensdreef (toegang t.h.v. Zwart Huis)
 - b. Hazegraspolderdijk, deel parallel met Graaf Leon Lippensdreef
 - c. Nieuwe Zwindijk t.h.v. Kavel I-straat
 - d. Nieuwe Zwindijk t.h.v. Dijkgraafstraat
 - e. Retranchementstraat
- c) Ruiters moeten op het ruiterspad kunnen via:
 - a. Graaf Leon Lippensdreef (toegang t.h.v. Zwart Huis)
 - b. Kavel-I-straat
 - c. Dijkgraafstraat

Occasioneel landbouwverkeer en hulpdiensten moeten de Hazegraspolderdijk kunnen kruisen ter hoogte van de Kavel I-straat en de Dijkgraafstraat. Dit houdt de facto ook in dat fietsers en wandelaars van en naar de nieuwe Zwindijk kunnen via de Kavel I-straat en de Dijkgraafstraat.

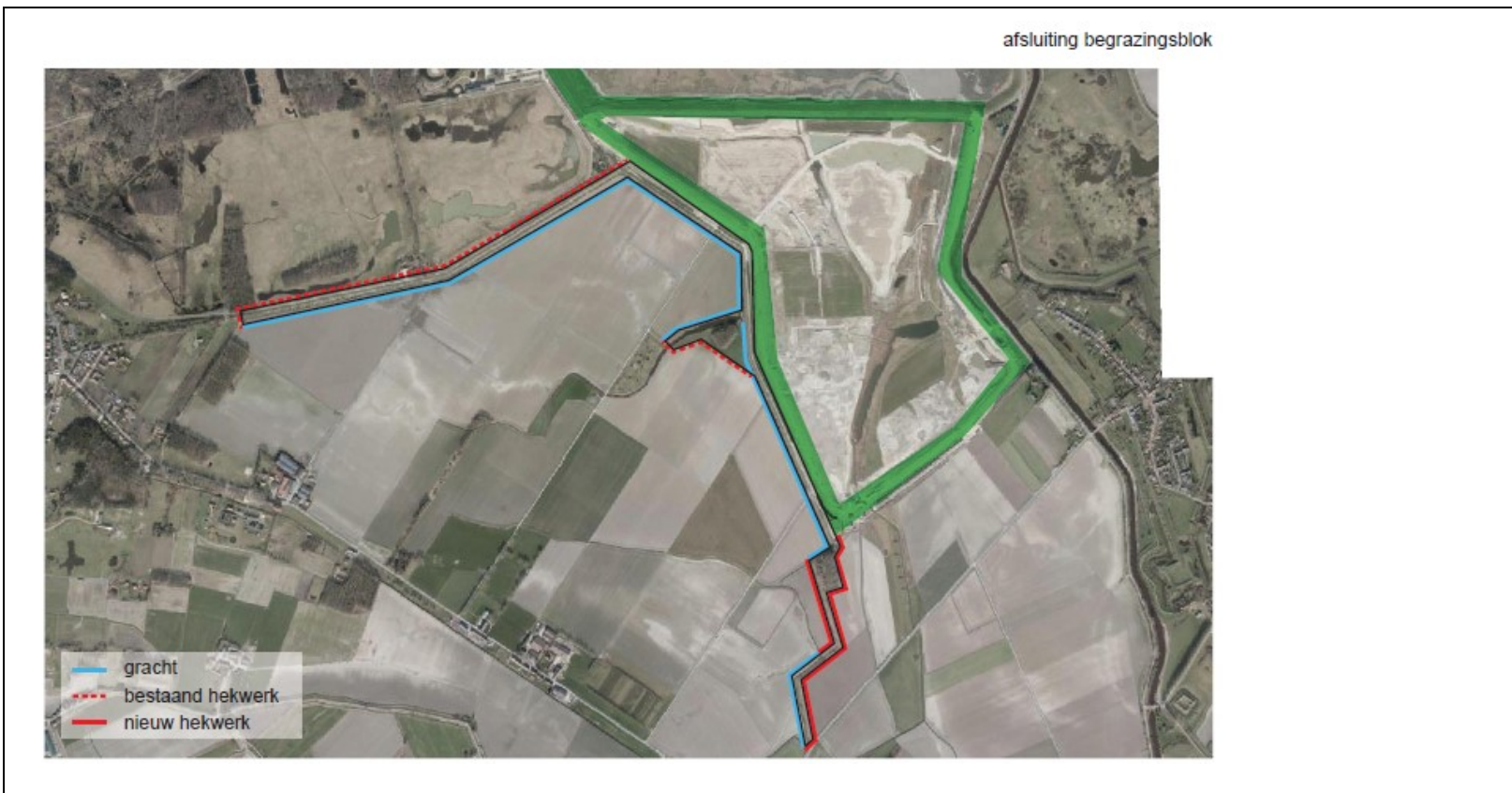
Dit heeft tot gevolg dat de aansluitingen t.h.v. Kavel I-straat, Dijkgraafstraat, Graaf Leon Lippensdreef en Retranchementstraat dienen ingericht te worden om al de gewenste bewegingen mogelijk te maken, alle niet gewenste bewegingen te vermijden en een vrij toegankelijk begrazingsblok mogelijk te maken. Dit vereist een combinatie van veeroosters, afsluitingen en ruitersluizen (zie figuur 21).

Er wordt voorgesteld om een gedeelte van de Costakreek, bestemd als natuurgebied, ook mee op te nemen in het begrazingsblok, evenals het bosje gelegen aan de rand van de Hazegraspolderdijk, dichtbij het pompemaal op de Nieuwe Watergang. Het plaatsen van nieuwe afsluitingen wordt zoveel mogelijk beperkt, wat inhoudt dat bestaande grachten maximaal ingezet worden als afscheiding van een begrazingsblok en dat de aanwezige disfunctionele perceeltoegangen naar landbouwpercelen verwijderd worden. (cfr. figuur 22). De verwerving van het perceel wordt voorgesteld, weliswaar zonder inzet van dwingende maatregelen tot verwerving.

Een inrichting als begrazingsblok houdt ook in dat de nodige maatregelen in functie van het mogelijk maken van begrazing moeten voorzien zijn (schuilhokken, drinkplaatsen, ...).

Figuur 22: Begrenzing begrazingsblok Hazegraspolderdijk

Langs de Hazegraspolderdijk zijn 14 bunkers gelegen. Deze bunkers, behalve één, zijn onderdeel van de *Hollandstellung*, een Duits verdedigingsstelsel uit de Eerste Wereldoorlog ten zuiden van de Belgisch-Nederlandse grens tussen Knokke en Vrasene. De reden voor deze aanleg was de vrees van de Duitse legerleiding dat de geallieerden zouden aanvallen vanuit het neutrale Nederland. Hiervoor werden steunpunten, *Stützpunkte* gebouwd. De bunkertjes zijn ingebouwd in de Hazegraspolderdijk (Polder *Wilhelm* genaamd) en bestaan uit manschappenbunkers, mitrailleursposten, een medische post en schuilplaatsjes. Ter hoogte van de Hazegrasstraat 82 is een commandopost aanwezig. Daarnaast was ook het Hazegrasfort ingericht als steunpunt (*Stützpunkt Heinrich*). Voor de bunkerlinie was een prikkeldraadversperring aanwezig. Om snel met elkaar te communiceren werden lichtsignalen gebruikt. Hiervoor zijn nog gaten in de bunkers zichtbaar. In de Tweede Wereldoorlog werd het Hazegrasfort opnieuw uitgebouwd als steunpunt met nieuwe bunkers. Ook is een telefoniebunkertje aangelegd ter hoogte van het Zwart Huis, dat de (nu verdwenen) bunkers aangelegd in de *Atlantikwall* (WOII) in de Internationale Dijk en op het toenmalige Zwindomein verbond met het binnenland.

Alle bunkers zijn mee beschermd als onderdeel van het cultuurhistorisch landschap Hazegraspolder, het monument Isabellafort en het beschermd dorpszicht Hazegrasstraat.

Er wordt geopteerd om één van de bunkers in de Hazegraspolderdijk zodanig in te richten dat deze vroegere functionaliteit duidelijker kan gecommuniceerd worden. Hierbij wordt voorgesteld om dit te doen met de bunker gelegen ter hoogte van het Zwart Huis, waar deze toegankelijk is voor natuurgidsen, of de bunker ter hoogte van de kruising met de Kavel I-straat, omdat deze bunker het best deze functionaliteiten kan evoceren.

Daarnaast wordt geopteerd om 3 bunkers in te richten als vleermuiskelder.

De overige bunkers in de Hazegraspolderdijk worden gereinigd, geconsolideerd en ontoegankelijk gemaakt.

Bij de voorziene herinrichting van alle bunkers moet er mee rekening gehouden worden dat alle bunkers afsluitbaar moeten zijn.

Zowel in de Hazegraspolderdijk als aan de Retranchementstraat ter hoogte van het Hazegrasfort zijn kopmuren aanwezig voor de plaatsing van schotbalken. Deze schotbalkenwaren onderdeel van de kustverdediging in geval van verwachte overstromingen. De kopmuren zijn beschadigd en moeten hersteld worden. Daarnaast zijn zowel de schotbalken als de bijhorende natuurstenen goten en bestrating en kasseien verwijderd bij de aanleg van de Nieuwe Zwindijk. Deze worden momenteel bewaard in de loods ANB. De herstelling van deze schotbalken en bestrating is nodig vanuit cultuurhistorisch standpunt.

operationeel was tussen 1929 en 1939. De verbinding loopt langs / door de oprit van een landbouwwitbating en is smal. Een opwaardering (verbreding) van deze verbinding lijkt wenselijk.

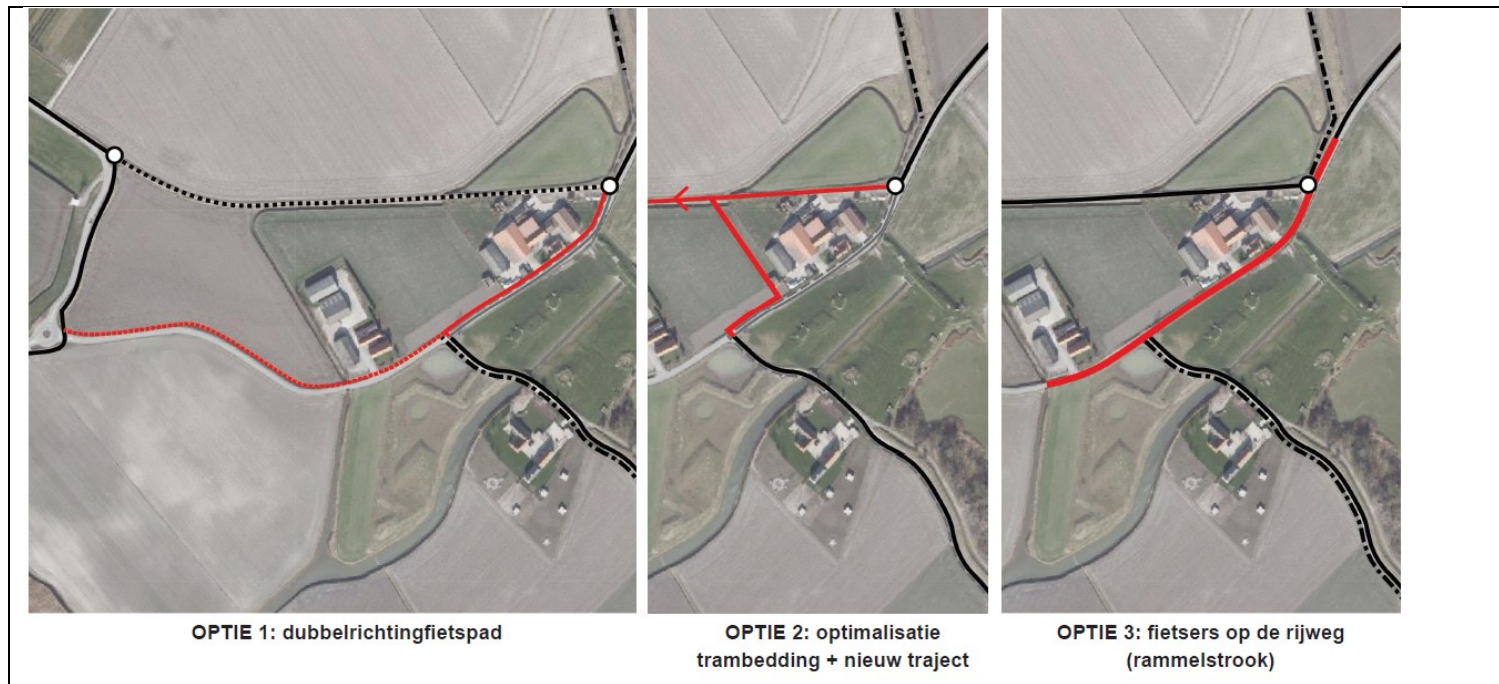
3. De verbinding van knooppunt 50 (Retranchementstraat) naar knooppunt 53 (kruising Schaapsdreef – Dikkedijk t.h.v. de Nederlandse grens) van het fietsnetwerk wordt als onveilig ervaren door de fietsers ter hoogte van het Hazegrasfort.
4. Er is vraag naar een ruiterverbinding tussen de Hazegraspolderdijk en de Burkeldijk. Ook deze verbinding stuit op dit moment op de verkeersonveiligheid van de verbinding Hazegraspolderdijk – Burkeldijk doorheen het Hazegrasfort. Een oplossing voor veiliger fietsverkeer die ook plaats biedt aan veiliger ruiterverkeer verdient zeker de voorkeur.
5. Idem dito voor wandelaars: verbinding Hazegraspolderdijk – Burkeldijk.
6. Een herinrichting in functie van nieuwe en veiliger recreatieve fiets-, ruiters- en wandelverbindingen zal steeds rekening moeten houden met de aanwezigheid van de 2 landbouwbedrijfszetels gelegen in het Hazegrasfort en eventuele risico's op conflicten tussen recreanten en landbouwgebruik (maar ook eventuele mogelijkheden).
7. Een herinrichting in functie van nieuwe en veiliger recreatieve fiets-, ruiters- en wandelverbindingen zal steeds rekening moeten houden met:
 - a. De bescherming van het Hazegrasfort als monument
 - b. De bestemming van het Hazegrasfort als natuurgebied.
8. Naast het Hazegrasfort ligt het voormalig Fort Isabella, dat beschermd is als monument en ook de bestemming natuurgebied heeft. Het huidig landgebruik (intensief akkerland) stemt hiermee niet overeen, noch qua bestemming als natuurgebied, noch qua bestemming als monument.
9. Parallel aan de waterloop Nieuwe Watergang ligt de voormalige Zwinkreek, die de bestemming natuurgebied heeft. Het huidig landbouwgebruik is niet verenigbaar met de bestemming natuurgebied, voor die percelen die een intensief akkerlandgebruik kennen.

Bij het ontwerpend onderzoek zijn de volgende alternatieven onderzocht in functie van een recreatieve fietsdoorsteek doorheen het Hazegrasfort (zie figuur 23):

- Een dubbelrichtingsfietspad langs de Retranchementstraat (noordzijde)
- De optimalisatie van de trambedding (knooppunt 50 – 59) met een nieuw traject naar de Burkeldijk
- Fietsers op de Retranchementstraat (gemengd verkeer) in combinatie met een rammelstrook

Figuur 23: Alternatieven fietsontsluiting omgeving Hazegrasfort

Optie 3 bleek na aftoetsing met alle betrokkenen (gemeente, departement Mobiliteit en Openbare Werken, en de betrokken landbouwers) niet gewenst te zijn. De rammelstrook veroorzaakt teveel lawaai, en is als poorteffect niet voldoende om het snelheidsregime voldoende te laten dalen om gemengd verkeer te realiseren.

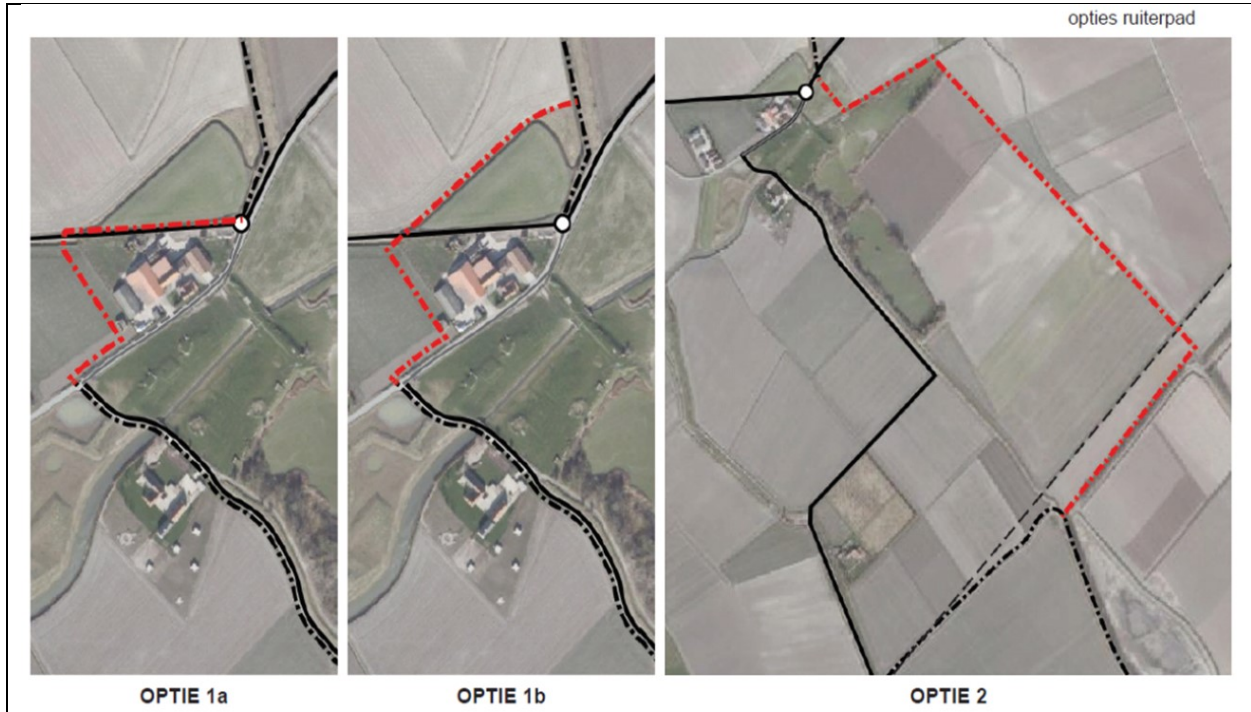
Optie 1 bleek na aftoetsing met alle betrokkenen (gemeente, departement Mobiliteit en Openbare Werken, en de betrokken landbouwers) eveneens niet gewenst te zijn: de huidige gracht moet overwelfd of verplaatst worden, de in- en uitgang aan de Retranchementstraat van de landbouwbedrijven wordt gehinderd. Deze werken liggen volledig binnen een beschermd monument en hebben een grote impact op de herkenbaarheid (verbreding van het huidige wegprofiel).

De optie 2 is weerhouden als de meest optimale oplossing: de inpassing van een fietspad is eenvoudiger door de verharding op de voormalige trambedding te verbreden; de versnippering binnen het beschermd monument is kleiner, de landbouwers worden niet gehinderd in hun bedrijfscirculatie, en recreatief verkeer en autoverkeer worden gescheiden.

Voor wat het realiseren van een ruitersdoorsteek betreft zijn eveneens een aantal alternatieven onderzocht (zie figuur 24).

Figuur 24: Alternatieven ruiterverbinding omgeving Hazegrasfort

Optie 2 is niet weerhouden wegens moeilijker te realiseren:

- deels doorheen natuurgebied;
- veel verwervingen nodig van productieve landbouwoppervlakte.

Optie 1b wordt optimaler ingeschat dan optie 1a omdat:

- er minder interacties tussen ruiters- en fietspad zijn;
- het ruiterspad niet dicht tegen de veehouderij getraceerd wordt;
- het tracé buiten het beschermd monument gelegen is.

Dat leidt dan tot het concept zoals weergegeven in figuur 25.

Figuur 25 Voorstel optimalisatie trambedding + nieuw tracé voor ruiter en fietspad

De betrokken landbouwers zijn geen vragende partij voor een aanpassing van de recreatieve infrastructuur en vragen, indien beslist wordt tot realisatie van de voorgestelde inrichting, naar ruilgronden als compensatie voor de verloren productieve oppervlakte. Zij vragen daarnaast ook:

- naar het beperken van de inname van de productieve landbouwooppervlakte;
- om geen rustpunt te voorzien t.h.v. bunker;
- om bij eventueel toegankelijk maken van de bunker rekening houden met vandalismegevoeligheid en verhinderen van oneigenlijk gebruik;
- naar het behoud van rechte perceelstructuren

Dit laatste is gezien de beschikbare ruimte moeilijk tenzij er veel grond ingenomen wordt.

Indien deze werken uitgevoerd worden dan is de gemeente Knokke-Heist de enige potentiële partner voor het realiseren van deze maatregel. Er is bij het bestuur van de gemeente Knokke-Heist geen draagvlak om momenteel te beslissen om te investeren in deze maatregelen. Dit wordt ingegeven vanuit de visie dat in de polder tussen Retranchementstraat, Hazegrasstraat en Sluisstraat best niet ingezet wordt op intensifiëring van het recreatief medegebruik. In die visie moet:

- fietsverkeer richting Burkeldijk niet specifiek gefaciliteerd worden;
- niet ingezet worden op het realiseren van een ruiterverbinding richting Nederland via de Burkeldijk.

Het gemeentebestuur is daarnaast ook van oordeel dat de nieuw voorgestelde kruising t.h.v. Burkeldijk op zich potentieel verkeersonveiliger is dan de huidige situatie. Deze keuze houdt dan ook in dat recreatief medegebruik door ruiters van de Hazegraspolderdijk tussen de Retranchementstraat en de Kavel-I-straat niet dient gefaciliteerd te worden.

Het gemeentebestuur wenst enkel te investeren in het verbeteren van de kwaliteit van de fietsverbinding op de tramedding. Dit is te beschouwen als regulier gemeentelijk beleid.

4.2.3.2 *Omgevingsinrichting*

Een volwaardige inrichting van de omgeving van het Hazegrasfort is wenselijk in functie van toegankelijkheid erfgoed, communicatie erfgoed of visualisatie erfgoed, landschappelijke inpassing bestaande of nieuwe bebouwing en recreatieve ontsluiting op particulier domein. Voor dergelijke inrichting dient consensus gezocht te worden met de betrokken eigenaars en gebruikers. Een ondersteuning van de betrokken eigenaars van gronden en gebouwen gelegen binnen de perimeter van het beschermd monument “Site Oud Fort Isabella en omgeving” (M.B. 15/10/2003) kan gerealiseerd worden door de instelling van de mogelijkheid om de uitvoering van een landschaps-, restauratie- en onthaalplan te subsidiëren.

4.2.3.3 *Instrumentenafweging*

In artikel 1.1.1.2.§1, 1° van het uitvoeringsbesluit landinrichting wordt bepaald dat het resultaat dat wordt beoogd in functie van tijdige, kwaliteitsvolle en duurzame realisatie dient te worden gedefinieerd. Hierop gebaseerd kan bepaald worden of de inzet van dwingende instrumenten voor verwerving, inrichting of beheer noodzakelijk is om het beoogde resultaat te bekomen.

De voorgestelde maatregel grijpt plaats op privaat domein en moet niet voor dwingende redenen of binnen een dwingende termijn gerealiseerd worden. Hij wordt uitgevoerd in onderling overleg en met akkoord en medefinanciering door de private eigenaar.

Dit impliceert dat de inzet van instrumenten voor dwingende verwerving, inrichting of beheer niet noodzakelijk is en er dus ook geen instrumentenafweging noodzakelijk is.

4.2.3.4 Financierings- en uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma gaat uit van volgende taakverdelingen:

- de werken bij de particulieren kunnen door hen zelf uitgevoerd worden. Indien zij dat wensen dan kan zowel de Vlaamse Landmaatschappij als het regionaal landschap Houtland en Polders, via een samenwerkingsovereenkomst met hen, instaan voor de realisatie van een landschaps-, restauratie- en onthaalplan bij de betrokken particulieren.

Het financieringsplan gaat uit van volgende taakverdelingen:

- de financiering van de realisatie van de onthaalinfrastructuur, restauratie van aanwezig erfgoed of landschapsmaatregelen binnen de site Hazegrasfort bij particulieren wordt voor 70 % gefinancierd door subsidies landinrichting voor maatregelen die niet in aanmerking komen voor een premie van Onroerend Erfgoed.

Tabel 3: Financierings- en uitvoeringsprogramma Hazegrasfort

Code	Maatregel	Jaar Uitvoering	Partner Uitvoering	Beheerder	Partner Financiering	Kostprijs grondverwerving	Totale kostprijs werken (*)	Totale kostprijs	Subsidie LI grond-aankoop (%)	Subsidie LI werken (%)	Aandeel LI	Aandeel Partner Financiering
3	Hazegrasfort					0 €	58.080 €	58.080 €			40.656 €	17.424 €
3.1.1.	Realisatie landschaps-, onthaal- en restauratieplan site Hazegrasfort	2025	Particulier (**)	Particulier	Particulier	0 €	58.080 €	58.080 €	0%	70%	40.656 €	17.424 €

(*) *Totale kostprijs werken: geraamde kostprijs werken + 5% onvoorziene kosten + 15 % algemene kosten (o.a. ontwerpkosten) + 21 % BTW*

(**) *Via het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst kunnen derden (zoals de Vlaamse Landmaatschappij of het regionaal landschap Houtland en Polders) in opdracht van de particulier deze werken uitvoeren en in naam van de particulier de subsidies landinrichting opvragen.*

4.2.4 Vertragen waterafvoer en opstuwen Paulusvaart

4.2.4.1 Analyse

De Paulusvaart staat als waterloop in voor de hemelwaterafvoer van de bebouwde kom van het oostelijk gedeelte van Knokke. Momenteel worden door de gemeente Knokke-Heist, Aquafin en VMM uitgebreide investeringswerken in de rioleringsinfrastructuur voorbereid. Het is hierbij onder meer een doelstelling om in de nieuwe toestand zoveel mogelijk regenwater (indien dit niet kan geïnfiltreerd worden in de duinen) af te voeren richting Paulusvaart. Hierbij zal het regenwater onder het Oosthoekplein worden verzameld en vandaar afwateren op het meest opwaartse punt van de Paulusvaart. Vervolgens kan het regenwater dan vertraagd afwateren richting de Isabellavaart (en Oostkustpolder) via de Paulusvaart.

Halverwege de Paulusvaart ligt op de rechteroever het RWZI Knokke. In het kader van de uitvoering van het landinrichtingsplan “Nieuwe Watergang” en in uitvoering van het raamakkoord Zwin is daar door de Oostkustpolder een pompstation gebouwd. Hiermee kan een deel van het gezuiverde effluent (= zoet water) van dit RWZI wordt opgepompt naar de Zeedijkader, het overige deel van het effluent loost op de Paulusvaart en watert vervolgens af richting Isabellavaart (en Oostkustpolder).

In het stroomafwaarts deel van de Paulusvaart is recent, net stroomopwaarts de rotonde van Hazegrasstraat – Retranchementstraat, een aanzuigplaats voor spuittoestellen gebouwd voor het vullen van spuittoestellen voor de landbouw in deze polder. Hiermee wordt vermeden dat gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater terecht komen.

De Paulusvaart is (atypisch voor) een polderwaterloop met het voorkomen van verhang in bodem- en waterpeilen. Zo heeft deze waterloop helemaal stroomopwaarts een waterpeil van ca. 3 m TAW, ter hoogte van het RWZI Knokke bedraagt dit waterpeil nog ca. 2,6 m TAW en ter hoogte van de monding in de Isabellavaart bedraagt het zomerstreefpeil 1,8 m TAW. Bovendien is het grootste deel van deze waterloop vrij diep ingesneden in het landschap met op de linkeroever de Hazegrasstraat (gelegen op de Schapersdijk) en op de rechteroever eerst relatief hoog gelegen duingronden en daarna relatief hoog gelegen akkerland.

4.2.4.2 Opstuwen Paulusvaart

Het verhang van de Paulusvaart en het feit dat deze waterloop relatief diep ingesneden ligt t.o.v. de belendende percelen, schept de mogelijkheid om deze waterloop plaatselijk op te stuwen en zo het afstromende hemelwater vertraagd te gaan afvoeren. Het is hierbij van belang de plaats van de stuwen zo te kiezen dat er geen overlast optreedt voor de belendende percelen en er maximaal nut is van het uitvoeren van deze maatregel.

Twee locaties lijken hierbij geschikt voor opstuw en het vertragen van de waterafvoer (cfr. figuur 30):

- De eerste locatie ligt stroomopwaarts in de Paulusvaart. De ligging is hierbij zo gekozen dat de stuw net opwaarts het punt ligt waar op de linkeroever (= bebouwd gebied) nog laag gelegen tuinen voorkomen. De rechteroever is natuurgebied op het gewestplan en hier zijn vragen om de drainage van het natuurgebied te minimaliseren. Opwaarts de stuw is enkel de oostelijke oever (= natuurgebied) laag gelegen en de westelijke oever (= bebouwde zone) ligt een stuk hoger. Aldus kan hier vernatting van het natuurgebied gecombineerd worden met vertraagde regenwaterafvoer zonder de bebouwde zone te belasten. Uiteraard moet de waterkwaliteit van Paulusvaart optimaal zijn, alvorens deze maatregel kan uitgevoerd zijn. Deze locatie dient in de ontwerpfase verder onderbouwd te worden, o.a. in functie van de nog te bepalen nodige buffercapaciteit
- De tweede locatie ligt afwaarts de nieuwe aanzuigplaats in de Paulusvaart t.h.v. kruispunt "De Vrede". Op deze locatie is de Paulusvaart diep ingesneden t.o.v. alle belendende percelen (= agrarisch gebied). Er is hier duidelijk marge om het waterpeil te verhogen, zonder de ontwatering van de belendende percelen te hypothekeren en zo meer zoet water beschikbaar te maken voor de aanzuigplaats.

4.2.4.3 Instrumentenafweging

In artikel 1.1.1.2.§1, 1° van het uitvoeringsbesluit landinrichting wordt bepaald dat het resultaat dat wordt beoogd in functie van tijdige, kwaliteitsvolle en duurzame realisatie dient te worden gedefinieerd. Hierop gebaseerd kan bepaald worden of de inzet van dwingende instrumenten voor verwerving, inrichting of beheer noodzakelijk is om het beoogde resultaat te bekomen.

De maatregelen voorzien op de Paulusvaart hebben als doel:

- de verdroging van het natuurgebied Binnenduinen minimaliseren;
- een tijdelijke bufferopslag water afkomstig van de verharde oppervlakte van het Zoute mogelijk maken door tijdelijk een hoger peil te kunnen instellen in de Paulusvaart;
- een maximale watervoorraad in de Paulusvaart te kunnen opslaan, in functie van het optimaal functioneren van de aanzuigplaats ter hoogte van kruispunt De Vrede.

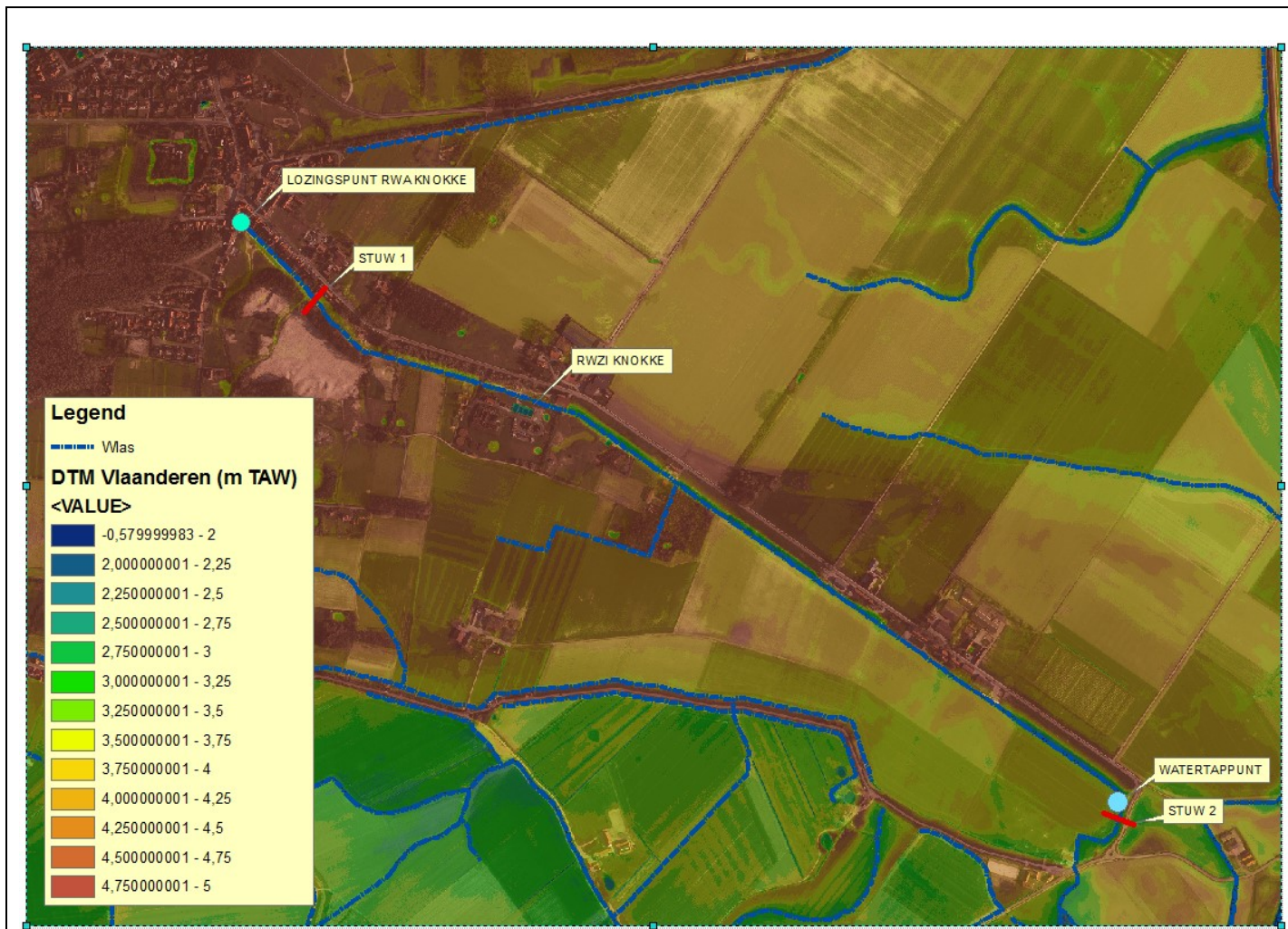
De voorgestelde maatregelen dienen gerealiseerd te worden op gronden die momenteel in eigendom en beheer zijn van de Oostkustpolder.

De voorgestelde stuw t.h.v. kruispunt de Vrede kan best zo spoedig mogelijk operationeel zijn. De voorgestelde stuw ter hoogte van de Hazegrasduinen wordt best pas operationeel als de geplande investeringen in optimalisatie van de rioolinfrastructuur in de omgeving van de Zoutelaan effectief uitgevoerd zijn. Op dat moment moeten ook peilafspraken gemaakt worden in functie van het maximaal bufferen en het tegengaan van verdroging in het natuurgebied Binnenduinen.

Dit impliceert dat de inzet van instrumenten voor dwingende verwerving, inrichting of beheer niet noodzakelijk is en er dus ook geen verdere instrumentenafweging nodig is.

//

Figuur 26: Situering voorgestelde locaties stuwen op de Paulusvaart

4.2.4.4 *Financierings- en uitvoeringsprogramma*

Deze maatregel wordt geraamd op een totale kostprijs van 58.080 euro (incl. BTW). Deze maatregel kan gefinancierd worden vanuit het relanceprogramma Blue Deal. Aangezien er middelen noch instrumenten van het decreet landinrichting nodig zijn voor de realisatie van deze maatregel dient dit niet opgenomen te worden in het financierings- en uitvoeringsprogramma van het landinrichtingsplan Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie.

4.2.5 Cantelmolinie

4.2.5.1 *Analyse*

Algemeen maakt de Cantelmolinie onderdeel uit van een groter geheel van versterkte stadjes, forten en verdedigingslinies langsheen de grens. Het maakt deel uit van het grensoverschrijdende programma 'Staats-Spaanse Linies'. Doel vanuit de 'Staats-Spaanse Linies' was het versterken van de samenhang van het ruimere netwerk van forten (Isabella en fort Sint-Donaas), het behoud en visualiseren van de landschapswaarden en kenmerken, het voeren van een cultuurhistorisch verantwoord landgebruik en -beheer., onderzoek naar een betere kennis van de linie en het benutten van mogelijkheden voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. In het kader hiervan is een onroerendergoedbeheerplan opgesteld voor het beschermd landschap Cantelmolinie (goedgekeurd op 01/02/2019).

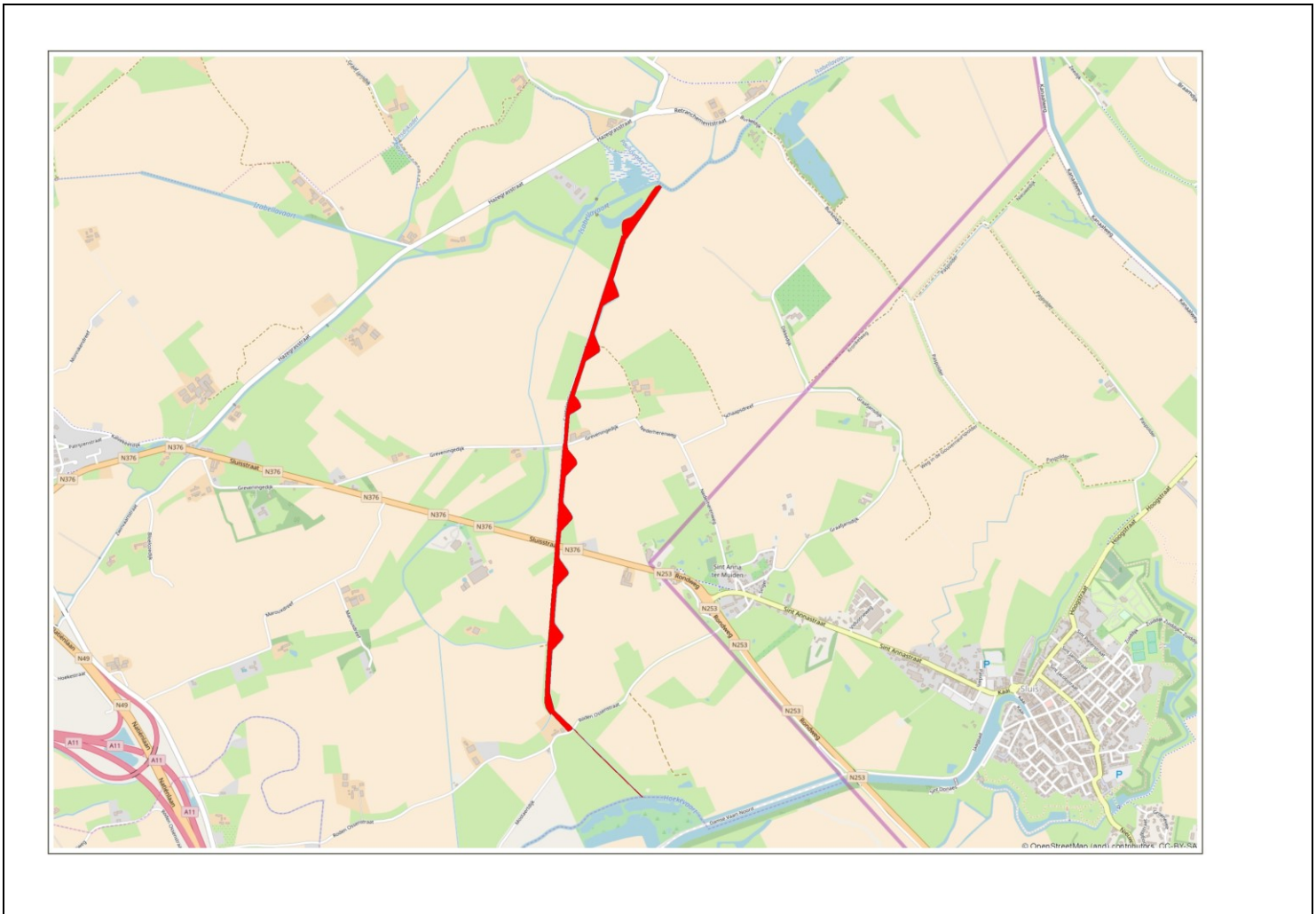
De Cantelmolinie, een verdedigingslinie uit de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648), loopt van het Oud Isabellafort (Knokke-Heist) zuidwaarts tot aan het Sint-Donaasfort (ter hoogte van de Damse Vaart). De Cantelmolinie bestaat uit 7 redans (= driehoekige aarden uitbouw op de constructie), verbonden door een glacis (= aarden dijk). Aan de oostelijke zijde wordt het glacis en de redan beschermd door een gracht. Achter het glacis ligt aan de westzijde een weg en 3 bijkomende redoutes. Deze linie is nog steeds zeer goed herkenbaar op luchtfoto en op het terrein.

De Cantelmolinie is grotendeels beschermd als landschap (zie figuur 27). Binnen het beschermd landschap is de opbouw van de Cantelmolinie nog duidelijk zichtbaar:

- als een lijnvormig verdedigingselement tussen het Fort Isabella en het Fort Sint-Donaas. De liniedijk verbindt de 7 redans langsheen de linie onderling met elkaar. Op de liniedijk ligt de buurtweg, die een breedte had van +/- 4 meter. De breedte van de liniedijk varieert tussen 17,5 en 22 meter.
- Er zijn 7 redans gelegen binnen het beschermd landschap, in totaal waren er waarschijnlijk 8 aanwezig. Momenteel zijn de redans zichtbaar als driehoekige uitsprongen in de liniedijk. Op de historische kaarten worden die veelal weergegeven als 5-hoekige structuren. De huidige driehoekige vorm is waarschijnlijk ontstaan nadat de verdedigingsgracht omgevormd is tot een waterloop met waterafvoerende functie, nadat de verdedigingslinie haar militaire functionaliteit verloren had.
- De waterloop aan de oostelijke zijde is geënt op de oorspronkelijke verdedigingsgracht van de linie.

Figuur 27: Situering beschermd landschap Cantelmolinie

Op de Cantelmolinie is een buurtweg gelegen (Chemin nr. 19). In de omgeving zijn ook nog Dikke Dijk (Chemin nr. 14) en Burkeldijk (Chemin nr. 15) buurtwegen (zie figuur 28)

Figuur 28: Buurtwegen omgeving Cantelmolinie

Ook via het RUP Zwinpolders is het beschermingsstatuut van Cantelmolinie en omgeving nog geaccentueerd (zie figuur 29):

- de waterloop Cantelmolinie is opgenomen als “nat lineair element met een belangrijke ecologische of cultuurhistorische waarde”;
- de kreek, ten westen van de Cantelmolinie (Geul van Greveninge) is eveneens opgenomen als “nat lineair element met een belangrijke ecologische of cultuurhistorische waarde”;
- het dijklichaam van de Cantelmolinie, evenals de dwarsende Greveningedijk zijn opgenomen als “droog lineair landschapselement met een belangrijke ecologische of cultuurhistorische waarde”;
- de volledige zone tussen de waterloop Cantelmolinie en de Geul van Greveninge is, ten noorden van de Sluisstraat, opgenomen als “Natuurverwevingsgebied in overdruk agrarisch gebied”;
- een restant van de “Geul van Greveninge”, t.h.v. de Sluisstraat” is opgenomen als “Natuurgebied”;
- de zone vanaf het Hazegrasfort, tussen de Isabellavaart en de Hazegrasstraat – Retranchementstraat, is eveneens opgenomen als Natuurgebied. inclusief het voormalig Fort Isabella;
- de omliggende landbouwgebieden zijn opgenomen als “Landbouwgebied”, waarbij enkel de zone tussen Dikke Dijk en Burkeldijk een overdruk “Open polderlandschap van de Willem Leopoldpolder” kreeg (landschappelijke bescherming).

Figuur 29: RUP Zwinpolders, omgeving Cantelmolinie

4.2.5.1.1 Inrichtingsconcept

De provincie West-Vlaanderen heeft een inrichtingsplan opgesteld met de volgende maatregelen:

- herstel van een redan;
- recreatieve verbinding herstellen via buurtweg nr. 19;
- omvormen van akkerland naar grasland;
- herkenbaar maken van de redoutes horend bij de linies.

Voor de volledige Cantelmolinie wordt de inrichting gericht op het landschappelijk en ecologisch als eenheid laten functioneren. Hierdoor wordt het historisch element Cantelmolinie duidelijk zichtbaar in de omgeving. Het bodemgebruik accentueert deze landschappelijke eenheid en voorkomt verdere erosie van het historisch bodemprofiel. Dit kan het beste gerealiseerd worden door de volledige Liniedijk een graslandgebruik te geven. Hierdoor wordt ook de functie natuurverweving, zoals voorzien in het RUP Zwinpolders, gerealiseerd. Dit kan gerealiseerd worden door:

- ofwel het verwerven, door de overheid, van de Cantelmolinie, en het daarna in graslandgebruik geven;
- ofwel het uitrusten van de gronden naar landbouwers die grasland nodig hebben in hun bedrijfsvoering.

Het deel van de buurtweg op de Cantelmolinie (chemin 19) tussen de Greveningedijk en de Rode Ossenstraat wordt effectief ingericht als wandelverbinding. De gemeente Knokke-Heist is de procedure gestart om de buurtweg ten noorden van de Greveningedijk te schrappen. Er worden geen initiatieven voorgesteld om de buurtwegen op de Dikke Dijk (chemin 14) of de Burkeldijk (chemin 15) als wandelverbinding in te richten.

Ter hoogte van de Rode Ossenstraat is een landschapsontwerp opgesteld waarbij de buurtweg gedeeltelijk verlegd wordt. Hiermee wordt de doorgang opnieuw mogelijk gemaakt. Het wandelpad, nieuwe beplantingen (haag, heg langs wandelpad) en als vormgeving van fortsite enkele natuurtechnische graafwerken (visualisatie fortsite, oeverinrichting Geul van Greveninge) zijn onderdeel van het plan. Deze maatregelen zijn niet subsidieerbaar via het onroerenderfgoedbeheerplan.

Op de Cantelmolinie ligt een toegangsweg naar landbouwpercelen via de Sluisstraat. Deze landbouwslag wordt een verharde dreef in steenslag tot aan de landbouwpercelen. Het vervolg van buurtweg wordt beter ontsloten via een wandelpad. Klaphekkens, afrasteringen en een draai- en oprijzone voor landbouwvoertuigen worden voorzien. Er worden een aantal poldergrachten verbonden door inbuizingen (49 lopende meter, op voorstel van de Oostkustpolder).

Het gebied zal na inrichting deels door maaibeheer en deels door begrazing door schapen beheerd worden.

De provincie West-Vlaanderen heeft in de omgeving gronden aangekocht (die vanaf 2023 pachtvrij zijn) met de bedoeling deze als ruilgronden voor de verwerving van dit deel van de Cantelmolinie te kunnen inzetten. De gesprekken met de betrokken eigenaars en gebruikers hebben geleid tot een

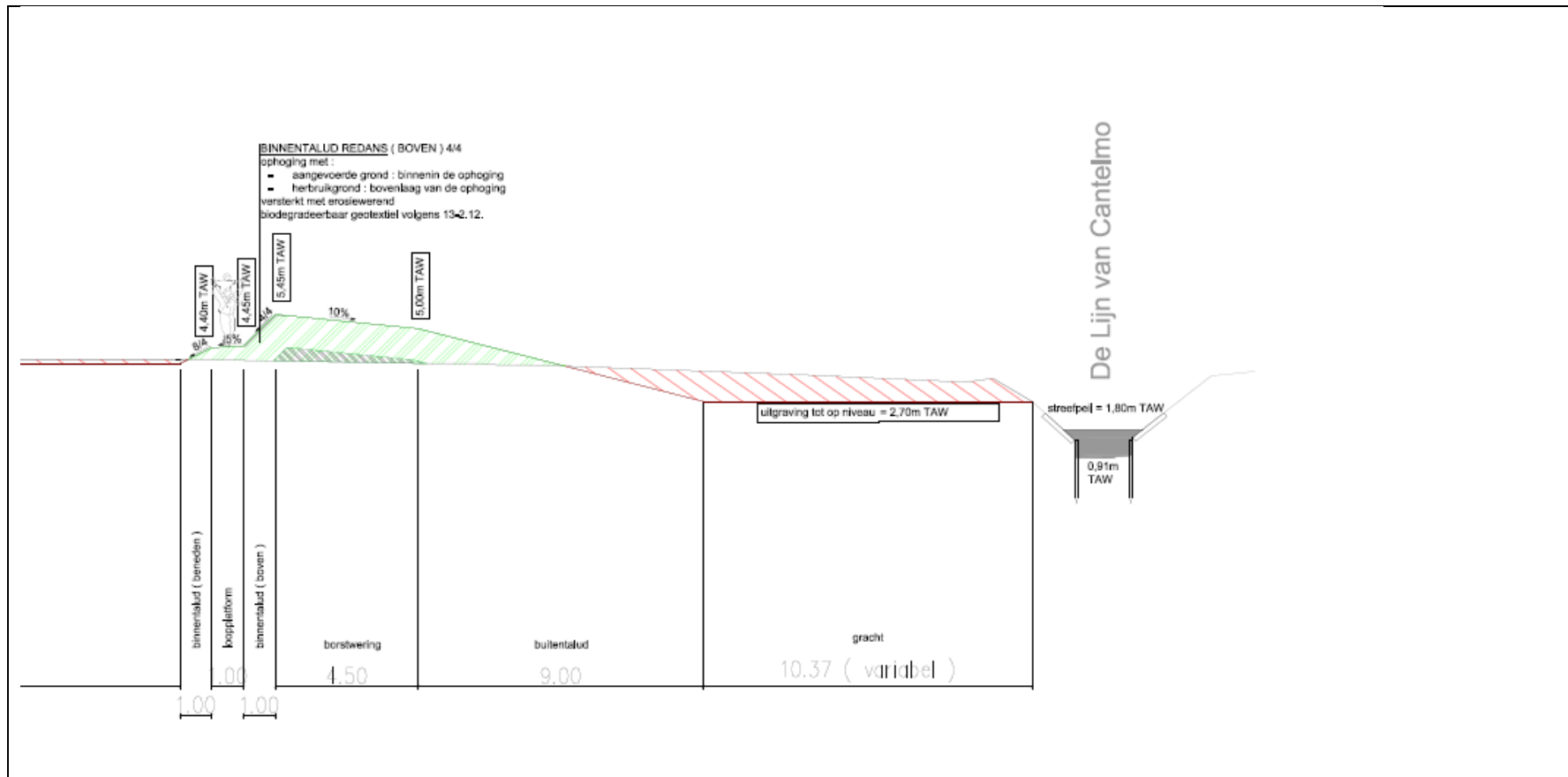
overeenkomst die tot gevolg heeft dat de provincie West-Vlaanderen in 2023 de volle eigendom heeft van de percelen nodig voor de realisatie van deze inrichtingsvisie.

Eén redan van de Cantelmolinie wordt ingericht zodanig dat de historische militaire functionaliteit geëvoceerd wordt. Deze evocatie wordt gerealiseerd op een plaats die aansluit op het recreatief fietsnetwerk. De herinrichting is gebaseerd op een historisch en archeologisch vooronderzoek. De herinrichting heeft niet als doel de redan te reconstrueren, maar geeft een indruk hoe deze redan er vroeger uitzag. Het toekomstige gebruik bestaat uit een schapenbegrazing. (cfr. figuren 30, 31 en 32).

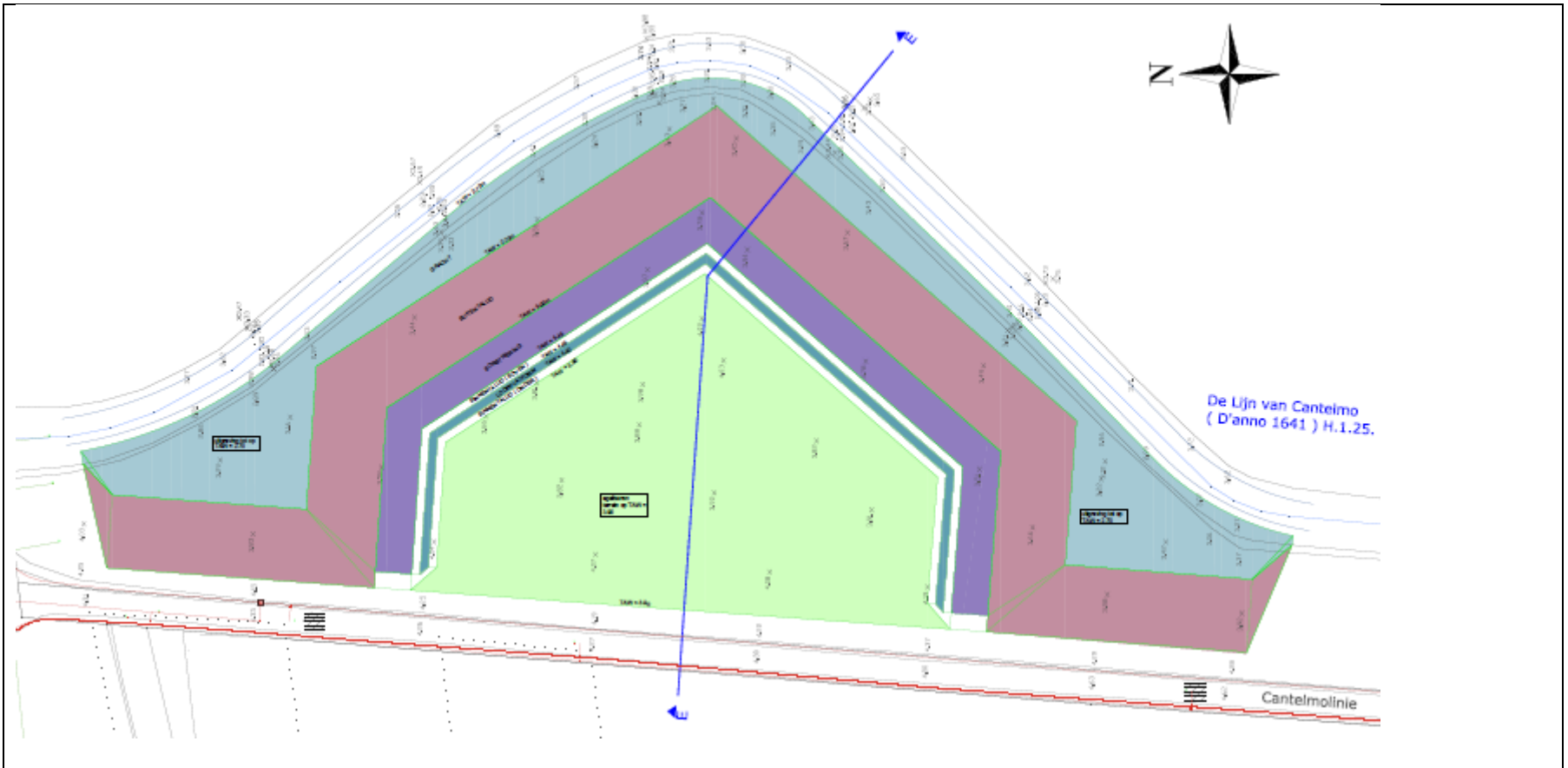
Figuur 30: Situering voorgestelde maatregelen voor Cantelmolinie

Figuur 31: Evocatie redan, dwarsdoorsnede

Figuur 32: Evocatie redan: bovenaanzicht

4.2.5.2 *Instrumentenafweging voor de realisatie van de inrichting van de Cantelmolinie*

In artikel 1.1.1.2.§1, 1° van het uitvoeringsbesluit landinrichting wordt bepaald dat het resultaat dat wordt beoogd in functie van tijdige, kwaliteitsvolle en duurzame realisatie dient te worden gedefinieerd. Hierop gebaseerd kan bepaald worden of de inzet van dwingende instrumenten voor verwerving, inrichting of beheer noodzakelijk is om het beoogde resultaat te bekomen.

De maatregelen voorzien voor de realisatie van de Cantelmolinie hebben als doelstelling:

- het behouden en versterken van cultuurhistorisch erfgoed;
- het realiseren van educatieve infrastructuur;
- het realiseren van een wandelverbinding tussen de Rode Ossenstraat en Greveningedijk.

De voorgestelde maatregelen dienen gerealiseerd te worden op domein dat momenteel in eigendom en beheer is van private eigenaars, maar waarbij momenteel een overeenkomst gesloten is tot aankoop en/of grondruil die maakt dat de provincie West-Vlaanderen in 2023 over deze gronden beschikt.

Dit impliceert dat de inzet van instrumenten voor dwingende verwerving, inrichting of beheer niet noodzakelijk is en er dus ook geen verdere instrumentenafweging nodig is.

4.2.5.3 Financierings- en uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma gaat uit van volgende taakverdelingen:

- de provincie West-Vlaanderen is bouwheer voor de werken in functie op de, na ruil, verworven delen van de Cantelmolinie.

Het financieringsplan gaat uit van volgende financiële verantwoordelijkheden:

- de kosten voor de grondverwerving worden gedragen door de provincie West-Vlaanderen, hiervoor zijn subsidies landinrichting van 50 % van de totale kostprijs van de verwerving voorzien;
- de financiering van de inrichting van het, na ruil, verworven deel van de Cantelmolinie worden gedragen door de provincie West-Vlaanderen. Hiervoor zijn subsidies landinrichting van 70 % van de totale kostprijs van de werken voorzien;

Tabel 4: Uitvoerings- in financieringsprogramma Cantelmolinie

Code	Maatregel	Jaar Uitvoering	Partner Uitvoering	Beheerder	Partner Financiering	Kostprijs grondverwerving	Totale kostprijs werken (*)	Totale kostprijs	Subsidie LI grond-aankoop (%)	Subsidie LI werken (%)	Aandeel LI	Aandeel Partner Financiering
4	Cantelmolinie					305.500 €	198.924 €	504.424 €			291.997 €	212.427 €
4.1.1.	Verwerven van een deel van de Cantelmolinie	2023	Provincie West-Vlaanderen	Provincie West-Vlaanderen	Provincie West-Vlaanderen	305.500 €	0 €	305.500 €	50%	50%	152.750 €	152.750 €
4.1.2.	Inrichting van een deel van de Cantelmolinie als recreatief wandelpad inclusief evocatie redan	2023	Provincie West-Vlaanderen	Provincie West-Vlaanderen	Provincie West-Vlaanderen	0 €	198.924 €	198.924 €	50%	70%	139.247 €	59.677 €

(*) *Totale kostprijs werken: geraamde kostprijs werken + 5% onvoorziene kosten + 15 % algemene kosten (o.a. ontwerpkosten) + 21 % BTW*

In het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 voor de definitieve vaststelling van de SBZ-H 'Polders met bijhorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, wordt het SBZ-V "Zwin" expliciet genoemd voor het behoud van 0,2 ha habitat 1330 en 2 ha habitat 1330.

Een deel van het LIP Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie overlapt met de SBZ-H Polders' en SBZ-V 'Zwin'. Aan de hierboven opgesomde natuurdoelen kan, gezien de taakstelling van het landinrichtingsproject Zwinpolders, door het landinrichtingsplan Cantelmolinie en Hazegraspolderdijk een bijdrage worden geleverd.

4.2.6.1.2 Natuurdoelen SBZ-H "Polders"

In het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 voor de definitieve vaststelling van de SBZ-H "Polders" met bijhorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, wordt de realisatie van de kerngebieden voor zilt grasland en lokaal behoud en lokale uitbreiding van zilt grasland als stapstenen tussen de kerngebieden als prioriteit gedefinieerd.

In de studie *'Lokalisering van zilte habitattypes in de regio Polders in West-Vlaanderen en het Meetjesland'* (Feys, et al., 2015) is de openstaande taakstelling voor SBZ H "Polders geactualiseerd". Vlaanderen heeft 8,23 ha 1310 en 26 ha 1330 die moeten gerealiseerd worden. De perimeter van het LI Zwinpolders omvat een aantal van de hiervoor aangewezen deelgebieden gezien het actueel voorkomen van de betreffende habitats in deze deelgebieden of hoge potentie voor de ontwikkeling ervan. In de deelgebieden Burkeldijkplassen, Reygaartsvliet I en Greveningegeul (zie kaart 9) komt actueel habitat 1330 voor en zijn er nog potenties voor bijkomende ontwikkeling door de uitvoering van inrichtingsmaatregelen en door het voeren van een gepast beheer.

4.2.6.1.3 Natuurdoelen als milderende maatregelen van de Zwin Uitbreiding

Bij de instelling van het landinrichtingsproject Zwinpolders (22 april 2016) is tevens opgenomen om binnen het kader van de uitvoering van het landinrichtingsproject een aantal taakstellingen inzake Europese natuurdoelen voor de SBZ-V 'Zwin' en de SBZ-H 'Polders' naar aanleiding van de uitbreiding van het Zwin te realiseren.

In kader van de Zwinuitbreiding verdwenen een aantal habitats van bijlage I in de Willem-Leopoldpolder. Door de verdwijning van rietland verdween ook broedhabitat voor broedvogels van Bijlage IV (Blauwborst en Bruine kiekendief) (Cosyns et al. 2014). Om de actuele staat van de oppervlakte rietland te behouden moet rietland gerealiseerd worden in het projectgebied.

Volgende doelstellingen zijn initieel vooropgesteld als milderende maatregelen voor de Zwinuitbreiding:

SBZ-H ‘Polders’

- Habitat 1330 (Atlantische schorren) 2,7 ha
- Habitat 6430 (Voedselrijke zoomvormende ruigte) 1,12 ha
- Habitat 6510 (Laaggelegen schraal hooiland) 1 ha

SBZ-V ‘Zwin’

- Historisch permanent grasland 13 ha
- Zilte plas 2 ha
- Rietmoeras 4 ha

In het kader van de realisatie van het LIP Nieuwe Watergang van het LIR Zwinpolders (MB tot vaststelling 12 december 2017) is al een deel van de doelstelling voor de SBZ-V ‘Zwin’ gerealiseerd (netto):

- Historisch permanent grasland (rbbkam) 0,74 ha
- Rietmoeras (rbbkmr) 0,95 ha

Dit impliceert volgende resterende doelstelling voor het LIP Hazegrasdijk en Cantelmolinie als milderende maatregel:

SBZ-H ‘Polders’

- Habitat 1330 (Atlantische schorren) 2,7 ha
- Habitat 6430 (Voedselrijke zoomvormende ruigte) 1,12 ha
- Habitat 6510 (Laaggelegen schraal hooiland) 1 ha

SBZ-V ‘Zwin’

- Historisch permanent grasland 12,26 ha
- Zilte plas 2 ha
- Rietmoeras 3,05 ha

In de deelgebieden Burkeldijkputten, Reigaartsvlietkreek I en Geul van Greveninge komt actueel in totaal 0,95 ha habitat 1330 voor (Feys et al., 2015). Er is een potentie voor de bijkomende ontwikkeling van ongeveer 3,5 ha habitat 1330. Hiermee kan de doelstelling voor habitat 1330 als milderende maatregel voor de Zwinuitbreiding volledig worden gerealiseerd. Het surplus van bijna 0,8 ha kan worden ingezet voor de te realiseren natuurdoelen SBZ-H “Polders” en/of SBZ-V “Zwin”.

4.2.6.1.4 Natuurdoelen voor de SBZ-H “Duingebieden inclusief IJzermondig en Zwin”

In het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 voor de definitieve vaststelling van de SBZ-H “Duingebieden inclusief IJzermondig en Zwin”, met bijhorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, zijn volgende prioritair maatregelen vooropgesteld, van toepassing op de Binnenduinen van Knokke , gelegen binnen de perimeter van het voorliggende landinrichtingsplan:

- Herstel van de populatie boomkikker, met een kernpopulatie in de Oude Hazegraspolder (Zwinduinen en -polders), een deel van de inrichting zal deels buiten, het SBZ-H vallen maar binnen de grenzen van het SBZ-V Het Zwin
- Herstel van de populatie kamsalamander, met een kernpopulatie in de Zwinduinen en -polders
- Realisatie van 5 aaneengesloten duinmassieven waaronder de historische duinen van Knokke en de Zwinduinen als 5de deelgebied. Voor de Binnenduinen betekent dit inzetten op creatie van land en waterhabitat voor de boomkikker, het tegengaan van vergrassing, verruiging en verstruweling van de duingraslanden en duinvalleien, terugdringen van invasieve exoten, kansen bieden aan de kamsalamander en rugstreeppad, broed- en foerageergelegenheid bieden voor kustbroedvogels en creatie van duinbos
- Realisatie van bijkomend en meer kwalitatief hoogstaand duinbos

De natuurdoelen die binnen de SBZ-H en SBZ-V moeten worden gerealiseerd en die van toepassing zijn op de Binnenduinen zijn (*‘Gebiedsvisie en beheerplan Binnenduinen Knokke’, Zwaenepoel, 2017*) worden weergegeven in tabel 5.

Tabel 5: Te realiseren natuurdoelen van SBZ-H en SBZ-V in deelgebied Binnenduinen

Habitat	IHD doel volledige SBZ-H (Besluit Vlaamse Regering 23/4 2014)	Potentieel te realiseren binnen LIP (Gebiedsvisie, 2017)
2130 (grijze duinen)	732 ha waarvan 125 ha toename	29,9 ha waarvan 5,8 ha toename
2160 (duindoornstruweel)	595 ha (geen toename)	3 ha waarvan 0,7 ha toename
2180 (bebost duin)	456 ha waarvan 175 ha toename	55,6 ha waarvan 19,4 ha toename
2190 (vochtige duinvallei)	98 ha waarvan 51 ha toename	10,4 ha waarvan 10,22 ha toename
Leefgebied voor 1203 Boomkikker, 1186 Kamsalamander, 6184 Rugstreeppad	Bijkomend 14 ha poelen, KLE’s, ruigten en struwelen	21 ha toename waarvan 19 ha toename
RBB Kamgrasland en Alluviaal Bos als leefgebied voor 1014 Nauwe Korfslak, 1072 Wespandief, 1031 Ooievaar, 1034 Lepelaar, 1023 Kwak, 1026 Kleine Zilverreiger, 1246 Boomleeuwerik		41 ha waarvan 41 ha toename

De potentie binnen het projectgebied voor de realisatie van de natuurdoelstellingen voor het prioritair habitat 2130 is groot ($\pm 4\%$ van totale doelstelling SBZ-H). Ook voor habitat 2190 ($\pm 10\%$) en 2180 ($\pm 12\%$) is het potentieel zeer groot, wat het groot belang aantoont van het projectgebied voor de realisatie van de Europese natuurdoelen en bijdrage aan de Vlaamse doelstellingen voor bosuitbreiding..

Het beheerplan, opgemaakt voor de Binnenduinen (*Gebiedsvisie en beheerplan Binnenduinen Knokke, Zwaenepoel, 2017*) geeft aan welke inrichtings- en beheermaatregelen moeten genomen worden om deze potenties te realiseren. In 2019 is dit beheerplan ook uitgebreid (*Beheerplan voor Domein De Landsheer, Zwaenepoel 2019*)

Het realiseren van deze doelen houdt in dat de zoekzone voor deze habitat kan verkleind worden, waardoor het in die omgeving aanwezige landbouwbedrijf, zijn huidige exploitatie zou kunnen verder zetten omdat het dan niet meer onder de maatregelen voor “rode” PAS-bedrijven zou vallen maar onder de maatregelen van “oranje” komen. Het realiseren van een oppervlakte van 25 ha met als doel 100% duingrasland (2130) zou er tevens ook voor kunnen zorgen dat hier lokaal 25 ha zoekzone in agrarisch gebied zou kunnen verdwijnen zodat er bij een vergunningsprocedure voor het aanpalende landbouwbedrijf een duurzame oplossing zou kunnen gevonden worden. Bij een aangepaste bedrijfsvoering kunnen landbouw en natuur hier zo elk in hun bestemming gerealiseerd worden.

4.2.6.1.5 Conclusie

Uit bovenstaande blijkt duidelijk dat binnen de perimeter van het LIP maatregelen kunnen getroffen worden die een aanzienlijke bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van verschillende natuurdoelstellingen. De realisatie van deze natuurdoelstellingen betekent een invulling van de ruimtelijke bestemming natuur voor die zones binnen de perimeter van het LIP die de bestemming natuur hebben gekregen binnen het ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Zwinpolders’. In tabel 6 wordt een overzicht gegeven van de kwalitatieve en kwantitatieve natuurdoelen waarvan een deel kan worden gerealiseerd binnen het voorliggend landinrichtingsplan.

Tabel 6: Kwantitatieve en kwalitatieve natuurdoelen, potentieel realiseerbaar binnen LIP Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie

Habitat	Taakstelling	Oppervlakte (ha)		
		Natuurdoelen S-IHD	Milderende maatregel Zwinuitbreiding	Totaal
1330 Zilt grasland	SBZ-H 'Polders'	20,0	2,7	22,7
2130 Duingrasland	SBZ-H 'Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin'	30,0		30,0
2160 Duinen met duindoornstruweel	SBZ-H 'Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin'	3,2		3,2
2180 Duinbos	SBZ-H 'Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin'	54,6		54,6
2190 Vochtige duinvallei	SBZ-H 'Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin'	10,5		10,5
6430 Voedselrijke ruigte	SBZ-H 'Polders'		1,1	1,1
6510 Glanshavergrasland	SBZ-H 'Polders'		2,4	2,4
Regionaal belangrijk biotoop rietmoeras	SBZ-V 'Zwin'		2,0	2,0
Regionaal belangrijk biotoop brakke plas	SBZ-V 'Zwin'		3,1	3,1
Regionaal belangrijk biotoop kamgrasland (poldergrasland)	SBZ-V 'Zwin'		12,3	12,3
Habitat boomkikker kamsalamander rugstreepad	SBZ-H 'Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin'	20,0		
Habitat bijlage II, III en VI soorten: Nauwe korfslak, ooievaar, lepelaar, kleine zilverreiger, kwak, wespdiel, boomleeuwerik	SBZ-H 'Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin' / SBZ-V 'Zwin'			
Totaal		138,4	23,56	161,93

4.2.6.2 *Inrichtingsconcept voor de zones met bestemming natuur in GRUP Zwinpolders*

4.2.6.2.1 *Situering*

In principe moeten de hierboven aangehaalde kwalitatieve en kwantitatieve natuurdoelstellingen gerealiseerd worden binnen die zones waar de ruimtelijke bestemming natuurgebied is. Binnen het ruimtelijk uitvoeringsplan “Zwinpolders” zijn een aantal zones afgebakend waar een keuze “natuurbestemming” bevestigd wordt of gemaakt wordt (deze zones worden weergegeven op kaart 9).

We delen deze gebieden in twee zones:

- 1) Polders: in deze zone wordt ingezet op het realiseren van de kwantitatieve en kwalitatieve doelen voor SBZ H “Polders” en SBZ V “Zwin”;
- 2) Binnenduinen: in deze zone wordt ingezet op het realiseren de kwantitatieve en kwalitatieve doelen van SBZ H “Duinen” en SBZ V “Zwin”.

Voor alle gebieden gaan we uit van een volgende werkwijze:

- a) waar de doelhabitat reeds aanwezig is, moet ingezet worden op het bestendigen en versterken van de habitat door het huidig beheer verder te zetten en waar mogelijk nog te optimaliseren zodat het in een gunstige staat van instandhouding komt. Hiervoor wordt in eerste instantie ingezet op het in samenwerking met de huidige eigenaar of gebruiker inrichten van het gebied en/of het aanpassen van het beheer. Dit op vrijwillige basis en op basis van de aanwezige gebiedsvisies/beheerplannen of nog op te maken beheerplannen als uitbreiding van de bestaande beheerplannen (natuurbeheerplannen type 3);
- b) waar de doelhabitat nog niet aanwezig is wordt ingezet op het in samenwerking met de huidige eigenaar of gebruiker inrichten van het gebied en/of aanpassen van het beheer. Dit op vrijwillige basis en op basis van de aanwezige gebiedsvisies/beheerplannen of nog op te maken beheerplannen als uitbreiding van de bestaande beheerplannen (natuurbeheerplannen type 3).

Dit houdt in dat niet met zekerheid kan gesteld worden dat de beoogde kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen ook tijdig zullen kunnen gehaald en dat in de toekomst een evaluatie van deze vrijwillige manier van werken zal moeten gedaan worden. Deze evaluatie valt evenwel buiten de scope van dit landinrichtingsplan.

Duiding bij de mogelijke realisatiewijzen, zoals weergegeven in kaart 9:

- 1) Beheerplan: er bestaat reeds een beheerplan. Doelstelling is een update van het beheerplan of verderzetting van het beheer door de huidige beheerder via de wettelijk voorziene procedure voor natuurbeheerplannen.
- 2) Beheerplan en beheerovereenkomst: Er bestaat een beheerplan. Er wordt gestreefd naar permanente overname beheer door ANB van een ander openbaar bestuur in functie van de realisatie van het beheerplan, via een beheerovereenkomst (in concreto gaat dit over het Koningsbos en de onverharde en niet beschermde delen van het oude RWZI)
- 3) Beheerplan en erfpacht: Er bestaat een beheerplan (Hazegrasduinen). Het beheer wordt gedaan door ANB via een erfpachtovereenkomst.
- 4) Beheerplan en ruilgrond: er bestaat een gebiedsvisie (binnenduinen) of herstelplan of er wordt een inrichtingsplan opgemaakt binnen het LI Zwinpolders op basis van de hier gealloceerde natuurdoelen en de openstaande taakstellingen op vlak van IHD. Er wordt in eerste instantie gemikt op een aanpassing van het beheer door de huidige gebruikers door de opmaak en goedkeuring van een natuurbeheerplan type 3 via de gepaste procedure en in functie van de voor de betreffende zone nagestreefde natuurdoelen. Dit in analogie met het beheerplan Hazegrasduinen uit 2019, die een uitbreiding is van het beheerplan uit 2017. Indien geschikte ruilgrond gevonden wordt kan in de minne geruild worden.
- 5) Beheerplan en ruilgrond of herverkaveling: er bestaat een gebiedsvisie (binnenduinen) of herstelplan of er wordt een inrichtingsplan opgemaakt binnen het LI Zwinpolders op basis van de hier gealloceerde natuurdoelen en de openstaande taakstellingen op vlak van IHD. Er wordt in eerste instantie gemikt op een aanpassing van het beheer door de huidige gebruikers door de opmaak en goedkeuring van een natuurbeheerplan type 3 via de gepaste procedure en in functie van de voor de betreffende zone nagestreefde natuurdoelen. Dit in analogie met het beheerplan Hazegrasduinen uit 2019, die een uitbreiding is van het beheerplan uit 2017. Omwille van het cruciaal zijn van deze percelen in het realiseren van de vooropgestelde kwalitatieve doelen; kan , indien geschikte ruilgrond gevonden wordt; ook uit kracht van wet geruild worden.

In tabel 7 en 8 worden de verschillende deelgebieden gegeven met naam en code (A -Z) voor respectievelijk de zone “Binnenduinen” en de zone “Polders”. Deze zones zijn met hun codes weergegeven op kaart 9. In de tabellen worden tevens de natuurdoelstellingen gegeven die potentieel kunnen worden gerealiseerd binnen de twee zones. Op kaart 10 worden de realiseerbare habitats in de verschillende deelgebieden gegeven.

4.2.6.2.2 Deelgebied Binnenduinen

De natuurdoelstellingen voor de Binnenduinen zijn gebaseerd op de ‘Gebiedsvisie en beheerplan Binnenduinen van Knokke’ (2017). De oppervlakten in de tabel zijn bekomen op basis van GIS analyses, waarbij de doelstellingen van de gebiedsvisie werden beperkt tot de zones met ruimtelijke bestemming natuur. Tevens werd de allocatie van de doelstellingen waar mogelijk aangepast aan de meest recente informatie. Met name voor deelgebied T is een beheerplan opgemaakt, met een grotere detaillering van realisatie van de doelstellingen dan in de gebiedsvisie. Dit maakt dat er mogelijk beperkte afwijkingen zijn tussen voorliggende oppervlaktes en de oppervlaktes vermeld in de gebiedsvisie voor de habitats. Voor de inzet van maatregelen voor het realiseren van de natuurdoelstellingen in de Binnenduinen wordt verwezen naar de gebiedsvisie. In figuur 33 wordt een illustratie gegeven van hoe het gebied Binnenduinen, na realisatie, er zou kunnen uitzien.

Tabel 8: Realisatiewijze natuurdoelen binnen deelgebied "Binnenduinen"

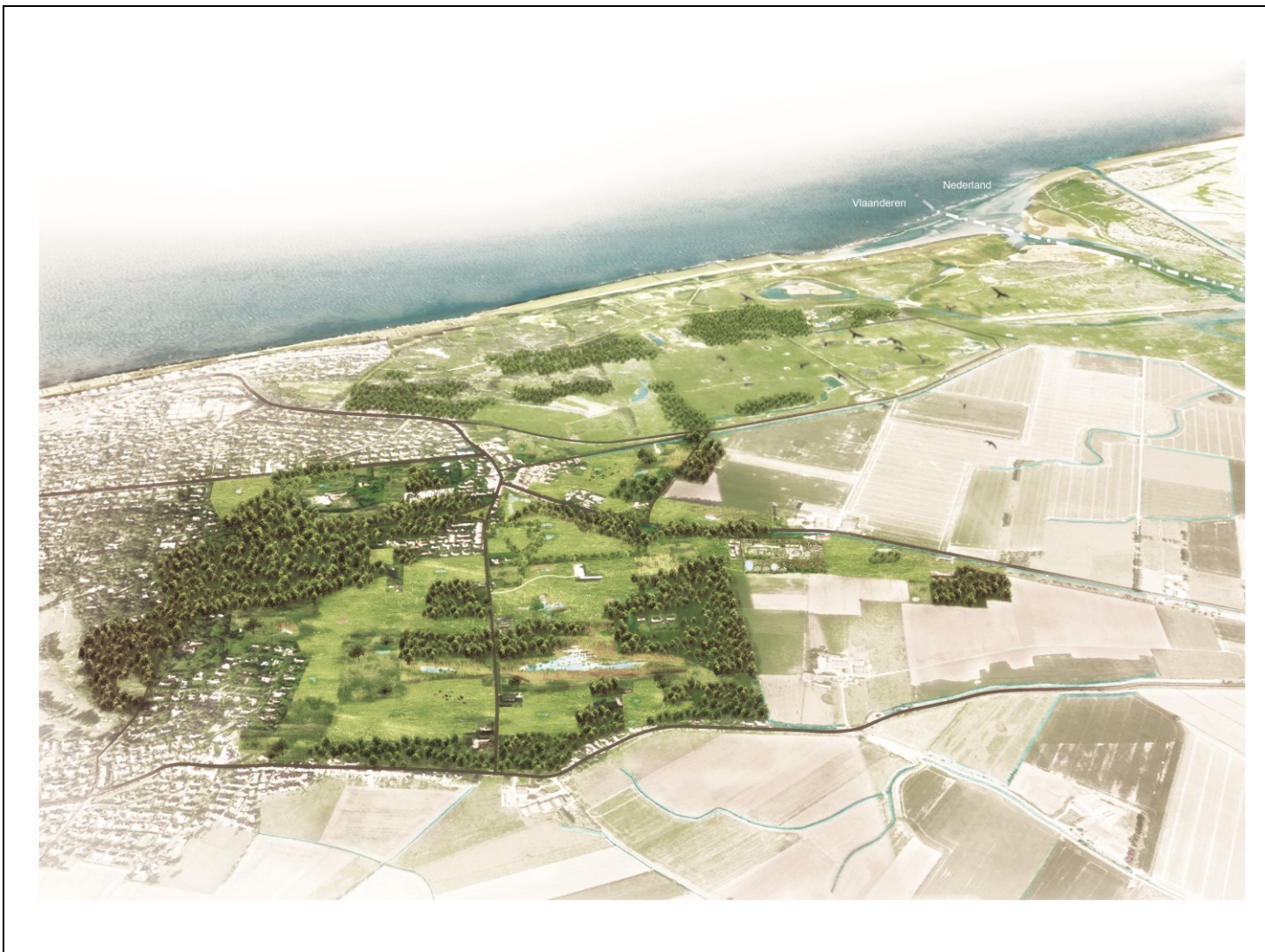
Deelgebied	Natuurdoelstellingen (ha)							Realisatiewijze	Huidige beheerder
	Habitat 2130 Duingrasland	Habitat 2160 Duinen met duindoornstruweel	Habitat 2180 Duinbos	Habitat 2190 Vochtige duinvallei	Habitat voor boomkikker kamsalamander en rugstreeppad	rbb kamgrasland en alluviaal bos	TOTAAL		
Blinkaartduinbos I- zone O	0,43		5,24				5,68	Beheerplan of verwerving	Particulier
Blinkaartduinbos II- zone P	0,30		7,23				7,53	Beheerplan en beheerovereenkomst	Knokke-Heist
Blinkaartduinbos III- zone Q	4,60	1,09	18,35	0,01	4,77	0,73	29,55	Beheerplan of verwerving	Particulier
Kalfduinen West- zone R	16,46		4,51	1,95	8,28	2,41	33,60	Beheerplan of verwerving	Particulier
Kalfduinen Oost I- zone S	4,40	0,03	3,49	0,02	0,36	1,28	9,58	Beheerplan of verwerving	Particulier
Kalfduinen Oost II- zone T	6,00	0,11	2,13	5,43	1,11		14,78	Beheerplan	Particulier
Hazegrasduinen -zone U	8,65	1,26	3,22	1,04	0,12		14,29	Beheerplan en erfpacht	ANB
Korte Duinen- zone V	11,44	0,43	2,56	1,37	2,95	3,30	22,06	Beheerplan of verwerving	Particulier
Paulusduinen I-zone W						3,69	3,69	Beheerplan en beheerovereenkomst	ANB
Paulusduinen II- zone X	3,02	0,07	2,55		0,10		5,74	Beheerplan of verwerving	Particulier
Totaal realiseerbaar binnen LIP	55,31	2,99	49,28	9,82	17,69	11,41	146,51		

In totaal kan theoretisch met de voorgestelde realisatiewijze in het LIP ruim 146 ha habitat gerealiseerd worden in de Binnenduinen. Dit komt overeen met een realisatie van 93,5% van de volledige gebiedsvisie van het gebied (2017). In het LIP wordt deze realisatie beperkt tot de percelen met ruimtelijke bestemming natuurgebied.

Van de totale doelstelling S-IHD van de SBZ-H 'Duingebieden' kan 5,8% van de voor Vlaanderen gestelde doelstellingen binnen dit gebied worden gerealiseerd. Voor de habitats Duinbos en Vochtige Duinvallei kan meer dan 10% van de voor Vlaanderen gestelde doelstellingen worden gerealiseerd binnen dit gebied.

Figuur 33: Visualisatie Binnenduinen

4.2.6.2.3 Deelgebied Polders

Voor de zone 'Polders' is een analyse gemaakt van de potenties voor het realiseren van de natuurdoelstellingen zoals weergegeven in tabel 8. Er zijn 6 deelgebieden waar habitat kan worden gerealiseerd. :

Nieuwe Watergangkreek (G)

Het perceel is momenteel reeds eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos als onderdeel van het deelgebied 'Dievegat' van het natuurgebied 'Zwin'. Het wordt ingericht zodanig dat het als poldergrasland kan functioneren. Dit zorgt voor bijkomend 4,36 ha poldergrasland. Ook aanleg van een poel is hier te overwegen (cf. stapsteen richting zuiden) als leefgebied voor boomkikker en kamsalamander om de connectiviteit met meer landinwaarts gelegen gebieden te stimuleren (*volgens Beheerplan Dievegat (2017), ANB*).

Putten Burkeldijk (I)

Van de ongeveer 4,8 ha bestaande brakke plas kan door oeverinrichting een rietkraag van 1,55 ha worden aangelegd. Het verlies van de oppervlakte brakke plas door de ontwikkeling van rietmoeras zal worden gemilderd door de opwaardering van de bestaande brakke plas in deelgebied K.

Aansluitend op de zone van brakke plas en rietmoeras en een strook van actueel habitat 1330, kan over een oppervlakte van 1,38 ha door middel van grondwerken habitat 1330 tot ontwikkeling komen.

Het grondverzet kan gebruikt worden voor de oeverinrichting van de brakke plas.

Het waterbeheer kan worden geoptimaliseerd in functie van de brakke plas, rietmoeras en habitat 1330.

Hazegrasfort II (J)

Aansluitend bij deelgebied K kan 0,88 ha akkerland worden omgezet in grasland voor de ontwikkeling van kamgrasland (Poldergrasland). Het perceel is momenteel particuliere eigendom.

Isabellafort (K)

Het Fort Isabella was het voornaamste bolwerk van de Cantelmolinie, die tot doel had de noordelijke grens van de kasselrij van het Brugse Vrije te beschermen. Het wordt herhaaldelijk geciteerd in verband met de strijd om het Zwin. Het fort werd opgeworpen in 1622 en kreeg de naam mee van de toenmalige Aartshertogin Isabella (+1633). Aard en omvang van het fort wijzigden in de loop der eeuwen. Wat restte van het fort werd in 1982 (noordoostelijk deel) en 1984 (zuidwestelijk deel), in twee fasen, volledig genivelleerd, ondanks het feit dat toen een beschermingsprocedure lopende was.

De huidige perceelsgrens die nog door de site loopt markeert de twee nivelleringsfasen van 1980 en 1984. Het Isabellafort en zijn omgeving is bij MB van 18/11/1991 als landschap beschermd, maar deze bescherming is op 28/6/1999 vernietigd door de Raad van State. Bij MB van 15/10/2003 is de zone "Site Oud Fort Isabella en omgeving" beschermd als monument, samen met het naastgelegen Hazegrasfort. Het fort is nu nog steeds herkenbaar in de perceelstructuur.

De site van het Oud Fort Isabella is dus, samen met het naastgelegen Hazegrasfort, beschermd als monument. Dit omvat zowel de bunkers, de Nieuwe Hazegrassluis, weiland, bouwland, dijken, sloten en wegen met in perceelstructuur, hoogteverschillen en ondergrondse resten van historische forten en sluizen. Dit complex van forten heeft een algemeen belang gevormd door de historische waarde:

- materiële getuige van belangrijke periodes in de geschiedenis van Knokke, de Tachtigjarige Oorlog, de Spaanse Successieoorlog, initiatieven van de Oostenrijkse keizer Jozef II, de onafhankelijkheidsstrijd van België en de twee Wereldoorlogen;
- een site die in perceelstructuur, hoogteverschillen en ondergrondse resten, belangrijke historische gegevens bewaart van infrastructuur voor afwatering en militaire verdediging, tot in de 16de eeuw;
- een site die getuigt van de inpolderingsgeschiedenis van Knokke, waarbij de afwatering door sluizen geregeld moest worden;
- de site is sinds eeuwen een cruciaal punt voor de waterhuishouding van de regio (monding van de geul, later waterloop van het Reigaertsvliet, hoofdsluis van de Watering van de Eyensluis (1659-1704));
- een strategisch punt, met name een belangrijke sluis en de bijhorende, nog steeds herkenbare verdedigingswerken.

Vóór de nivellering van het Fort Isabella in 1980 had het reliëfrijke terrein een aanzienlijke botanische en ornithologische waarde. Het Natuurherstelplan Oud Fort Isabella uit 2003, opgemaakt in opdracht van het ANB, maakte een overzicht van de floralistische, faunistische en vegetatieve karteringen tot 2003. Het natuurherstelplan omvatte zones J/K/L. Een aantal heel zeldzame en bedreigde soorten komen voor in de onmiddellijke omgeving en dat creëert de aanzet van een reeks doelvegetaties.

Het inrichtingsconcept gaat uit van de verwerving van de volledige site van het Oud Fort Isabella en de herinrichting van het terrein zodanig dat de contouren van het fort weer zichtbaar gemaakt worden. Hierbij wordt gewerkt met zachte hellingen. Dit creëert verschillende gradiënten in het terrein en leidt grosso modo tot de toestand voor de nivellering in 1980-1984. Deze zachte reconstructie zorgt voor cultuurhistorisch en landschappelijk waardevol natuurherstel door de creatie van een mix van laaggelegen reliëfrijk grasland, moerasgebied en zachthellende oevers.

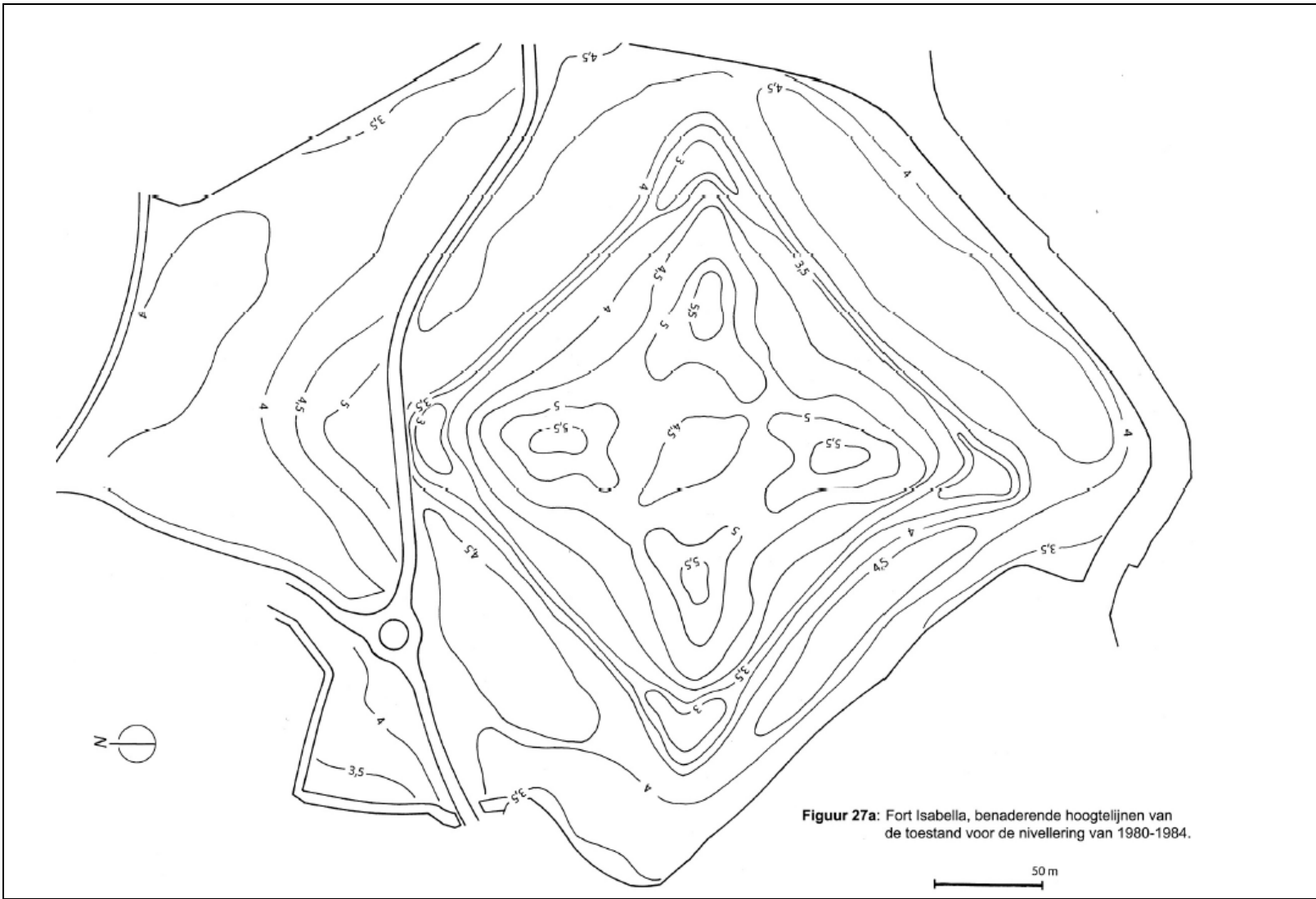
Het heeft als uitgangspunten:

- Het grondverzet is een nuloperatie, m.a.w. de afgegraven grond dient als aanvulmateriaal voor de aanleg van de wal;
- Er wordt vertrokken van de basisafmetingen van het fort;
- Het terreplein / binnenplaats blijft onaangeroerd en kan mogelijk licht opgehoogd worden;
- De gracht dient voldoende garanties te hebben naar diepte en helling voor volwaardige natuurherstel i.f.v. water (de ideale grachthelling ligt op 12/4 zodat er een maximale gradiënt wordt bekomen van begroeid en onbegroeid, rietkragen en open water);
- De site wordt opnieuw in weilandbeheer gebracht, waarbij voor de omwallingen kan geopteerd worden voor maaien i.p.v. begrazing (i.f.v. de vegetatie-ontwikkeling). Hiervoor kan samengewerkt worden met de lokale landbouwers.
- De site wordt tevens ingericht in functie van vogels via een inrichting die voldoende rust voor de vogels biedt

Via deze inrichting kan ongeveer 10 ha poldergrasland gecreëerd worden.

Figuur 34: Benaderende hoogtelijnen van het Oud Fort Isabella, toestand voor de nivellering van 1980-1984

Reigaartsvlietkreek I (L)

Momenteel komt er 0,3 ha habitat 1330 voor in dit deelgebied. Er is potentie voor de bijkomende creatie van 0,9 ha habitat 1330 door middel van grondwerken. Door de optimalisatie van het waterpeil in deze zone kan een oppervlakte van 1,2 ha habitat 1330 onder een goede staat van instandhouding worden gebracht.

Het beheer van de bestaande oppervlakte brakke plas en rietmoeras (3,6 ha) kan worden geoptimaliseerd. Het optimaliseren van het waterpeil in deze zone is belangrijk om een kwaliteitsvol habitat te realiseren en behouden. Het verlies van oppervlakte brakke plas in zone I voor de ontwikkeling van rietmoeras kan worden gemilderd door het optimaliseren van bestaand habitat in dit deelgebied.

Een goede inrichting en beheer in functie van zilte graslanden, brakke plas en rietmoeras en rust voor vogels zorgt voor een belangrijke bijdrage aan de Europese natuurdoelen.

Geul van Greveninge (N)

De Geul van Greveninge ligt voor een klein gedeelte in natuurgebied en loopt hoofdzakelijk door landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Daarnaast is er ook een zone met als bestemming gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut.

De Geul ligt gedeeltelijk in het beschermd landschap 'Cantelmolinie'. Daarnaast grenst de Geul aan het SBZ-H Polders, ligt het ten noorden van de Sluisstraat in het SBZ-V 'het Zwin', en grenst in het zuiden aan het SBZ-V 'Poldercomplex'. Daarnaast ligt de geul in een gebied voor 'Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling', kortweg GENO.

De Geul van Greveninge is momenteel in beheer als een polderwaterloop. De Geul is gevormd als een getijdegeul in het voormalige schorregebied in de Zwinstreek. De Geul ontstaat ter hoogte van de snelweg A11 als een rietgracht tussen de akkers, maar evolueert naar het kaliber van een kreek met smalle rietkraag en lokaal met natte graslanden. Ten noorden van de Greveningedijk is de geul recht getrokken tot een rechte afwateringsgracht. Ter hoogte van het Isabellafort komt de Geul van Greveninge samen met de Kleine Geul en vormt ze samen de Reigaartsvliet.

Het deelgebied N is het gedeelte van de Geul van Greveninge met bestemming natuur. In deze zone van ongeveer 6,9 ha komt actueel zeer beperkt habitat 1330 voor (0,06 ha). Langs de oevers van de waterloop kunnen door middel van grondwerken in een zone van ongeveer 1,20 ha (strook van 5 tot 20 m breedte) condities worden gerealiseerd waardoor nieuw habitat 1330 kan ontwikkelen. De overige oppervlakte krijgt een optimaal beheer als poldergrasland.

In artikel 1.1.1.2.§1, 2° van het uitvoeringsbesluit landinrichting wordt bepaald dat de mogelijke in te zetten instrumenten voor de realisatie van de maatregel dienen gedefinieerd te worden. Volgende combinaties van instrumenten kunnen ingezet worden om voor het deelgebied "Polders", en meer specifiek voor de deelzones Geul van Greveninge, Isabellafort en Hazegrasfort II, het beoogde resultaat te bekomen:

- Erfdienstbaarheid + werken uit kracht van wet:
 - *De in te richten gronden worden niet aangekocht, maar er wordt een publieke erfdienstbaarheid gecreëerd, waarbij de eigenaar éénmalig vergoed wordt voor het waardeverlies omwille van het creëren van de erfdienstbaarheid.*
 - *De werken worden uitgevoerd uit kracht van wet*
 - *Het beheer wordt gedaan door de partner in wiens opdracht het werk uitgevoerd is (ANB)*
- Onteigening:
 - *De in te richten gronden worden via onteigening verworven*
 - *De werken worden uitgevoerd door de nieuwe eigenaar*
 - *De nieuwe eigenaar staat in voor het beheer*
- Grondenbank + herverkaveling uit kracht van wet + werken uit kracht van wet (kavelinrichtingswerken).
 - *De grondenbank zoekt potentiële ruilgronden in functie van het uitruilen van de in te richten gronden*
 - *De in te richten gronden worden uit kracht van wet uitgeruild, waardoor objectief gelijkwaardige gronden aan de oorspronkelijke eigenaar toebedeeld worden*
 - *De kavelinrichtingswerken (de nodige werken om de ruilgronden qua vorm, ontsluiting en begrenzing geschikt te maken voor landbouwgebruik) worden uit kracht van wet uitgevoerd*
 - *De werken natuurinrichting worden uitgevoerd door de nieuwe eigenaar*
 - *De nieuwe eigenaar staat in voor het beheer*

////////////////////////////////////

Tabel 9: Instrumentenafweging voor realisatie van natuurdoelen

Set	Tijdig	Kwaliteit	Duurzaam	Draagvlak
a) Erfdienstbaarheid b) Werken uit kracht van wet	De erfdienstbaarheid wordt gecreëerd bij de goedkeuring van het inrichtingsplan, daarna zijn de gronden beschikbaar voor het uitvoeren van de werken. Dit impliceert dat de gronden ten vroegste in 2021 beschikbaar zijn voor het realiseren van de inrichting.	Geen onderscheid tussen de verschillende alternatieve uitvoeringswijzen	Er kan na inrichting blijvend discussie zijn tussen eigenaar en inrichter/beheerder over het beheer van het ingericht perceel: de eigenaar is uiteindelijk geen vragende partij voor dit beheer.	Naar kostprijs zal de vergoeding voor het realiseren van de erfdienstbaarheid gelijk zijn aan de kostprijs voor het realiseren van een onteigening, maar uiteindelijk is de realiserende partner nog altijd geen eigenaar: er is weinig draagvlak bij de realiserende partner om dit via een erfdienstbaarheid te realiseren. Voor de huidige eigenaars komt dit de facto neer op een onteigening. Het draagvlak is hiervoor dus vergelijkbaar met het draagvlak voor een onteigening.
a) Onteigening	Na het doorlopen van de onteigeningsprocedure zijn de gronden beschikbaar voor het uitvoeren van de werken. Dit impliceert dat de gronden ten vroegste in 2023 beschikbaar zijn voor het realiseren van de inrichting	Geen onderscheid tussen de verschillende alternatieve uitvoeringswijzen	Gelijkwaardig met de andere uitvoeringswijzen, uitgezonderd de uitvoering via erfdienstbaarheid die minder duurzaam is.	Bij de betrokken eigenaars is weinig draagvlak voor onteigening
a) Grondenbank b) Herverkaveling uit kracht van wet c) Werken uit kracht van wet (kavelinrichtingswerken)	Indien ruilgronden kunnen gevonden worden dan zijn de gronden, na de herverkaveling, beschikbaar voor het uitvoeren van werken. Er is evenwel geen zekerheid dat er geschikte ruilgronden kunnen gevonden worden	Geen onderscheid tussen de verschillende alternatieve uitvoeringswijze	Gelijkwaardig met de andere uitvoeringswijzen, uitgezonderd de uitvoering via erfdienstbaarheid die minder duurzaam is).	Er is meer draagvlak bij de betrokken eigenaars voor deze werkwijze dan voor onteigening aangezien het bekomen van ruilgronden ook het verlies aan productieve oppervlakte kan compenseren.

Optie 1 (Creëren erfdienstbaarheid, gecombineerd met werken uit kracht van wet) is de werkwijze waarbij snelst tot realisatie kan overgegaan worden maar de gewenste inrichting is dermate in tegenspraak met de belangen van de huidige gebruikers dat niet kan verwacht worden dat deze bereid zullen zijn het gewenst beheer te doen. Dit wordt dus beschouwd als een niet werkbaar alternatief.

Optie 2 (Onteigening) biedt zekerheid dat de voorziene werken op relatief korte termijn kunnen gerealiseerd worden maar heeft geen draagvlak.

Optie 3 (Grondenbank, gevolgd door een herverkaveling uit kracht van wet gecombineerd met werken uit kracht van wet (kavelinrichtingswerken)) heeft het grootste draagvlak, maar er is geen garantie dat de geplande inrichting kan uitgevoerd worden, aangezien niet zeker is dat de nodige ruilgronden effectief gevonden worden.

Tabel 10: Financierings- en uitvoeringsprogramma Natuurdoelen

Code	Maatregel	Jaar Uitvoering	Partner Uitvoering	Beheerder	Partner Financiering	Kostprijs grondverwerving	Totale kostprijs werken	Totale kostprijs	Subsidie LI grond-aankoop (%)	Subsidie LI werken (%)	Aandeel LI	Aandeel Partner Financiering
5	Natuurdoelen					1.893.100 €	PM	1.893.100 €			0 €	1.893.100 €
5.1.1.	Oprichten lokale grondenbank Zwinpolders, met als doel ruilgronden te verwerven voor de realisatie van natuurdoelen binnen het deelgebied "Polders".	2022	VLM	ANB	ANB	1.522.500 €	0 €	1.522.500 €	0%	0%	0 €	1.522.500 €
5.1.2.	Vergoedingen bij de op te richten lokale grondenbank Zwinpolders.	2022	VLM	ANB	ANB	370.600 €	0 €	370.600 €	0%	0%	0 €	370.600 €

4.2.7 Verbeteren landbouwstructuur

4.2.7.1 Analyse

De landbouw is de drager van het openruimtegebied. Binnen de volledige perimeter van het landinrichtingsproject Zwinpolders (1.882 ha) zijn 1.493 ha bevestigd als agrarisch gebied.

Binnen de perimeter is in het totaal 1.515 ha in landbouwgebruik geregistreerd (81%). Deze oppervlakte is verdeeld over 578 percelen, de gemiddelde perceeloppervlakte bedraagt 2,7 ha.

24% van het areaal bestaat uit grasland (vooral in het zuidwesten van de perimeter gelegen), de rest is akkerbouw met als hoofdaandeel graanteelt.

Met het oog op het behoud en de versterking van natuurwaarden legt het Mestdecreet al sinds 2000 een bemestingsverbod op voor landbouwgebruikspcelen die in "kwetsbaar gebied natuur" liggen. Het Mestdecreet bakent kwetsbaar gebied natuur af in de volgende gebieden: de bestemmingen "natuurgebieden", "natuurontwikkelingsgebieden", "natuureservaten" en "bosgebieden" volgens de gewestplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen. Individuele landbouwbedrijven kunnen beschikken over een ontheffing op het bemestingsverbod. Binnen de perimeter wordt 134ha landbouwgebruik geregistreerd binnen natuurgebieden, op 47 ha hiervan is er ontheffing van het bemestingsverbod van toepassing.

Binnen dit polderlandschap is de landbouwstructuur meestal goed, er is veel akkerbouw op relatief grote akkers. Maar binnen bepaalde zones kan de landbouwstructuur wel nog verbeteren. Dit kan op 3 manieren: het vergroten van de perceeloppervlakte, het optimaliseren van de perceelsvorm en het groeperen van de kavels om op die wijze ook grotere aaneensluitende kavels te hebben of de huiskavel te vergroten.

4.2.7.4 *Financierings- en uitvoeringsprogramma*

De Vlaamse Landmaatschappij onderzoekt verder of er draagvlak is voor een vrijwillige herverkaveling in functie van de verbetering van de landbouwstructuur. Het is in deze fase onmogelijk in te schatten wat de eventueel uit te voeren kavelinrichtingswerken zullen zijn, laat staan wat de eventuele kosten voor die werken zouden zijn.

Er wordt voorgesteld om het effectieve akkoord m.b.t. de financiering en de kostenverdeling maar te vragen op het moment dat de voorgestelde herverkaveling en de bijhorende kavelinrichtingswerken gekend zijn. Hiervoor kunnen evenwel geen subsidies landinrichting ingezet worden.

4.2.8 **Natuurverbinding Reigaartsvlietkreek - Geul van Greveninge**

Voor de connectiviteit van natuurgebieden is een natuurverbinding noodzakelijk. In deze poldercontext kan de natuurverbinding zowel via de aanwezige dijken als via de aanwezige waterlopen functioneren. De in het deelgebied “polders” aanwezig natuurzones zijn de facto met elkaar verbonden door de aanwezige waterlopen. Uit kaart 9 blijkt al dat de meeste natuurgebieden reeds met elkaar verbonden zijn door lijnvormige verbindingen bestemd als natuurgebieden. De grootste vraag voor bijkomende natuurverbinding stelt zich in de verbinding tussen het complex van aaneengesloten natuurgebieden van Hazegrasfort – Fort Isabella – Reigaartsvlietkreek met het gebied Geul van Greveninge.

Deze verbinding kan zowel via de aanwezige waterloop (Vuile Vaart) als de structuur van de Cantelmolinie gerealiseerd worden. De voorziene inrichtingsmaatregelen op de Cantelmolinie gecombineerd met het verderzetten van het huidig beheer van de Cantelmolinie zorgen dat de Cantelmolinie reeds een deel van deze natuurverbindende functie kan opnemen.

Het aanleggen van meer natuurlijke oevers langsheen Vuile Vaart kan zorgen voor een goed functionerende natte natuurverbinding die bovendien extra buffercapaciteit en een vertragen van de waterafvoer tot gevolg heeft. Het voorstel is om een strook langsheen Reigaartsvliet te verwerven en in te richten om deze natuurverbindende functie op te nemen. In figuur 35 wordt aangegeven waar deze oeverstrook gelegen is.

Figuur 35: Situering natuurverbinding Reigaartsvlietkreek – Geul van Greveninge

5 WIJZE WAAROP HET LANDINRICHTINGSPLAN “HAZEGRASPOLDERDIJK EN CANTELMOLINIE” BIJDRAAGT TOT DE REALISATIE VAN HET LANDINRICHTINGSPROJECT “ZWINPOLDERS”

Het landinrichtingsproject Zwinpolders heeft volgende doelstellingen:

- 1) Het vrijwaren van de toekomstmogelijkheden van land- in tuinbouw in het projectgebied, door het uitvoeren het raamakkoord inzake het waterbeheer in een deel van de Oostkustpolder in functie van het duurzaam behoud en de uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied
- 2) Het verbeteren van de waterkwaliteit in het projectgebied.
- 3) Het ontwikkelen van de natuurwaarden in het gebied door gerichte aankoop en de inrichting van de in het gebied gelegen SBZ-zones en dat in functie van de realisatie van milderende maatregelen en in functie van de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen.
- 4) Het ontwikkelen van een inrichtings-, beheer- en communicatievisie voor de erfgoed- en archeologische relicten in het projectgebied en dit meer specifiek voor de in het gebied aanwezige historische dijken, fort en industrieel erfgoed. Deze visie dient ook te passen binnen de ruimere context van communicatie en positionering van de Zwinstreek.
- 5) Het aanpassen van het recreatief netwerk in het projectgebied op de nieuwe mogelijkheden en opportuniteiten geboden door de ontwikkeling van het bezoekerscentrum “Het Zwin” , de nieuwe internationale zeedijk, de mogelijkheid tot het opzetten van een grensoverschrijdend wandelnetwerk en het natuureducatief centrum van de gemeente Knokke-Heist op de site van het als monument beschermd waterzuiveringsstation van Knokke-Heist.

De uitvoering van dit landinrichtingsplan geeft mede invulling aan:

- 1) Het verbeteren van de waterkwaliteit in het projectgebied:
 - a. door de waterafvoer in de Paulusvaart te vertragen.
- 2) Het ontwikkelen van de natuurwaarden in het gebied door gerichte aankoop en de inrichting van de in het gebied gelegen SBZ-zones en dat in functie van de realisatie van milderende maatregelen en in functie van de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen, door:
 - a. Isabellafort
 - b. Geul van Greveninge
 - c. Hazegradijk
 - d. Nieuwe Watergangkreek.
 - e. Graaf Leon Lippensdreef

- 3) Het ontwikkelen van een inrichtings-, beheer- en communicatievisie voor de erfgoed- en archeologische relictten in het projectgebied, door:
 - a. Realisatie Cantelmolinie
 - b. Hazegrasdijk (bunkers)
- 4) Het aanpassen van het recreatief netwerk:
 - a. Cantelmolinie
 - b. Hazegrasdijk
 - c. Graaf Leon Lippensdreef

De visie van het gemeentebestuur m.b.t. het uitwerken van een natuureducatief centrum op de site van het als monument beschermd waterzuiveringsstation van Knokke-Heist is ondertussen gewijzigd en er zijn ook geen andere partners gekend die eventueel deze ambitie zouden hebben, waardoor dit niet meer als een doelstelling van het landinrichtingsproject kan beschouwd worden. Dit houdt ook in dat met de geplande uitvoering van onderhavig landinrichtingsplan de doelstellingen van het ingesteld landinrichtingsproject Zwinpolders grotendeels gerealiseerd zijn.

6 OVERZICHT MAATREGELN NIET TE REALISEREN VIA LANDINRICHTING

In de hoofdstukken met de beschrijving van te nemen maatregelen is steeds een onderscheid gemaakt tussen de maatregelen waarvoor inzet van instrumenten of middelen van het decreet landinrichting nodig zijn en andere maatregelen. In tabel 11 worden de niet via instrumenten of financiering van landinrichting te realiseren maatregelen opgeëlijst.

Tabel 11: Overzicht maatregelen niet te realiseren via instrumenten of subsidies landinrichting

Omschrijving	Geraamde Kostprijs	Partner Uitvoering	Financieringsmechanisme
Aanleg gescheiden rioleringsstelsel in de deelzone Heistlaan	Niet geraamd in dit kader	AquaFin	Reguliere financieringsmiddelen voor aanleg rioleringsinfrastructuur
Plaatselijk herstel deel wegdek Graaf Leon Lippensdreef	Niet geraamd in dit kader	Knokke-Heist	Reguliere budget onderhoud wegen
Aanleg verbreed fietspad op de oude trambedding t.h.v. Hazegrasfort	Niet geraamd in dit kader	Knokke-Heist	Regulier budget onderhoud fietspaden
Vertragen waterafvoer Paulusvaart en opstuwten Paulusvaart	72.600 euro	Oostkustpolder	Blue Deal
Aanleg natuurvriendelijke oevers verbinding Reigaartsvlietkreek-Geul van Greveninge	423.020 euro	Provincie West-Vlaanderen	Blue Deal
Aanleg fietspad langsheen Sluisstraat	Niet geraamd	Agentschap Wegen en Verkeer	Reguliere investeringsmiddelen fietspaden
Inrichting van eventueel via aankoop of ruil verworven gronden gelegen in natuurgebieden in het deelgebied Polder	373.164 euro	Agentschap voor Natuur en Bos	Reguliere middelen Natuurinrichting
Opmaak natuurbeerplannen voor natuurgebieden in deelgebied Polder	Niet geraamd	Particulieren	Reguliere middelen voor opmaak Natuurbeerplannen

7 UITVOERINGSPROGRAMMA

Het uitvoeringsprogramma geeft een overzicht van de voorgestelde partners die instaan voor de uitvoering van de voorgestelde ingrepen. Hierbij zijn enkel de maatregelen opgenomen waarvoor momenteel de inzet van instrumenten van het decreet landinrichting nodig is of waarvoor inzet van subsidies landinrichting voorzien wordt. Per partner is er een opsomming van de maatregelen, handelingen en/of werken waarmee hij belast wordt. Indien de partner zelf niet zal instaan voor het beheer achteraf, wordt in het uitvoeringsprogramma aangegeven wie de beheerder van de verschillende maatregelen zal zijn. Aan deze taakverdeling wordt een indicatieve tijdsplanning toegevoegd in verband met de fasering van de uitvoering en opeenvolging van de werken door de verschillende partners.

Het inrichtingsplan voorziet dat de Vlaamse Regering met de vaststelling van dit landinrichtingsplan:

1. Machtiging geeft tot uitbetaling van vergoedingen bij een lokale grondenbank:

5.1.2. Toekennen van vergoedingen bij de op te richten lokale grondenbank Zwinpolders.

2. De Vlaamse Landmaatschappij, overeenkomstig artikel 3.3.7. van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting, belast met:

2.1 Op het domein behorende aan het Agentschap voor Natuur en Bos of in eigendom en/of beheer of toe te bedelen aan het Agentschap voor Natuur en Bos:

1.2.1. Inrichting Hazegraspolderdijk als begrazingsblok (deel Graaf Leon Lippensdreef).

De uitvoering is voorzien in 2024, waarbij het beheer na inrichting, gebeurt door het Agentschap voor Natuur en Bos.

1.2.2. Aanpassing tegelpad Kleine Vlakte en aanpassing begrazingsblok Kleine Vlakte

De uitvoering is voorzien in 2024, waarbij het beheer na inrichting, gebeurt door het Agentschap voor Natuur en Bos.

2.1.1. Inrichting Hazegraspolderdijk als begrazingsblok (deel Zwart Huis tot Retranchementstraat).

De uitvoering is voorzien in 2024, waarbij het beheer na inrichting, gebeurt door het Agentschap voor Natuur en Bos.

2.1.2. Herstel schotbalkconstructies Hazegraspolderdijk

De uitvoering is voorzien in 2024, waarbij het beheer na inrichting, gebeurt door het Agentschap voor Natuur en Bos.

//

- 5.1.1. Oprichten van een lokale grondenbank Zwinpolders met als doel ruilgronden te verwerven voor de realisatie van natuurdoelen binnen het deelgebied "Polders"
De uitvoering is voorzien in 2022

2.2. Op domein toebehorende aan de gemeente Knokke-Heist

- 1.1.1. Heraanleg Graaf Leon Lippensdreef in functie van recreatief medegebruik en begrazingsbeheer
De uitvoering is voorzien in 2024, waarbij het beheer, na inrichting, gebeurt door de gemeente Knokke-Heist.

3. De provincie West-Vlaanderen, overeenkomstig artikel 3.3.8. van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting, mits haar instemming belast met:

- 4.1.1. Verwerving van een deel van de Cantelmolinie
De verwerving is voorzien in 2023
- 4.1.2. Inrichting van een deel van de Cantelmolinie als recreatief wandelpad inclusief evocatie van een redan.
De uitvoering is voorzien in 2023

4. De betrokken particulieren, overeenkomstig artikel 3.3.9. van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting, mits hun instemming belast met:

- 3.1.1. Realiseren van een landschaps-, onthaal- en restauratieplan voor de site Hazegrasfort
De uitvoering is voorzien in 2024

8 FINANCIERINGSPLAN

Het financieringsplan bevat voor de en de grondverwerving per betrokken partner een raming van de kosten voor respectievelijk de grondverwerving en de uitvoering (inclusief BTW), evenals financieringsvoorstel via subsidies landinrichting en eventuele andere financieringsbronnen.

1. De Vlaamse Landmaatschappij

1.1. *Op gronden behorende aan of behorende tot de beheerbevoegdheid van het Agentschap voor Natuur en Bos, waarbij geen subsidies landinrichting voor uitvoering van werken voorzien wordt*

- 1.2.1 Aanpassing tegelpad Kleine Vlakte en aanpassing begrazingsblok Kleine Vlakte
- 5.1.1. Oprichten lokale grondenbank Zwinpolders
- 5.1.2. Vergoedingen bij de te op te richten lokale grondenbank Zwinpolders.

Werken (inclusief algemene kosten en BTW)	56.657 euro
Grondverwerving	1.893.100 euro
TOTAAL	1.949.757 euro
Aandeel van het Agentschap voor Natuur en Bos (100 % van de totale kostprijs van de werken)	56.657 euro
Aandeel van het Agentschap voor Natuur en Bos (100 % van de totale kostprijs van de verwerving van onroerende goederen)	1.893.100 euro

1.2. Op gronden behorende aan of behorende tot de beheerbevoegdheid van het Agentschap voor Natuur en Bos, waarbij 50 % subsidie voor landinrichtingswerken voorzien wordt

1.2.1. Inrichting Hazegraspolderdijk als begrazingsblok (deel Graaf Leon Lippensdreef)

2.1.1. Inrichting Hazegraspolderdijk als begrazingsblok (deel Zwart Huis tot Retranchementstraat)

Werken (inclusief algemene kosten en BTW)	370.986 euro
Grondverwerving	0 euro
TOTAAL	370.986 euro
Ten laste van het Vlaamse Gewest, als subsidie aan de Vlaamse Landmaatschappij in toepassing van art. 3.4.2.17, 2 ^e lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting, 100% van het bedrag dat niet ten laste wordt genomen door het Agentschap voor Natuur en Bos, hier bepaald op 50 % voor deze werken.	185.493 euro
Aandeel van het Agentschap voor Natuur en Bos (50 % van de totale kostprijs van deze werken)	185.493 euro

1.3. Op gronden behorende aan of behorende tot de beheerbevoegdheid van het Agentschap voor Natuur en Bos, waarbij Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust financierende partner is en waarvoor 50% subsidie voor landinrichtingswerken voorzien wordt.

2.1.2. Herstel schotbalkconstructies Hazegraspolderdijk

Werken (inclusief algemene kosten en BTW)	50.820 euro
Grondverwerving	0 euro
TOTAAL	50.820 euro
Ten laste van het Vlaamse Gewest, als subsidie aan de Vlaamse Landmaatschappij in toepassing van art. 3.4.2.17, 2 ^e lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting, 100% van het bedrag dat niet ten laste wordt genomen door het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust, hier bepaald op 50 % voor deze werken.	25.410 euro
Aandeel van het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (50 % van de totale kostprijs van deze werken)	25.410 euro

1.4. Op gronden behorende aan de gemeente Knokke-Heist, waarbij het Agentschap voor Natuur en Bos financierende partner is en waarvoor 70 % subsidies voor landinrichtingswerken voorzien wordt

1.1.1. Inrichting Graaf Leon Lippensdreef in functie van recreatief medegebruik en begrazingsbeheer

Werken (inclusief algemene kosten en BTW)	189.486 euro
Grondverwerving	0 euro
TOTAAL	189.486 euro
Ten laste van het Vlaamse Gewest, als subsidie aan de Vlaamse Landmaatschappij in toepassing van art. 3.4.2.17, 3 ^e lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting, 100% van het bedrag dat niet ten laste wordt genomen door het Agentschap voor Natuur en Bos, hier bepaald op 70 % voor deze werken)	132.640 euro
Aandeel van het Agentschap voor Natuur en Bos (30 % van de totale kostprijs van deze werken)	56.846 euro

2. De provincie West-Vlaanderen

2.1. Op gronden behorende aan, toe te bedelen aan of behorende tot de beheerbevoegdheid van de provincie West-Vlaanderen

4.1.1. Verwerven van een deel van de Cantelmolinie

4.1.2. Inrichting van een deel van de Cantelmolinie als recreatief wandelpad inclusief evocatie redan

Werken (inclusief algemene kosten en BTW)	198.924 euro
Grondverwerving	305.500 euro
TOTAAL	504.424 euro
Ten laste van het Vlaamse Gewest, als subsidie aan de provincie West-Vlaanderen in toepassing van art. 3.4.2.17, 1 ^{ste} lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting, maximaal 70 % van de totale kostprijs van de werken, hier bepaald op 70 % van de totale kostprijs van deze werken	139.247 euro
Ten laste van het Vlaamse Gewest, als subsidie aan de provincie West-Vlaanderen in toepassing van art. 3.4.2.27, 1 ^{ste} lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting, maximaal 50 % van de kostprijs voor de grondverwerving, hier bepaald op 50 % van de kostprijs van verwerving van deze onroerende goederen.	152.750 euro
Aandeel van de provincie West-Vlaanderen (30 % van de totale kostprijs van de werken)	59.677 euro
Aandeel van de provincie West-Vlaanderen (50 % van de totale kostprijs van de verwerving van onroerende goederen)	152.750 euro

3. De betrokken particulieren, met gronden in eigendom of beheer binnen de perimeter van het beschermd monument Site Oud Fort Isabella en omgeving (M.B. 15/10/2003):

3.1.1. Realisatie landschaps-, onthaal- en restauratieplan site Hazegrasfort

Werken (inclusief algemene kosten en BTW)	58.080 euro
Grondverwerving	0 euro
TOTAAL	58.080 euro
Ten laste van het Vlaamse Gewest, als subsidie aan de betrokken particulieren in toepassing van art. 3.4.2.17, 1 ^{ste} lid van het besluit van de Vlaamse regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting, maximaal 70 % van de totale kostprijs van deze werken, hier bepaald op 70 % voor deze werken	40.656 euro
Aandeel van de betrokken particulieren (30 % van de totale kostprijs van deze werken)	17.424 euro

9 BIJLAGEN

9.1 OVERZICHT ALLE MAATREGELN IN HET LANDINRICHTINGSPLAN

Jaar uitvoering: Het jaar waarin de uitvoering effectief opgestart wordt (indicatief)
 Partner uitvoering: De partner die instaat voor de uitvoering (de “bouwheer”)
 Partner beheer: De partner die instaat voor het beheer, na eventuele inrichting.
 Partner financiering: De partner die instaat voor de financiering van de fractie die niet gesubsidieerd wordt met middelen landinrichting
 Kostprijs grondverwerving: De aankoopkost van de gronden + aktekosten + eventuele andere kosten (bv. bodemattesten)
 Totale kostprijs werken: De ramingsprijs van de werken + 5 % onvoorziene kosten + 15 % algemene kosten (bv. ontwerpkosten) + 21 % BTW

Tabel 12: Overzicht van alle maatregelen in het landinrichtingsplan

Code	Maatregel	Jaar Uitvoering	Partner Uitvoering	Beheerder	Partner Financiering	Kostprijs grondver- werving	Totale kostprijs werken	Totale kostprijs	Subsidie LI grond- aankoop (%)	Subsidie LI werken (%)	Aandeel LI	Aandeel Partner Financiering
					TOTAAL	2.198.600 €	924.953 €	3.123.553 €			676.196 €	2.447.357 €
1	Herinrichting Graaf Leon Lippensdreef en omgeving					0 €	296.963 €	296.963 €			158.050 €	138.913 €
1.1.1	Heraanleg Graaf Leon Lippensdreef in functie van recreatief medegebruik en begrazingsbeheer	2024	VLM	Knokke-Heist	ANB	0 €	189.486 €	189.486 €	0%	70%	132.640 €	56.846 €
1.2.1	Inrichting Hazegraspolderdijk als begrazingsblok (deel Graaf Leon Lippensdreef)	2024	VLM	ANB	ANB	0 €	50.820 €	50.820 €	0%	50%	25.410 €	25.410 €
1.2.2	Aanpassing tegelpad Kleine Vlakte en aanpassing begrazingsblok Kleine Vlakte	2024	VLM	ANB	ANB	0 €	56.657 €	56.657 €	0%	0%	0 €	56.657 €
2	Hazegraspolderdijk					0 €	370.986 €	370.986 €			185.493 €	185.493 €
2.1.1.	Inrichting Hazegraspolderdijk als begrazingsblok (deel Zwart Huis tot Retranchementstraat)	2024	VLM	ANB	ANB	0 €	320.166 €	320.166 €	0%	50%	160.083 €	160.083 €
2.1.2.	Herstel schotbalkconstructies Hazegraspolderdijk	2024	VLM	ANB	MDK	0 €	50.820 €	50.820 €	0%	50%	25.410 €	25.410 €
3	Hazegrasfort					0 €	58.080 €	58.080 €			40.656 €	17.424 €
3.1.1.	Realisatie landschaps-, onthaal- en restauratieplan site Hazegrasfort	2024	Particulier	Particulier	Particulier	0 €	58.080 €	58.080 €	0%	70%	40.656 €	17.424 €

9.3 OVERZICHT VAN ALLE MAATREGELEN IN HET LANDINRICHTINGSPLAN, GERANGSCHIKT PER PARTNER FINANCIERING

Tabel 14: Overzicht maatregelen, gerangschikt per partner financiering

Code	Maatregel	Jaar Uitvoering	Partner Uitvoering	Beheerder	Partner Financiering	Kostprijs grondverwerving	Totale kostprijs werken	Totale kostprijs	Subsidie LI grond-aankoop (%)	Subsidie LI werken (%)	Aandeel LI	Aandeel Partner Financiering
Financiering door Agentschap voor Natuur en Bos						1.893.100 €	617.129 €	2.510.229 €			318.133 €	2.192.096 €
1.1.1	Heraanleg Graaf Leon Lippensdreef in functie van recreatief medegebruik en begrazingsbeheer	2024	VLM	Knokke-Heist	ANB	0 €	189.486 €	189.486 €	0%	70%	132.640 €	56.846 €
1.2.1	Inrichting Hazegraspolderdijk als begrazingsblok (deel Graaf Leon Lippensdreef)	2024	VLM	ANB	ANB	0 €	50.820 €	50.820 €	0%	50%	25.410 €	25.410 €
1.2.2	Aanpassing tegelpad Kleine Vlakte en aanpassing begrazingsblok Kleine Vlakte	2024	VLM	ANB	ANB	0 €	56.657 €	56.657 €	0%	0%	0 €	56.657 €
2.1.1	Inrichting Hazegraspolderdijk als begrazingsblok (deel Zwart Huis tot Retranchementstraat)	2024	VLM	ANB	ANB	0 €	320.166 €	320.166 €	0%	50%	160.083 €	160.083 €
5.1.1	Oprichten lokale grondenbank Zwinpolders, met als doel ruilgronden te verwerven voor de realisatie van natuurdoelen binnen het deelgebied "Polders".	2022	VLM	ANB	ANB	1.522.500 €	0 €	1.522.500 €	0%	0%	0 €	1.522.500 €
5.1.2	Vergoedingen bij de op te richten lokale grondenbank Zwinpolders.	2022	VLM	ANB	ANB	370.600 €	0 €	370.600 €	0%	0%	0 €	370.600 €
Financiering door Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust						0 €	50.820 €	50.820 €			25.410 €	25.410 €
2.1.2	Herstel schotbalkconstructies Hazegraspolderdijk	2024	VLM	ANB	MDK	0 €	50.820 €	50.820 €	0%	50%	25.410 €	25.410 €
Financiering door de betrokken particulieren						0 €	58.080 €	58.080 €			40.656 €	17.424 €
3.1.1	Realisatie landschaps-, onthaal- en restauratieplan site Hazegrasfort	2024	Particulier	Particulier	Particulier	0 €	58.080 €	58.080 €	0%	70%	40.656 €	17.424 €
Financiering door de provincie West-Vlaanderen						305.500 €	198.924 €	504.424 €			291.997 €	212.427 €
4.1.1	Verwerven van een deel van de Cantelmolinie	2023	Provincie West-Vlaanderen	Provincie West-Vlaanderen	Provincie West-Vlaanderen	305.500 €	0 €	305.500 €	50%	50%	152.750 €	152.750 €
4.1.2	Inrichting van een deel van de Cantelmolinie als recreatief wandelpad inclusief evocatie redan	2023	Provincie West-Vlaanderen	Provincie West-Vlaanderen	Provincie West-Vlaanderen	0 €	198.924 €	198.924 €	50%	70%	139.247 €	59.677 €

9.4 GEBIEDEN WAAR INSTRUMENTEN INGEZET WORDEN

9.4.1 Situering

Volgens artikel 3.3.1., 3° van het decreet landinrichting moet in het landinrichtingsplan *“de aanduiding van het gebied waar een bepaald instrument ingezet wordt”* bepaald worden.

In de instrumentenafwegingen die in hoofdstuk 4 opgemaakt zijn, wordt de inzet van volgende instrumenten als meest optimaal voor de realisatie van het de natuurdoelen van het landinrichtingsplan Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie de inzet van het instrument lokale grondenbank met vergoedingen voorgesteld.

Hiervoor dient het gebied waar het instrument ingezet wordt bepaald te worden.

9.4.2 Het gebied waar de lokale grondenbank Zwinpolders ingezet wordt.

Voor een lokale grondenbank dient enerzijds een projectzone en anderzijds de zoekzone aangeduid te worden. De projectzone zijn de gebieden waarvoor gestreefd wordt naar verwerving en waar flankerende vergoedingen kunnen ingezet worden. De zoekzone is het gebied waar ruilgronden kunnen aangekocht worden in functie van het ruilen naar de projectzone.

De lokale grondenbank Zwinpolders heeft als doel ruilgronden te verwerven in functie van het kunnen verwerven van een aantal gebieden met de bestemming natuurgebied (financierende partner ANB).

Deze projectzone wordt weergeven in kaart 11.

De zoekzone van een grondenbank is de zone waarbinnen potentiële ruilgronden gezocht worden. Het voorstel voor de zoekzone is om deze gelijk te stellen met de provincies West- en Oost-Vlaanderen.

Conform deze bepalingen is het door de planbegeleidingsgroep op 11 september 2020 goedgekeurd voorstel van landinrichtingsplan Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie op 12/04/2021 bezorgd aan de gemeente Knokke-Heist. De gemeente heeft een openbaar onderzoek georganiseerd van 01/06/2021 tot en met 30/06/2021. Het landinrichtingsplan lag in die periode ter inzage in het gemeentehuis van Knokke-Heist.

9.6.2 Bezwaarbehandeling openbaar onderzoek

Tijdens het openbaar onderzoek van het landinrichtingsplan Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie zijn in totaal 7 opmerkingen en bezwaren ontvangen.

Tabel 14: Bewaren en opmerkingen bij het ontwerp landinrichtingsplan Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie

Code	Omschrijving ontvangen bezwaar of opmerking	Voorstel van behandeling bezwaar of opmerking
1	<ul style="list-style-type: none"> - Vraag tot organisatie van een overlegmoment met de betrokken maneges m.b.t. aanleg van de ruiterspaden - Vraag om de voorziene ruitersluizen zo te ontwerpen dat meerder ruiters tegelijkertijd door de ruitersluis kunnen - Vraag om het ruiterspad langsheen de Graaf Leon Lippensdreef aan te leggen parallel met het fietspad en niet op de onverharde weg langsheen de Hazegraspolderdijk. Voordelen hiervan zouden zijn: <ul style="list-style-type: none"> - Geen oversteken nodig - Geen hinder voor landbouwers - Minder schrikreacties van de paarden door gebruikers op de dijk - Makkelijker te onderhouden 	<ul style="list-style-type: none"> - Dergelijk overleg zal zeker georganiseerd worden voor de opmaak van het technisch ontwerp van alle ruitersinfrastructuur - Dergelijk ontwerp is inderdaad mogelijk en kan voorzien worden. Ook dit is op niveau van de opmaak van het technisch ontwerp verder te verfijnen - Er wordt voorgesteld om niet op deze alternatieve locatie in te gaan omdat de aanleg van een ruiterspad langsheen het fietspad inhoudt dat er de bestaande ecologische waarde van het aanliggend natuurgebied dient aangetast te worden. Dat kan alleen als er geen valabel alternatief zou voorhanden zijn. Dat valabel alternatief is er op het voorgesteld tracé, waar geen bijkomende verharding nodig is. Interactie met landbouwers zal heel beperkt zijn op het voorgesteld tracé (maximaal één landbouwer die bovendien valabele alternatieven heeft). Ter hoogte van het Zwart Huis blijft, ook in het alternatief voorstel, een ruitersoversteekplaats nodig.
2	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt geopteerd om voor de aanleg van de Graaf Leon Lippensdreef naar een profiel van fietspad en weg te gaan dat geen bijkomende verharding veroorzaakt. Kan niet geopteerd worden om voor de heraanleg van de weg te kiezen voor het gebruik van waterdoorlatende klinkers ? - Er zijn zones langsheen de Graaf Leon Lippensdreef waar in de berm geparkeerd wordt, terwijl dit verboden is. Kan er voor gezorgd worden dat er bijkomende bebording geplaatst wordt of geen zones te creëren waar parkeren wordt uitgelokt ? 	<ul style="list-style-type: none"> - Voor de specifieke situatie van de Graaf Lippensdreef is het gebruik van waterdoorlatende klinkers een technisch dure oplossing die weinig verschil geeft naar infiltratie van water t.o.v. de huidige situatie: het verharde wegdek watert af richting zijkanten van de weg waar regenwater, gezien het bodemtype, zeer goed kan infiltreren. Er is m.a.w. nu ook reeds volledige infiltratie van regenwater. - Via goed gekozen inrichting en eventueel bijkomende bebording kan parkeren in de bermen vermeden worden. Dit is iets dat op niveau van het technisch ontwerp voor de heraanleg zal meegenomen worden.

Code	Omschrijving ontvangen bezwaar of opmerking	Voorstel van behandeling bezwaar of opmerking
2	<ul style="list-style-type: none"> - een heel belangrijk en moeilijk kruispunt is zoals jullie zelf zeggen het kruispunt waar de fietser van het fietspad links naar de dijk rechts willen rijden (t.h.v. de oversteek richting fietspad op nieuwe Zwindijk), maar dit doet zich ook voor ter hoogte van de slagbomen van de Zwin-parking: ook daar kruisen fietsers en voetgangers de straat - Auto's kunnen niet keren op het einde van de Graaf Leon Lippensdreef zonder effectief de parking te moeten oprijden. Dit is problematisch omdat de parking regelmatig volzet is. Bij herinrichting zorgen dat ook terugkeerbewegingen mogelijk zijn zonder op de parking te moeten. - Het fietspad moet breed genoeg zijn om alle mogelijke fietstypes goed te kunnen laten kruisen en samen met voetgangers. - Kan ter hoogte van Oosthoek, waar de Graaf Leon Lippensdreef "begint" duidelijker gemaakt worden dat je een "Natuurpark" inrijdt en niet zomaar een weg neemt richting een parking ? 	<ul style="list-style-type: none"> - Het is eigenlijk niet de bedoeling dat fietsers t.h.v. de slagbomen Zwinparking de weg moeten kruisen. Voetgangers zouden op die plaats zich op het wandelpad langsheen de Zwindijk moeten begeven en dus ook niet daar de weg kruisen. Bij technisch ontwerp van de herinrichting t.h.v. slagbomen van de parking kan inderdaad nagegaan worden in hoeverre gewenste bewegingen duidelijker zichtbaar gemaakt worden en ongewenste bewegingen moeilijker of onmogelijk gemaakt worden. - De instelling van de slagbomen op de parking is dermate gewijzigd dat ook bij het volzet zijn van de parking toch kan ingereeden worden, weliswaar met enkel als doel te kunnen keren. - Aangezien geopteerd wordt in het eindvoorstel om geen wijzigingen aan het fietspad aan te brengen is deze vraag niet meer relevant. Binnen het gedeelte van de Graaf Leon Lippensdreef opgenomen in het begrazingsblok, wordt geopteerd om de afsluiting van het begrazingsblok verder van het fietspad aan te leggen. Dit opent de mogelijkheid om de hierdoor ontstane tussenzone tussen afsluiting en fietspad te laten gebruiken door wandelaars. Hier kunnen zeker op niveau technisch ontwerp ook verbeteringen voor wandelaars voorzien worden. - In het LIP is voorzien dat de weg dermate ingericht wordt dat toch een ander profiel is dan een "normale weg" en door delen van het wegtracé effectief in en begrazingsblok op te nemen wordt dat nog extra versterkt. Een aangepast bebording aan het beginpunt van de weg kan zeker overwogen worden en kan meegenomen worden in het technisch ontwerp.
3	<ul style="list-style-type: none"> - Mijn landbouwbedrijf (gemengd bedrijf met o.a. melkvee) is gelegen vlak bij de Binnenduinen. Het is goed dat er in het LIP specifiek aandacht is voor de toekomstmogelijkheden van mijn bedrijf, met als visie om te proberen de zoekzones voor natuurontwikkeling dermate in te krimpen zodanig dat binnen de geldende PAS-regeling hervergunning van het bedrijf wel mogelijk is. Het is momenteel zo dat het wetgevend kader omtrent PAS heel onduidelijk is ook omwille van het stikstofarrest. Wij zijn bereid om na te denken over een "aangepast bedrijfsvoering" maar omschakeling naar een zuiver akkerbouwbedrijf is daarbij o.i. geen optie. We willen er graag op wijzen dat de toepasselijke habitatdoelen pas tegen 2050 moeten gerealiseerd worden en dat er geen bijkomende doelen op gronde behorende tot het bedrijf zijn opgelegd in het opgemaakt natuurbeheerplan. O.i. moet het dus perfect mogelijk zijn om deze zoekzones nu reeds te verkleinen en zo nu reeds hervergunning mogelijk te maken. 	<ul style="list-style-type: none"> - Via het voorliggend LIP is het de bedoeling om zo snel mogelijk te vooropgestelde IHD doelen te bereiken en zo meer zekerheid voor de verderzetting van het bedrijf te kunnen bieden. Het is inderdaad zo dat momenteel niet duidelijk is of de geldende PAS-wetgeving in de toekomst nog op dezelfde manier zal kunnen toegepast worden als nu. Het hervergunnen van het bedrijf kan echter niet via een landinrichtingsproject gegarandeerd worden en zal in alle omstandigheden moeten gebeuren binnen de op het moment van de hervergunning geldende regelgeving. Hierbij kan, mits voldoende onderbouwde motivering, steeds afgeweken worden van generieke regels als de specifieke situatie op het terrein dat mogelijk maakt.

Code	Omschrijving ontvangen bezwaar of opmerking	Voorstel van behandeling bezwaar of opmerking
4	<ul style="list-style-type: none"> - De informatieverstrekking in het kader van het openbaar onderzoek was ondermaats. Er is o.a. geen toelichting geweest op de landbouwraad. - Opstuwen Paulusvaart wordt ondersteunt. Er wordt wel aandacht gevraagd voor de waterkwaliteit van de Paulusvaart: dit water is momenteel niet altijd geschikt als drinkwater voor vee. - Er zou een akkoord zijn met alle betrokken landbouwers voor de grondenruil in functie van de Cantelmolinie. Graag verduidelijking over welke percelen ruilgrond dit gaat. - - Er wordt nergens vermeld welke redan zal gereconstrueerd worden. - In het rapport wordt gesteld dat in eerste instantie zal gewerkt worden op vrijwillige basis om de natuurdoelen te realiseren en dat deze manier van werken zal geëvalueerd worden. We vragen om daar een concrete tijd op te plakken. In het document wordt ook gesteld dat een periode van 5 jaar zal genomen worden om een via een grondenbank aan geschikte ruilgronden te geraken. We vinden een periode van 5 jaar hiervoor te kort. Dat moet o.i. minstens 10 jaar zijn. - Verbeteren landbouwstructuur wordt voorgesteld via een vrijwillige herverkaveling. We vragen ons af of daar veel vraag of interesse voor is. 	<ul style="list-style-type: none"> - De informatievergaderingen voor gemeentelijke adviesraden zijn omwille van COIVID-afspraken niet doorgegaan. Er is een online presentatie van het LIP opgemaakt en raadpleegbaar gemaakt op zowel de website van de gemeente als de website van de VLM. - De waterkwaliteit van de Paulusvaart zal naar alle waarschijnlijkheid sterk verbeteren eens het op de omgeving Zoutelaan gepland riolerings- en afkoppelingsproject gerealiseerd is. Hierdoor zal meer regenwater in de Paulusvaart terecht komen en zal er weinig tot geen overstortwerking van de riolering op de Paulusvaart zijn. - Op zich doet het niet echt ter zake welke ruilgronden momenteel beschikbaar zijn voor de ruil in functie van de realisatie van de Cantelmolinie. Dit is onderdeel van onderhandelingen met de betrokken landbouwers, en heeft ondertussen geleid tot een akkoord met alle betrokken landbouwers. - Dit kaartmateriaal is opgenomen in de presentatie die opgemaakt is, maar is inderdaad niet verwerkt in het rapport. Dit zal aangevuld worden in het rapport. - Het in het rapport opgenomen tijdsvenster van 5 jaar om een grondenbankwerking kans op slagen te geven was effectief ook de periode waarop de evaluatie zal gebeuren van de vrijwillige manier van realiseren van IHD's. Deze periode van 5 jaar wordt verduidelijkt in het eindvoorstel van LIP tot 2027 en is gemotiveerd uit de noodzaak om de nodige instandhoudingsdoelstellingen tijdig te realiseren in het deelgebied Polders, ook omdat daar nog te realiseren milderende maatregelen onderdeel van zijn. - Objectief gezien is er in delen van het gebied een relatief versnipperde eigendoms- en gebruiksstructuur. Er is geen onderzoek gedaan naar vraag naar ruilverkaveling, vandaar dat ook het instrument vrijwillige herverkaveling naar voor geschoven wordt. Dit wordt in de toekomst verder onderzocht.

Code	Omschrijving ontvangen bezwaar of opmerking	Voorstel van behandeling bezwaar of opmerking
4	<ul style="list-style-type: none"> - We vragen om voorzichtig om te springen met de inzet van het instrument herverkaveling uit kracht van wet. Ook het werken met een grondenbank en het installeren van een recht van voorkoop zorgt voor druk op de resterende landbouwgronden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt niet voorgesteld om een recht van voorkoop in kader van landinrichting in dit gebied in te stellen. Het instellen van een grondenbank legt een al bij al lage druk op de grondmobiliteit in een gebied op, als dit niet gepaard gaat met een recht van voorkoop. Het instrument herverkaveling uit kracht van wet wordt in het eindvoorstel niet meer ingezet, aangezien dit niet meer nodig is om het gewenst resultaat te bereiken.
5	<ul style="list-style-type: none"> - Het perceel grasland tegen de Hazegraskreek is in gebruik voor begrazing door rundvee en we willen het behouden en verder gebruiken voor begrazing door rundvee. Het perceel grasland langs de Retranchementstraat willen we in eigendom houden. Het perceel is essentieel voor de bedrijfsvoering. - Het perceel akkerland ter hoogte van kruispunt De Vrede willen we in eigendom houden, het is cruciaal voor onze bedrijfsvoering. - Ons bedrijf is gelegen langs de kasseiweg Hazegrasstraat. De weg is in zeer slechte staat en is geëvolueerd naar een tweede toegangsweg tot Knokke. De geluidsnormen worden er 3 maal overschreden en onze gebouwen ondervinden schade door trillingen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Deze percelen zijn gelegen in natuurgebied Er is voorzien om voor deze percelen in eerste instantie de natuurdoelen op vrijwillige manier te realiseren. Dit kan ook binnen het huidig gebruik als begrazingsweide. De verwerving van deze percelen is pas aan de orde als na evaluatie blijkt dat de vrijwillige manier van werken onvoldoende resultaat oplevert. Er is voorzien om voor de verwerving van dit perceel in eerste instantie te werken via vrijwillige kavelruil en de resultaten van deze vrijwillige manier van werken zullen geëvalueerd worden in 2027. - Dit perceel is gelegen in natuurgebied en is ook beschermd als monument omwille van de archeologische waarden. Deze doelen zijn niet verenigbaar met een gebruik als akkerlandperceel, daarom wordt ingeschat dat hiervoor best overgaan wordt tot verwerving van het perceel. Er is voorzien om voor de verwerving van dit perceel in eerste instantie te werken via vrijwillige kavelruil en de resultaten van deze vrijwillige manier van werken zullen geëvalueerd worden in 2027. - In de scope van het landinrichtingsproject is niet nagegaan in hoeverre de verkeersfunctie van de Hazegrasstraat kan aangepast worden. Dit is iets dat enkel op niveau van de volledige deelzone Zoute van Knokke-Heist kan aangepakt worden. Maatregelen die een ontmoedigend effect op het autoverkeer in de Hazegrasstraat zouden hebben, zullen evengoed het landbouwverkeer bemoeilijken of onmogelijk maken.

Code	Omschrijving ontvangen bezwaar of opmerking	Voorstel van behandeling bezwaar of opmerking
5	<ul style="list-style-type: none"> - De Dijkgraafstraat wordt nu veel meer gebruikt door wandelaars en fietsers alsook door mensen die hun hond uitlaten. Als ik mijn velden ga bekijken dan word ik scheef bekeken. Op het eind van de Dijkgraafstraat wordt nu veel wild geparkeerd door auto's waardoor onze akkers moeilijk te bereiken zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wandelaars, fietsers, ruiters, mensen die honden uitlaten, ... zijn, net zoals landbouwers- en landbouwvoertuigen, toegelaten op een openbare weg mits zij zich aan de verkeersregels houden. Parkeren langsheen een openbare weg is ook toegelaten binnen de verkeersregels. De Dijkgraafstraat (en de Kavel-I-Straat) is momenteel een weg die onder een bord C3 (verboden toegang in beide richting voor iedere bestuurder) valt met het onderbord "uitgezonderd plaatselijk verkeer". Dit zou in principe reeds voldoende moeten zijn om oneigenlijk gebruiker door auto's tegen te gaan. Dit kan eventueel versterkt worden door ofwel ook een parkeerverbod langsheen deze wegen in te voeren ofwel gebruik te maken van het bord F99C (voorbehouden voor verkeer van landbouwvoertuigen, ruiters, fietsers en speedpedelec).
6, 7	<ul style="list-style-type: none"> - Wij zijn niet akkoord dat de Hazegraspolderdijk tussen de Retranchementstraat en Kavel-I-straat niet verder zou mogen gebruikt worden door ruiters. Het is niet omdat de doorsteek van de Retranchementsstraat tot aan de Burkeldijk via de openbare weg verloopt dat we daarom de doorgang voor ruiters onmogelijk moeten maken. - Wij zijn vragende partij om een ruime grasbedding aan te houden langsheen het fietspad "tramroute" om daar ook ruiterverkeer mogelijk te houden. - Wij zijn voorstander om het ruitepad langsheen de Graaf Leon Lippensdreef aan te leggen parallel met het fietspad en niet op de onverharde weg langsheen de Hazegraspolderdijk (cfr. zelfde bezwaar geformuleerd door bezwaarindiener met code 1). - De Kavel-I-straat is in zeer slechte staat door de aanleg van nutsvoorzieningen in de berm voor de aanleg van het pompgemaal. We vragen om dit wegdek her aan te leggen. - We vragen om wildparkeerders langsheen Kavel-I-straat, Dijkgraafstraat en Graaf Leon Lippensdreef te ontmoedigen en meer controles uit te oefenen. 	<ul style="list-style-type: none"> - De gemeente Knokke-Heist was geen voorstander van het doortrekken van recreatie over de Burkeldijk tot in Nederland en wou daartoe ook niet de nodige stappen ondernemen. De gemeente Knokke-Heist is de enige partner die overigens als wegbeheerder deze keuze kan en moet maken. - Het pad langsheen de vroegere tramroute is in eerste instantie een fietspad, dat momenteel niet voldoet aan de normen voor een veilig fietspad. In het LIP is onderzocht of dit fietspad kan aangepast worden aan de normen voor een veilig fietspad. Aangezien daardoor de strook langsheen het pad dat nu gebruikt kan worden door ruiters niet meer zou kunnen gebruikt worden door ruiters, is onderzocht of een alternatieve ruitedorsteek tussen Burkeldijk en Hazegraspolderdijk zou kunnen aangelegd worden. Deze mogelijke alternatieven zijn evenwel niet weerhouden omwille van de keuze van de gemeente Knokke-Heist om geen recreatie over Burkeldijk tot in Nederland te faciliteren. - Er wordt voorgesteld om niet op deze alternatieve locatie in te gaan omdat de aanleg van een ruitepad langsheen her fietspad inhoudt dat de bestaande ecologische waarde van het aanliggend natuurgebied dient aangetast te worden. Dat kan alleen als er geen valabel alternatief zou voorhanden zijn. Dat valabel alternatief is er op het voorgesteld tracé, waar geen bijkomende verharding nodig is (cfr. antwoord op dit type bezwaar zoals besproken bij bezwaarindiener met code 1). - Dit is een kwestie van regulier onderhoud van een weg (eventueel te verhalen op een aannemer die werken uitgevoerd heeft). - Cfr. antwoorden op gelijkaardige bewaren en opmerkingen.

9.6.3 Adviezen

Conform art. 3.3.1.3.§1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting moeten volgende instanties advies geven op het voorstel van landinrichtingsplan “Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie”:

- het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Knokke-Heist;
- de deputatie van de provincie West-Vlaanderen.

Op 22 juli 2021 heeft de deputatie van de provincie West-Vlaanderen advies verleend op het landinrichtingsplan “Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie”. De deputatie geeft in globo een gunstig advies op het voorliggend ontwerp landinrichtingsplan Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie en heeft daarbij nog volgende vragen of opmerkingen.

Tabel 15: Opmerkingen en vragen van de deputatie van de provincie West-Vlaanderen bij het ontwerp landinrichtingsplan Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie

Omschrijving opmerking of vraag	Voorstel van antwoord
<p>M.b.t. de voorgestelde herinrichting van de Graaf Leon Lippensdreef:</p> <ul style="list-style-type: none">- Er worden geen beplantingen meer voorzien tussen fietspad en weg in het gedeelte gelegen in begrazingsblok. Hierdoor bestaat er een gevaar dat de tussenliggende grasstrook toch als uitwijkstrook door voertuigen zal gebruikt worden.- Het zou best vermeden worden dat langsheen de Graaf Leon Lippensdreef geparkeerd wordt.- De ruiterverbinding lijkt een haakse kruising te maken met de Hazegraspolderdijk. Gezien de tweedelijnsfunctie in de kunstverdediging wordt ons inziens best een kruising voorzien in de langsrichting van de taluds van de dijk.	<ul style="list-style-type: none">- Het vermijden van obstakels tussen fietspad en rijweg is ingegeven vanuit de gedacht dat de grazers relatief vrij moeten kunnen bewegen over deze strook omdat anders het risico bestaat op schrikreacties van de grazers bij aankomend verkeer. Een oplossing met waarbij begrazers vlot doorkunnen maar wagens de strook niet als uitwijkstrook kunnen benutten kan verder onderzocht worden op niveau van het technisch ontwerp.- Er is momenteel reeds een parkeerverbod van kracht. Een herinrichting die parkeren onmogelijk maakt wordt onderzocht op niveau van het technisch ontwerp.- De doorsteek is voorzien op een plaats waar nu reeds een dwarse kruising van de Hazegraspolderdijk is. Deze kruising wordt momenteel gebruikt door ruiters en wandelaars. Indien het herstellen van het dijklichaam van de Hazegraspolderdijk op die plaats nodig is dan kan dit mee onderzocht worden op niveau van de opmaak van het technisch ontwerp.
<p>M.b.t. de inrichting van de Hazegraspolderdijk:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kan de uitbreiding van de oppervlakte schapenbegrazing op de Hazegraspolderdijk niet gebruikt worden om een totaalpakket van begrazing door schapen in de streek uit te werken (met zowel standweides, permanente weides als te beherderen zones) uit te werken ? Dit zou een meer duurzaam begrazingspakket zijn met een toeristische meerwaarde.	<ul style="list-style-type: none">- Het zou inderdaad goed zijn dat de verschillende beheerders die beheer door schapen in de streek voor ogen hebben (de provincie West-Vlaanderen, Agentschap voor Natuur en Bos en NV De Vlaamse Waterweg) dit als een totaalbeheerpakket op de markt zouden plaatsen.

Omschrijving opmerking of vraag	Voorstel van antwoord
M.b.t. verbeteren van de landbouwstructuur - Graag verdere toelichting bij de afbakening van de perimeters voor kavelruil.	- Aangezien er geen kavelruilproject meer voorzien is, is deze vraag zonder voorwerp.
M.b.t. natuurverbinding Reigaartsvlietkreek-Geul van Greveninge - De provincie is akkoord met de haar toegewezen taak en de voorziene financiering. De hiervoor nodige budgetten zijn evenwel nog niet voorzien in de meerjarenbegroting, maar deze zullen, indien nodig, voorzien worden.	- Er wordt voorzien dat deze maatregel via Blue Deal gerealiseerd wordt. Bij die aanvraag zullen deze middelen moeten voorzien worden.

Op 3 september 2021 heeft het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente Knokke-Heist advies verleend op het landinrichtingsplan “Hazegrasdijk en Cantelmolinie”.

Tabel 16: Opmerkingen en vragen van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Knokke-Heist bij het ontwerp landinrichtingsplan Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie

Omschrijving opmerking of vraag	Voorstel van antwoord
De gemeente Knokke-Heist blijft de nadruk leggen op de globale waterhuishouding van het gebied binnen perimeter van het Landinrichtingsproject Zwinpolders, meer bepaald de technische en financiële afspraken inzake het rioleringsdossier Zoutelaan en Oosthoek (met o.a. Aquafin en VMM).	Dit als dusdanig vermeld in het rapport, maar maakt, aangezien er geen subsidies noch instrumenten van het decreet landinrichting voorzien zijn hiervoor, geen onderdeel uit van het uitvoerings- en financieringsprogramma van onderhavig landinrichtingsplan
Op pagina 118 van het document LIP-HC worden de doelstellingen van het LIP Zwinpolders herhaald met verwijzing naar het opzetten van een natuureducatief centrum van de gemeente Knokke-Heist op de site van het als monument beschermd waterzuiveringsstation van Knokke-Heist. De gemeente wil nogmaals benadrukken dat een uitbouw van toeristische activiteiten op de site RWZI Hazegras, meer bepaald het oude, deel, beschermd als monument, niet gewenst is.	Dit is een letterlijk citaat van een onderdeel van een goedgekeurd landinrichtingsproject. Aangezien de gemeente geen doelstelling meer heeft voor de realisatie van een natuureducatief centrum op deze plaats en aangezien momenteel ook geen andere partner deze ambitie uitgesproken heeft, is dit vanzelfsprekend een doelstelling van het landinrichtingsproject die niet zal gerealiseerd worden. Er wordt een paragraaf in het rapport opgenomen waarin dit ook geduid wordt.
Op p. 75 wordt er verwezen naar de buurtwegen op de Cantelmolinie (chemin 19), de Dikke Dijk (chemin 14) en de Burkeldijk (chemin 15). De gemeente Knokke-Heist gaat akkoord om enkel een deel van de buurtweg op de Cantelmolinie (chemin 19, tussen de Greveningedijk en de Rode Ossenstraat) in te richten als wandelverbinding. De gemeente beschouwt het gebied binnen de perimeter van het LIP-HC als stiltegebied (rustgebied), die geen verdere recreatieve (wandelen, fietsen, paardrijden, ...) ontsluiting nodig heeft. De bestaande recreatieve structuur fietsen, wandelen en ruitery (respectievelijk kaart 7 en kaart 8 uit de kaartenbundel LIP-HC versie openbaar onderzoek 2021) kan behouden blijven, maar kan niet verder uitgebreid worden. Straten zoals Kavel I-straat en Dijkgraafstraat zijn bedoeld voor landbouwactiviteiten.	Via het landinrichtingsplan worden geen stappen ondernomen die wijzigingen aan de buurtwegen tot gevolg hebben die in tegenspraak met deze visie zouden zijn.

Omschrijving opmerking of vraag	Voorstel van antwoord
Aansluitend op vorige punt (3. Buurtwegen) wil het gemeentebestuur absoluut niet dat de Dijkgraafstraat en Kavel I straat opgenomen wordt in de fiets- en wandelinfrastructuur. Beiden zijn pure lokale wegen in functie van de ontsluiting van landbouwgronden. Het gemeente wil geen enkele menging met toeristisch recreatieve bewegingen.	In het landinrichtingsplan worden geen stappen ondernomen om deze wegen op te nemen in recreatieve fiets- of wandelinfrastructuur. Deze wegen zijn evenwel openbare wegen en mogen dus door zowel fietsers en wandelaars gebruikt worden.
Aansluitend op vorige punten wil de gemeente nogmaals benadrukken dat er ten noorden van de Greveningedijk geen ingrepen op recreatief toeristisch vlak kunnen uitgevoerd worden langs de Cantelmolinie.	Via het landinrichtingsplan worden geen stappen ondernomen die wijzigingen aan de buurtwegen tot gevolg hebben die in tegenspraak met deze visie zouden zijn.
Zoals ook vermeld in de vorige brief blijft de gemeente van oordeel dat het financiële aandeel voor de gemeente te groot is. Deze weg fungeert momenteel als ontsluiting van het Zwin Natuurpark en de natuurgebieden Zwinduinen en –polders en het Zwin. De financiële verdeling dient besproken in een apart overleg met deze actoren.	Er is hierover overleg geweest tussen het gemeentebestuur en het provinciebestuur. De resultaten van dit overleg zijn weergegeven in het desbetreffend hoofdstuk van het rapport en hebben als gevolg dat het financierings- en uitvoeringsprogramma van het landinrichtingsplan gewijzigd is.
De gemeente Knokke-Heist wil zoveel mogelijk inzetten op zelfrealisatie bij het realiseren van natuurdoelen en wil dat er geen dwingende maatregelen worden genomen. De gemeente wil op de hoogte gehouden worden van de geplande evaluatie in 2027.	Deze evaluatie houdt ook in dat momenteel niet beslist wordt hoe verder gegaan dient te worden in 2027, zodanig dat op dat moment dient beslist te worden welke op dat moment de meest geschikte instrumenten zijn. Dit houdt in dat de gemeente op dat moment sowieso betrokken wordt bij zowel evaluatie als voorgestelde wijze van oplossing.
De gemeente Knokke-Heist dankt de VLM om in het LIP-HC aandacht te besteden aan de fietsverbinding langs de Sluisstraat (Westkapelle - Sint Anna ter Muiden) door de grondverwerving voor de aanleg van dit fietspad mee op te nemen. De gemeente heeft ondertussen een studiebureau aangesteld voor dit dossier, in nauw overleg met Agentschap Wegen en Verkeer. Gelet dat de gemeente niet wenst in te zetten op de verdere intensifiëring van de huidige recreatieve structuur, vormt de Sluisstraat een belangrijke fietsverbinding met de gemeente Sluis. De huidige fietsinfrastructuur langs de (gewestelijke) Sluisstraat is onveilig en dient aangepast te worden. Het aanpassen van dit fietspad voldoet aan de doelstellingen van het landinrichtingsproject “Zwinpolders” in het ontwikkelen van een grensoverschrijdend recreatief netwerk voor de Zwinstreek.	Zoals in het rapport vermeld zal de VLM deze realisatie ondersteunen door mee te zoeken naar ruilgronden voor de betrokken landbouwers. Deze ondersteuning beperkt zich evenwel tot vrijwillige ruiloperaties omdat uit de instrumentenafweging blijkt het inzetten van herverkaveling uit kracht van wet met als enig doel het realiseren van een lijnvormige verwerving niet tot het gewenste resultaat zal leiden.
De gemeente Knokke-Heist gaat akkoord om het tegelpad (vermeld op pagina 41 onder 4.2.1.2.1.) enkel nog als wandelverbinding te gebruiken en in te richten, waardoor ontharding in de Kleine Vlakte mogelijk is.	Dit onderdeel blijft behouden in het eindvoorstel van landinrichtingsplan.

//

Vlaamse
overheid

VLM.be
LNE.be